



İlham



# 8,3 milyardlıq Qarabağ büdcəsi

**2023-cü ildə dövlət  
büdcəsi xərclərinin 16 faizi  
müdafiə və təhlükəsizlik  
məsələlərinə, 9 faizi işğaldan  
azad olunmuş ərazilərin  
bərpaasına yönəldiləcək**

5

## Antoni Blinken Prezident İlham Əliyevə zəng edib

Sentyabrın 18-də ABŞ dövlət katibi Antoni Blinken Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib. Telefon söhbəti zamanı əldə olunmuş atəşkəs rejiminin möhkəmləndirilməsi, regionda davamlı sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması, Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşdırılması, o cümlədən sülh müqaviləsi üzrə danışıqlar, nəqliyyat dəhlizlərinin açılması istiqamətində söylərin davam etdirilməsinin vacibliyi qeyd olunub.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

## İlham Əliyev neft sənayesi işçilərini təltif etdi



Prezidentin müvafiq sərəncamı ilə 1 nəfər 3-cü dərəcəli "Əmək" ordeni, 23 nəfər isə "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilib

2

## Prezident Counz Robert Qərini "Dostluq" ordeni ilə təltif etdi

2

## İlham Əliyev 5 milyon manat vəsait ayırdı

2

## Turizm işçiləri günü dəyişdirildi

2

## Küveytin ölkəmizdəki yeni səfiri ikitərəfli əlaqələrin daha da inkişafı üçün səylərini əsirgəməyəcək

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Küveyt Dövlətinin ölkəmizdə yeni təyin olunan fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Abdullah Mohamed Abdullah Almauidinin etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir Abdullah Mohamed Abdullah Almauidi etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.



2

## Macarıstan Avropa İttifaqında Azərbaycanın ən vacib tərəfdaşlarından biridir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Macarıstanın ölkəmizdə yeni təyin olunan fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Tamaş Yojef Tormanın etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir Tamaş Yojef Torma etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.



2

## Azərbaycan Fransaya nota verdi → 2

"Nensi Pelosi tərəfindən Azərbaycana qarşı irəli sürülən əsassız və ədalətsiz ittihamlar qəbul edilməzdir"

4

Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinə radikal erməni qrupu üzvlərinin hücum etməsi faktı ilə bağlı cinayət işi başlanıb

4

## Fəal vətəndaş mövqeyi

Niyə on milyon on nəfərin cavabını vermir

Əli Kərimli, Cəmil Həsəni, Gültəkin Hacıbəyli, Tofiq Yaqublu, Qubad İbadəoğlu, Fuad Qəhrəmanlı, Altay Göyüşov, Tural Sadıqlı, Qabil Məmmədov, Sevinc Osmanqızı, Qənimət Zahid, Manaf Cəlilzadə, Əfqan Muxtarlı və qeyrilərinin mövqelərinə, dediklərinə və həqiqət kimi qələmə vermək istədiklərinə baxanda damarlarında bir-cə damcı azərbaycanlı qanı qaldığına da heç bir vəchlə inana bilmirson!

Mənsub olduğu (nə vaxtsa) millətə, doğulduğu torpağa, müstəqillik qazanan dövlətinə, minlərlə şəhid verərək öz torpaqlarını geri qaytaran keçmiş həmvətənlərinə (başqa cür söyləmək mümkün deyil) onlarda bu qədər nifrət, kin və bəzi məzəliq hardandır?!

Nədən qaynaqlanırsən?!

● Niyə onlar Azərbaycan xalqının qələbələrini, uğurlarını, nailiyyətlərini görmək və qəbul etmək istəmirlər?!

● Niyə onlar 44 günlük Vətən müharibəsindəki möhtəşəm zəfərimizə sevinmirlər?!

● Niyə onlar Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qeyri-adi qəhrəmanlığını, diplomatiya və informasiya müharibəsində təkbaşına qazandıqı qələbələrini etiraf və qəbul edə bilmirlər?!

● Niyə onlar Qarabağı yerləyəkən edən, bir milyondan çox azərbaycanlı el-obasından didərgin salan, məscidlərimizdə donuz saxlayan ermənilərin tərəfini can-dildən saxlayır, bizə qarşı söylədikləri yalan və böhtanlarını müdafiə edirlər?!

● Niyə onlar Azərbaycan xalqına və dövlətinə qarşı pis, xoşagəlməz bir hadisə, uğursuzluq baş verəndə sevinir, ayaq alır, sanki özlərində mənəvi bir rahatlıq tapırlar?!

Bütün bunlar anti-azərbaycançı şəbəkədən pul, grant almaq üçün üçündür?!

Bütün bunlar xaricdə - Avropada, ABŞ-da yaşamaq hüququ qazanmaq üçün üçündür?!

Kimdənsə pul qoparmaq üçün Vətəni satmaq vacibdirmi? Grant almaq üçün xalqına, millətinə hökmən xəyanətmi etməlisən?

Xaricdə yaşayırsan, get yaşa, necə deyirlər, can sənin, cəhənnəm Tanrının!

Amma orda yediyin çörəyi Azərbaycan əleyhinə xaincəsinə fəaliyyət göstərməkdənmə qazanmırsan?

Zəhəriniz olsun!

4





## Küveytin ölkəmizdəki yeni səfiri ikitərəfli əlaqələrin daha da inkişafı üçün səylərini əsirgəməyəcək

Əvvəli 1-ci səh.

Dövlətimizin başçısı səfirin diplomatik fəaliyyəti dövründə əlaqələrimizin inkişafına müsbət təsir göstərəcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi. Azərbaycan-Küveyt münasibətlərinin yüksək səviyyədə olduğunu vurğulayan Prezident İlham Əliyev Küveytə səfirini məmnunluqla xatırladı, siyasi əlaqələrlə yanaşı, iqtisadiyyat, energetika və digər sahələrdə də əməkdaşlığın inkişafı üçün yaxşı imkanların olduğunu qeyd etdi. Biznes dairələri arasında münasibətlərin yaradılmasının və qarşılıqlı səfərlərin təşkil olunmasının ticarət dövrünün artırılmasına xidmət edəcəyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev pandemiyadan əvvəl Azərbaycana çoxsaylı küveytli turistlərin səfər etdiyini diqqətə çatdırdı. Dövlətimizin başçısı bu rəqəmin daha da artacağına əminliyini bildirdi.

Azərbaycanın və Küveytin beynəlxalq təşkilatlarda, o cümlədən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı, OPEC+ çərçivəsində əməkdaşlığının vacibliyini qeyd



edən Prezident İlham Əliyev işğal dövründə Küveytin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü daim dəstəklədiyini vurğuladı. Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın həmişə İslam həmrəyliyinə gücləndirilməsinə mühüm töhfələr verdiyini qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Ermənistanın işğal dövründə ərazilərimizdə vandalizmlər aktları törətdiyini vurğulayaraq, 67 məsciddən 65-nin dağıdıl-

dığını qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın işğaldan azad olunan ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri həyata keçirdiyini, bu prosesdə Küveyt şirkətlərinin də iştirakının mümkünlüyünü vurğuladı.

Azərbaycan Prezidenti müharibənin başa çatmasından iki ilə yaxın müddət ötməsinə baxmayaraq, Ermənistan tərəfindən təxribatların davam etdirildiyini dedi. Prezident

İlham Əliyev Ermənistanın sərhəddə törətdiyi genişmiqyaslı təxribatın sülh prosesinə mane olmaq məqsədi daşdığını qeyd etdi.

Səfir Abdullah Mohamed Abdullah Almauidi Küveyt Dövlətinin Əmiri Nəvaf əl-Əhməd əl-Cabir əl-Sabahın salamlarını Prezident İlham Əliyevə çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Küveyt Dövlətinin Əmirinə çatdırmağı xahiş etdi.

Səfir dövlətlərarası əlaqələrimizin yüksək səviyyəsini vurğulayaraq, ölkələrimiz arasında tarixi və ənənəvi dostluq münasibətlərinin olduğunu qeyd etdi. Abdullah Mohamed Abdullah Almauidi ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi üçün hökumətlərarası komissiyaların fəaliyyətinin genişləndirilməsinə vacibliyini bildirdi. Diplomat ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıq etdiyini vurğuladı, ikitərəfli əlaqələrin daha da inkişafı üçün səylərini əsirgəməyəcəyini dedi.

## Macarıstan Avropa İttifaqında Azərbaycanın ən vacib tərəfdaşlarından biridir



Əvvəli 1-ci səh.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə Macarıstan arasında çox yaxşı siyasi əlaqələrin olduğunu, ölkələrimizin iqtisadiyyat, ticarət, enerji və digər sahələrdə sıx əməkdaşlıq etdiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev Macarıstanın Avropa İttifaqında Azərbaycanın ən vacib tərəfdaşlarından biri olduğunu qeyd etdi və səfirə fəaliyyətində uğurlar arzuladı.

Tamaş Yojef Torma Macarıstanın Baş naziri Viktor Orbánın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Macarıstanın Baş nazirinə çatdırmağı xahiş etdi.

Azərbaycan ilə Macarıstan arasındakı əlaqələrin dostluğa və qarşılıqlı hörmətə əsaslandığını vurğulayan səfir bildirdi ki, bu, strateji tərəfdaşlıq zəminində olan münasibətlərdir. Azərbaycanın Macarıstan

üçün vacib tərəfdaş olduğunu vurğulayan Tamaş Yojef Torma ölkəsinin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində Azərbaycanın mühüm rol oynadığını bildirdi. Diplomata vurğuladı ki, Azərbaycanın mühüm geosiyasi mövqədə yerləşir. Bu il biz ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyini qeyd edirik.

Səfir diplomatik fəaliyyəti dövründə ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafı istiqamətində səylərini əsirgəməyəcəyini bildirdi.

## Azərbaycan Respublikasında modul tipli təhsil müəssisələrinin quraşdırılması işlərinin davam etdirilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasında təhsil infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi məqsədilə **qərara alıram:**

1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yeni modul tipli təhsil müəssisələrinin quraşdırılması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 10 fevral tarixli 3143 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nin 1.8.3-cü yarım-bəndində göstərilmiş məbləğin 5,0 (beş) milyon manatı bu Sərəncam

la əlavəyə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinə ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamla əlavədə nəzərdə tutulmuş bölgüyə uyğun olaraq maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

4. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

**İlham ƏLİYEV,**  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 sentyabr 2022-ci il

## Counz Robert Qərinin "Dostluq" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

Azərbaycan neft sənayesinin inkişafında xidmətlərinə görə bp şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Counz Robert Qəri "Dostluq" ordeni ilə təltif edilsin.

**İlham ƏLİYEV,**  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 sentyabr 2022-ci il

## Azərbaycan Fransaya nota verib

Sentyabrın 19-da Fransanın Azərbaycandakı səfiri Zakari Qros Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş zamanı bir gün əvvəl Fransadakı Azərbaycan səfirliyinə qarşı bu ölkədəki radikal erməni qrupları tərəfindən törədilən hücumla bağlı XİN-in etiraz notası Fransanın səfirinə təqdim edilib.

Görüşdə Azərbaycanın xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov Fransadakı erməni diasporunun radikal ekstremist qüvvələrindən ibarət qrupun Azərbaycan Respublikasının Paris şəhərindəki səfirliyinə hücumunun nümayişkarana

surətdə Fransa qanunlarının və ümumtənzim beynəlxalq hüquq normalarının kobud şəkildə pozulması ilə müşayiət edilmiş qarşı tərəfin diqqətinə çatdırılıb. Hücum zamanı səfirliyin binasına maddi ziyan vurulduğu, diplomatik nümayəndəliyin fəaliyyətinə və əməkdaşların həyatlarına təhlükə yaradıldığı qeyd edilib.

Nazir müavini Xələf Xələfov tərəfindən radikal erməni qruplarının bu hərəkətlərinə şəraitin yaradılması və vaxtında qarşısının alınmasına görə qəti etiraz bildirilib, diplomatik əlaqələr haqqında 1961-ci il tarixli Vyana Konvensiyasına uyğun olaraq diplomatik nümayəndəliklərin təhlükəsizliyinin qəbul edən ölkə tərəfindən təmin edilməsi öhdəli-

yinin Fransa tərəfindən yerinə yetirilməsinə görə dərin təəssüf ifadə edilib.

Həmçinin diplomatik nümayəndəliyə və onun heyətinə təhlükə yaradan vandalizmlərin Fransanın hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən hərtərəfli araşdırılması, müvafiq hüquqi qiymətin verilməsi, təqsirkar şəxslərin məsuliyyətə cəlb edilməsi və vuruşmuş zıyanın ödənilməsinin təmin olunması tələb edilib.

Fransa səfiri Azərbaycan səfirliyinə qarşı baş verən hadisənin təəssüf doğurduğunu bildirib. Azərbaycan tərəfinin müvafiq olaraq, hadisəyə müvafiq hüquqi qiymətin verilməsi üçün aidiyyəti addımların atılacağı qeyd edilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 19 sentyabr tarixli Sərəncamına əlavə

## Azərbaycan Respublikasının ərazisində quraşdırılması nəzərdə tutulan modul tipli məktəblərin siyahısı

Sıra №-si	Tədbirin adı	Ayrılan vəsait (min manatla)	İcra müddəti
1.	Kürdəmir rayonunun Axtaçı kəndində 56 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	285,0	2022
2.	Şamaxı rayonunun II Cabanı kəndində 80 şagird yerlik modul tipli tam orta məktəbin quraşdırılması	355,0	2022
3.	Ağstafa rayonunun Köçvəllili kəndində 132 şagird yerlik modul tipli tam orta məktəbin quraşdırılması	424,0	2022
4.	Daşkəsən rayonunun Tapan kəndində 40 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	256,0	2022
5.	Goranboy rayonunun Kürəkçay kəndində 56 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	256,0	2022
6.	Şəmkir rayonunun Ələsgərli kəndində 96 şagird yerlik modul tipli tam orta məktəbin quraşdırılması	386,0	2022
7.	Xaçmaz rayonunun Şıxlar kəndində 40 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	256,0	2022
8.	Qusar rayonunun Hil sirt kəndində 132 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	424,0	2022
9.	Cəlilabad rayonunun Moranlı kəndində 96 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	382,0	2022
10.	Cəlilabad rayonunun Sarxanlı kəndində 96 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	382,0	2022
11.	Cəlilabad rayonunun Əsədli kəndində 96 şagird yerlik modul tipli tam orta məktəbin quraşdırılması	386,0	2022
12.	Lerik rayonunun Osyodərə kəndində 20 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	210,0	2022
13.	Lerik rayonunun Buruq kəndində 40 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	256,0	2022
14.	Masallı rayonunun Sarıcaferli kəndində 96 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	386,0	2022
15.	Yardımlı rayonunun Cirimbel kəndində 80 şagird yerlik modul tipli tam orta məktəbin quraşdırılması	356,0	2022
<b>Cəmi:</b>		<b>5.000,0</b>	

## "Azərbaycan Respublikasında "Turizm işçiləri günü" peşə bayramının təsis edilməsi haqqında"

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 1 sentyabr tarixli 2297 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

"Azərbaycan Respublikasında "Turizm işçiləri günü" peşə bayramının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 1 sentyabr tarixli 2297 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 9, maddə 1494) birinci hissəsində "27-si" sözləri "29-u" sözləri ilə əvəz edilsin.

**İlham ƏLİYEV,**  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 sentyabr 2022-ci il

## "Bakı Metropoliteni işçilərinin peşə bayramının təsis edilməsi haqqında"

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 28 oktyabr tarixli 1758 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

"Bakı Metropoliteni işçilərinin peşə bayramının təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 28 oktyabr tarixli 1758 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 10, maddə 898) 1-ci hissəsində "8-i" sözü "6-sı" sözü ilə əvəz edilsin.

**İlham ƏLİYEV,**  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 sentyabr 2022-ci il

## ANAMA: "Ötən həftə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə tank əleyhinə 143 mina aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib"

Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) işğaldan azad edilmiş ərazilərdə icra olunan minatəmizləmə əməliyyatları barədə həftəlik məlumatı açıqlayıb.

ANAMA-dan AZƏRTAC-a bildirilib ki, sentyabrın 12-dən 17-dək Tərtər, Ağdam, Şuşa, Xocavənd,

Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarının ərazilərində aparılmış minatəmizləmə əməliyyatları zamanı piyada əleyhinə 58, tank əleyhinə 143 mina və 98 ədəd partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib.

Həftə ərzində 563 hektar ərazi mina və partlamamış hərbi sursatdan təmizlənib.







# Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Kraliçasının vida mərasimində iştirak edib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova sentyabrın 18-də Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Kraliçası Ülahəzrət II Elizabetin vida mərasimində iştirak etmək üçün bu ölkəyə səfər edib.

Kralıqdakı səfəri Elin Süleymanov və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Səfər çərçivəsində parlamentin sədri Böyük Britaniya və Şimali İrlandiyanın Kralı Əlahəzrət III Çarlzın adından təşkil olunan rəsmi qəbulda iştirak edib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən verilən məlumata görə, Londonun "Luton" Beynəlxalq Hava Limanında Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın Birlişmiş

Sentyabrın 19-da Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Kraliça Ülahəzrət II Elizabetin Vestminster Abbatlığında keçirilən vida mərasimində qatılıb.



Vida mərasimində dünyanın müxtəlif ölkələrinin dövlət və hökumət başçıları, parlament təmsilçiləri, görkəmli siyasi liderlər, ictimai xadimlər və Kral ailəsinin üzvləri iştirak ediblər.

Vida mərasimindən sonra Kraliçanın cənabəsi Vellington Tağına, daha sonra isə Vindzor şəhərinə aparılıb və o, həyat yoldaşı Şahzadə Filipin yanında torpağa tapşırılıb.

"Azərbaycan"



## Sahibə QAFAROVA: "Nensi Pelosinin açıqlaması obyektivlikdən uzaq, qərəzli və birtərəfli yanaşmanı əks etdirir"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova ABŞ Konqresi Nümayəndələr Palatasının spikeri Nensi Pelosinin Ermənistan səfəri çərçivəsində səsləndirdiyi açıqlamaya dair bəyanat yayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bəyanatda deyilir:

"ABŞ Konqresi Nümayəndələr Palatasının spikeri Nensi Pelosinin Ermənistan səfəri çərçivəsində verdiyi açıqlama dərin təəssüf hissi doğurur. 2022-ci il sentyabrın 12-dən 13-nə keçən gecə Azərbaycanla Ermənistan arasında delimitasiya olunmamış şərhi sərhəddəki genişmiqyaslı hərbi təxribat məhz Ermənistan tərəfindən törədilmişdir. Azərbaycan Ordusu ölkəmizin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin qorunub saxlanılması istiqamətində hərkəte keçərək müvafiq cavab tədbirləri görmüşdür. Hazırda tərəflər arasında atəşkəs əldə olunmuş və vəziyyətin daha da gərginləşməsinin qarşısı alınmışdır.

Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işləri aparıldığı, regionda sülh və sabitliyin təmin olunması istiqamətində səylər göstərdiyi halda Ermənistan özünü destruktiv mövqeyi və hərbi təxribatları ilə sülh prosesinə ardıcıl şəkildə zərba vurur. Bu addımlara görə bütün məsuliyyət Ermənistanın siyasi-hərbi rəhbərliyinin üzünə düşür.

ABŞ Nümayəndələr Palatasının spikerinin açıqlaması baş verməmiş hadisələrə obyektivlikdən uzaq, qərəzli və birtərəfli yanaşmanı əks etdirir. Öz siyasi karyerası ərzində ermənipərəst siyasətçi kimi tanınan Nensi Pelosinin bu açıqlaması erməni təbliğatının təsiri altında verdiyi şübhə doğurur. Ermənistan səfər edən nümayəndə heyətinin tərkibinə üç nəfər ermənipərəst konqres üzvünün daxil edilməsi də bunun növbəti bariz təzahürüdür. Digər tərəfdən, ABŞ Konqresinə keçiriləcək aralıq

seçkilərdən öncə reallaşdırılan bu səfərin ABŞ-dəki erməni lobbisinin dəstəyini qazanmağa xidmət edən addımlardan biri kimi xanım spikerin şəxsi maraqlarına xidmət etdiyi də aydındır.

ABŞ Nümayəndələr Palatasının spikeri anlamalıdır ki, onun bu açıqlaması Ermənistanla revanşizm meyillərini gücləndirməklə, Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesinə və regionda uzmüddətli sülh və sabitliyin təmin olunması səylərinə ciddi zərbə vurur.

Təəssüf doğuran başqa bir məqam budur ki, Azərbaycan torpaqlarının 30 ilə yaxın Ermənistanın işğal altında qaldığı dövr ərzində Nensi Pelosi kimi siyasətçilərin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyən bəyanatların heç vaxt şahidi olmamışdır. Ermənistan tərəfindən aparılmış etnik təmizləmə siyasətinə, 1 milyona yaxın soydaşımızın qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşməsinə, işğal altındakı ərazilərdəki vandalizm aktlarının törədilməsinə, şəhər və kəndlilərimizin dağıdılmasına baxmayaraq, onlar susmağa üstünlük verildir və heç bir mövqeyə birləşməmişdir. Belə olduğu təqdirdə ABŞ Konqresi Nümayəndələr Palatasının spikerinin erməni təbliğatının təsiri altında verdiyi bu açıqlama, sadəcə olaraq, ikili standartların növbəti bariz nümunəsi kimi qiymətləndirilməlidir".



## "Dini etiqad azadlığı haqqında" qanunda dəyişiklik ediləcək

Sentyabrın 19-da Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən verilən məlumata görə, Milli Məclis Sədri Nəzirovun müavini, komitənin sədri Fəzail İbrahimli bildirdi ki, rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən cari ilin sentyabrın 12-dən 13-nə keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələrinin sərhəddə törətdikləri genişmiqyaslı təxribatın qarşısı uğurla alınmışdır. Lakin təxribatın qarşısı alınmış Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçuları şəhid olub. İclas iştirakçıları şəhidlərin öz xatirəsini birdəqiqətlik sükutla xatırlamaq adını verdi.

Fəzail İbrahimli diqqətə çatdırdı ki, ötən sessiyalar ərzində komitədə vətəndaşlardan, idarə və təşkilatlardan daxil olmuş 100 ərizə və məktuba, digər müxtəlif xarakterli sənədlərə, elektron poçt vasitəsilə daxil olmuş məktublara baxılıb və tədbir görülməsi üçün aidiyyəti təşkilatlara göndərilib. Eyni zamanda vətəndaşların sifahi müraciətləri də mütləq olaraq diqqətlə, onlara lazımı izahlarla baxılıb.

Bildirilib ki, hesabat dövründə komitənin rəhbərliyi və üzvləri ölkəmizdə səfərbərlənən xarici ölkələrin nümayəndə heyətləri ilə bir sıra görüşlər keçirilib. Komitə üzvləri nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların tədbirlərində də faal iştirak ediblər.

Sonra komitənin 2022-ci il payız sessiyası üçün iş planının layihəsi barədə məlumat verilib. Qeyd edilib ki, bu sessiyada qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında təqdim olunan qanun layihələrinə baxılıb, müxtəlif mövzularda ictimai dinləmələrin, QHT-lərin və dini qurumların nümayəndələləri ilə görüşlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

İclasda komitə sədri Fəzail İbrahimli "Dini etiqad azadlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini (birinci oxunuş) təqdim edib. Bildirilib

ki, layihə Azərbaycan Prezidentinin 2020-ci il 27 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Açıq hökumətin təşviqinə dair 2020-2022-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın 4.2-ci bəndinə əsasən hazırlanıb. "Dini etiqad azadlığı haqqında" qanunun 12-ci maddəsinə təklif olunan əlavəyə əsasən, bu maddənin ikinci və üçüncü hissələrində nəzərdə tutulan sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər və ya məlumatlar dini qurumdan tələb edilmir. Belə sənədlər və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi dini qurumun razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından tələb olunur və ya dini qurum tərəfindən təmin edilir.

Təklif olunan dəyişiklik vətəndaşların sənəd və ya məlumatın toplanması və təqdim edilməsi ilə bağlı problemlərin aradan qaldırılmasına və vaxt itkisinin azaldılmasına, bu əsasda vətəndaş məmnunluğunun artırılmasına, habelə ölkədə Elektron Hökumət İnformasiya Sisteminin funksionallığının daha da yüksəldilməsinə və qurumlararası elekt-

ron inteqrasiyanın güclənməsinə xidmət edəcəkdir.

Komitə üzvləri Azay Quliyev, Ceyhun Məmmədov, Cavanşir Paşazadə, Azər Badamov, Sevinc Fətəliyeva, Anar İsgəndərov, parlament Aparatının Dövlət quruculuğu, inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin müdiri Hacı Mirhəsini Seyid gündəlikdəki məsələlər barədə fikirlərini açıqlayıblar, bəzi təkliflər veriblər.

İclasda 2022-ci ilin yaz və növbədənkonar sessiyalarında İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsində görülən işlər qanətbəx hesab olunub, komitənin 2022-ci il payız sessiyası üçün iş planının layihəsi təsdiq edilib. Deputatlar "Dini etiqad azadlığı haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini birinci oxunuşda Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə ediblər.

"Azərbaycan"

## İlin əvvəlindən Azərbaycanda ÜDM 5,8 faiz artıb

Sentyabrın 19-da Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, komitənin sədri Tahir Mirkişili əvvəlcə sentyabrın 12-dən 13-nə keçən gecə Ermənistan tərəfindən Azərbaycanla sərhəddə törətdiyi sülh təxribatlarından söz açıb, döyüş toqquşmalarında şəhid düşən qəhrəman döyüşçülərimizə rəhmət, yaxınlarına səbir diləyib, yaralıların tezliklə sağalmalarını arzulayıb. İclas iştirakçıları şəhid olmuş hərbi qulluqçularımızın öz xatirəsini birdəqiqətlik sükutla yad ediblər.

Komitə sədri gündəliyə keçməzdən əvvəl global orzaq qutluq, münasibətlər səbəbindən dünyada yaranan iqtisadi çətinliklər və digər mənfəət prosessor fonunda son səkkiz ayda Azərbaycan iqtisadiyyatında müşahidə olunan müsbət tendensiyalarla bağlı göstəriciləri açıqlayıb. O bildirib ki, son səkkiz ayda Azərbaycanda qeyri-neft sektorunda 10,3 faiz olmaqla ümumi daxili məhsul 5,8 faiz artıb. Vurğulanıb ki, bu dövr ərzində ölkənin valyuta ehtiyatları isə 55,9 milyard dollar olmaqla, rekord həddə çatıb. İqtisadiyyatda əldə olunan digər müsbət göstəriciləri də açıqlayan Tahir Mirkişili inflyasiya və qiymət artımı templərinin avqust ayında səngiydiyini qeyd edərək inflyasiyanın mənfəət təsirlərindən aradan qaldırılması üçün görülən tədbirlərdən danışıb. Bildirib ki, ötən dövrdə orta aylıq əməkhaqqı 14 faiz-ə yaxın artaraq 831 manata çatıb. O, bu nailiyyətləri ölkədə aparılan iqtisadi islahatlar nəticəsində iqtisadi intizamın, şəffaflığın yüksəldilməsi ilə əlaqələndirib.

Tahir Mirkişili bildirdi ki, Azərbaycanın uğurlarını, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə müvafiqiyyətlə aparılan bərpa-quruculuq işlərini, məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıtmasını, beynəlxalq arenada nüfuzunun artmasını həzm edə bilməyi daxili və xarici qüvvələr son vaxtlar ölkəmizə qarşı hücumlarını artırıblar. Vurğulanıb ki, onlara qarşı hamı öz fəal vətəndaşlıq mövqeyini ortaya qoymalıdır.

Sonra gündəliyin müzakirəsi başlandı. Komitə sədri müzakirəyə əvvəlcə iqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin 2022-ci ilin yaz və növbədənkonar sessiyaları ərzində gördüyü işlər barədə hesabatı təqdim edib.

Bildirib ki, hesabat dövründə komitənin 23 iclası keçirilib, 89 məsələ, o cümlədən 82 qanun layihəsi, 4 rəy və Hesablama Palatasının hesabatı müzakirə olunaqca plenar iclas tövsiyə edilib. Tahir Mirkişili komitədə baxılan məsələlərin, qəbul edilən qanun layihələrinin əhəmiyyətindən söz açıb, hesabat dövründə müxtəlif dövlət qurumları, ictimai təşkilatlar və sahibkarlarla real sektorun müxtəlif məsələləri ilə bağlı keçirilən görüşlərdən, görülən işlərdən bəhs edib. Bildirib ki, komitənin ünvannı daxil olmuş ərizə və müraciətlərə baxılması sahəsində müntəzəm iş aparılıb, qaldırılan məsələlərə bağlı müvafiq tədbirlər görülüb. Qeyd olunub ki, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədr müavini Əli Məsimli, komitə üzvləri Məhərriz Abbaszadə və Vüqar Bayramovun rəhbərliyi ilə komitədə 3 işçi qrupu yaradılıb. Sonra işçi qruplarının rəhbərliyinin görülən işlərə bağlı məlumatı dinlənilib.

İclasda Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin 2022-ci ilin payız sessiyası üçün iş planı müzakirə olunarkən bildirilib ki, qarşıda sessiyada "Lombardlar haqqında", "Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında", "Dövlət-özəl

sektor tərəfdaşlığı haqqında", o cümlədən büdcə zərfinə daxil olan və komitəyə daxil olacaq digər qanun layihələrinin müzakirəsi nəzərdə tutulub.

İclasın gündəliyində olan qanun layihələrini təqdim edərkən komitə sədri diqqətə çatdırdı ki, gündəliyin üçüncü məsələsindən yirminci məsələsinədək - "Azərbaycan Respublikasında mənzil fondunun özəlləşdirilməsi haqqında", "Valyuta tənzimləri haqqında", "Maliyyə-sənaye qrupları haqqında", "Əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilər haqqında", "Avtomobil yolları haqqında", "Banklar haqqında", "Lotereyalar haqqında", "Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında", "İpoteka haqqında", "Əmanətlərin sığortalanması haqqında", "Dövlət borcu haqqında", "Sığorta fəaliyyəti haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında", "İnvestisiya fondları haqqında", "Qiymətli kağızlar bazarı haqqında", "Lisensiyalar və icazələr haqqında" qanunlarda, Vergi Məcəlləsində və "Gömrük orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə"də dəyişikliklər edilməsi barədə birinci oxunuşda olan 18 qanun layihəsi bir-biri ilə bağlıdır.

Sənədlər Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən təsdiq edilmiş "Açıq hökumətin təşviqinə dair 2020-2022-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı"nın 4.2-ci bəndinə əsasən hazırlanıb. Həmin bəndə uyğun olaraq qanun layihələrinin əsas məqsədi vətəndaşlara elektron dövlət xidmətlərini göstərilməsi işinin təkmilləşdirilməsi və bu zaman onlardan tələb olunan sənədlərin minimumu endirilməsidir.

İclasda dövlət xidməti Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədr müavini Ceyhun Salmanov təklif edilən dəyişikliklər, onların icra mexanizmləri ilə bağlı məlumat verib və deputatları maraqlandıran sualları cavablandırdı.

Daha sonra deputatlar "İcbari sığortalar haqqında", "Yol hərəkəti haqqında", "Notariat haqqında" və "Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə ikinci oxunuşda olan qanun layihələrini müzakirə ediblər, həmçinin beynəlxalq müqavilələrin təsdiqi ilə bağlı "İnvestisiya və İxrac Kreditlərinin Sığortası üzrə İslam Korporasiyasının (CIIEC) Təsis Müqaviləsi"nin təsdiq edilməsi barədə, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İsrail Dövləti Hökuməti arasında hava əlaqəsi haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi barədə, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında beynəlxalq avtomobil əlaqələri haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi barədə, "Vergitutma bazasının aşınması və mənfəətin köçürülməsi (BEPS) layihəsində assosiativ üzv qismində İnküziv Çərçivə"yə qoşulmaq barədə Azərbaycan Respublikası ilə İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı arasında məktublular mübadiləsi formasında bağlanmış razılaşmanın təsdiq edilməsi haqqında qanun layihələrini nəzərdən keçiriblər.

Müzakirə olunan məsələlərə bağlı komitə sədri Tahir Mirkişili, komitə sədrinin müavini Əli Məsimli, komitə üzvləri Vahid Əhmədov, Ziyad Səmədzadə, Məhərriz Abbaszadə, Aydın Hüseynov, Məhərriz Əfəndiyev, İqbal Məmmədov və Rəfiət Quliyev çıxış edərək fikirlərini bildirərək rəy və təkliflərini səsləndiriblər.

İclasda komitənin hesabatı və iş planı məqbul hesab olunub, gündəlikdəki qanun layihələri Milli Məclisin plenar iclasının müzakirəsinə tövsiyə edilib.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

## Azərbaycan Pelosinin gözyaşlarına inanmır...

"Qışqır-aqışqır danışmaq və xalqı xəstəliyədir. Özgə millətləri də özlərinin xeyrinə qışqırmağa, yalan informasiya yaymağa cəlb edə bilərlər."

Yazıçı Jemçuynikovun erməni xislətini dəqiq izah edən bu iki cümləsi də sübut edir ki, erməni bədnamlığı, fitnəsi, riyası nə dünüən, nə bugünün, nə də sabahın problemidir... Erməni məkrli bu dünyanın çözülməsi çox müşkül olan əbədi problemdir.

Daim "biçarə" obrazında olan bu riyakarlar məskənlərini dünyanın gözündə əzələn, çətinliyə düşər olan "zavallı" xalqı rəhəmləndirir ifa edirlər...

Kimisi "məzlum" ermənilərin bu təməllərində inanır, onlara yazıqları gəlir, kimisi də erməni xislətində bələd ola-ola onların bu riyakarlıqlarından öz mənafələri üçün mənafətlə istifadə edirlər...

### Sentimental hissələr üzərindən erməni lobbisinə "hücum"

Elo Cənubi Qafqazda vəziyyətin çox həssas olduğu bir dövrdə Ermənistan səfər edən ABŞ Konqresi Nümayəndələr Palatasının spikeri Nensi Pelosi kimi. Vəzifəsinin müddətində başa çatmasına cəmi iki ay qalan Nensi Pelosi regiondakı vəziyyətdən öz xeyrinə yararlanmaq üçün, necə deyirlər, fürsəti fəvva verməyə və Ermənistan yola düşdü. Nə təsadüfdür ki, Pelosinin nümayəndə heyətinə üç nəfər də ermənipərəst konqres üzvü daxil edilib.

Gözlənilirdi ki, Ermənistan xanım Pelosi dünyada, xüsusilə də ABŞ-da yaşayan ermənilərin xoşuna gələcək və bölgədəki vəziyyəti təhrif edən açıqlamalar verdi. Azərbaycan qarşı əsassız və ədalətsiz ittihamlar irəli sürdü.

N.Pelosi Ermənistan hətta emosional obrazla bürünərək, - bunu həm də sentimental hissələr üzərindən "hücum" da adlandımaq olar, - özünü bir-iki damla gözyaşı axıtmağa da məcbur etdi...

Bir sözlə, Nümayəndələr Palatasının spikeri ABŞ Konqresinə keçiriləcək aralıq seçkilərdən öncə oradakı erməni lobbisinin dəstəyini qazanmaq və şəxsi maraqlarına xidmət edəcək bütün mümkün variantlardan istifadə etdi.

N.Pelosinin bu canfəşanlıq işi yarıy-bəyənəcəyi, onun erməni yalanlarına heqiqət donu geydirmək cəhdinin erməni lobbisinin xoşuna gəlib-gəlməyəcəyi isə cəmi iki aydan sonra bəlli olacaq...

Amma bütün bunların, Ermənistan sərgilənən şou xarakterli məzhəkənin bizim üçün heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Bütün bu olanlar ABŞ-dəki erməni lobbisi ilə N.Pelosi arasında olan şəxsi məsələdir... Özləri bilir...

### Azərbaycan haqiqətlerini bilib-ölkəmizə qarşı əsassız ittihamlar irəli sürdü

Bizi maraqlandıran əsas məsələ ABŞ Konqresi Nümayəndələr Palatasının spikeri Nensi Pelosinin Azərbaycan haqiqətlerini bilib-ölkəmizə qarşı əsassız ittihamlar irəli sürməsidir.

Axı iki əsrə yaxındır ki, Azərbaycan xalqı erməni faşistlərinin qaniçən əməlləri ilə üz-üzədir. Zaman-zaman erməni qatillərinin törətdikləri faciələrin qurbanı çəkilmiş, onların törətdiyi 1918-ci il Mart soyqırımı, 1992-ci il 26 Fevral - Xocalı soyqırımı, əsir götürüldükləri soydaşlarımızın başına gətirdikləri müsibətlər heç kəsin yadından çıxmayıb, dünya durduqca erməni adından qarşısında qara ləkə kimi qalacaq.

Şovinet erməni milliyətçilərinin işğalçı siyasəti noticəsində yüz minlərlə soydaşımız tarixi dədə-baba yurdlarından məcburən çıxarılıb, qaçqına, məcburi köçkünlə çevrilib. 30 il müddətində Qarabağ və ətraf rayonları işğal altında saxlayan erməni vandalları bu ərazilərdə daşı daş üstündə qoymayıblar, tarixi, dini, mədəni irsimizi yerləyəkən edib, bu yerlərdə "yanmış torpaq" siyasəti həyata keçiriblər.

Ola bilsin ki, bir çoxları mənfur ermənilərin Azərbaycan xalqının başına gətirdiyi vəziyyətlərdən xəbərdər, amma müəyyən xanım Pelosi şəxsinə bu haqiqətləri bilmir...

Mətbuatda yer alan məlumatlardan oxuyuruq ki, 1998-ci ilin yayında Ermənistan və Azərbaycan səfər edən ABŞ Konqresinin nümayəndələrində arasında Nensi Pelosi də olub. Həmin vaxt Azərbaycana səfər zamanı Nensi Pelosi və digər konqresmenlər helikopterlə məcburi köçkünləri səhərciyinə gətirər və Pelosi məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitini görəndə gözyaşlarını saxlaya bilmir...

Bəli, Nensi xanım işğalçı ermənilər tərəfindən öz dədə-baba yurdlarından didərgin düşərək acınacaqlı şəraitlərdə yaşamağa məhkum olan azərbaycanlıların faciəsinə laqeyd qala bilməmişdi...

Amma görünür, spikerin ürayindəki vəzifə eşqi, onu bu faciəvi mənzərəni yadlaşdıranda, qəlbindən silməyə vadar edib və buna görədir ki, hələ də erməni seçicilərinin səsliyinə görə, erməni lobbisinin əsas fiquru olmaqdan vaz keçə bilmir, ikili oynayıb, haqqı nəhaqqa qurban verir...

### Azərbaycan milli maraqlarını qətiyyətlə özü təmin edir

Əslində, Azərbaycan 30 ildir ki, ABŞ-in, Qərbin bəzi dairələrinin ikili

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"





# Fəal vətəndaş mövqeyi

## Niyə on milyon on nəfərin cavabını vermir

Bir zamanlar hər bir insandan fəal həyat mövqeyi göstərməsi tələb olunurdu.

Dövr və zaman dəyişsə də, aktuallığını itirməyən tələbdir.

**Əslində, heç kəs ətrafında baş verənlərə loyaf və passiv, seyrçi münasibət bəsləməməlidir!**

**Heç kəs xalqın, dövlətin taleyi ilə bağlı məsələlərə soyuq və biganə yanaşmamalı, yaşadığı dövlətin, mənsub olduğu xalqın övladı olduğunu bir an belə unutmamalıdır!**

*Təbii ki, söylənilənlər dövlətə, xalqına, milli maraqlarına xain çıxanlara, Vətəni pulu və şəxsi rifahına satanlara aid deyil!*

**Bəs hazırda tarixinin ən çətin, ən gərgin, ən məsuliyyətli, ən şəxsi və sınaqlı dövrlərindən birini yaşayan Azərbaycan vətəndaşlarının hamısı ətrafında baş verənlərə fəal münasibət bəsləyirmi?**

Həm də təkcə real həyatda deyil, virtual məkanda da!

### Rəzəlat damğası daşıyanlar

*"Erməni qanı" elə bir qandır ki, ondan birçə damcı istənilən adamın damarına düşəndə insanı büsbütün dəyişdirir:*

- Həmin adamda yalançılıq, satqınlıq və riyakarlıq baş qaldırır;
- Yaltaq və böhtançı olur;
- Özündən başqa heç kəsi bəyənmir;
- Özüni ali düşüncəli, ali siyasətçi sayır;

- Gördüyü hər şeydə pislük axtarır, tapmayanda özündən uydurur;
- Nankor və qədirməzə çevrilir;
- Millətini və vətəni itirir, özünü "demokrat", yüksək vəzifə tutmağa "lایiq" birisi sayır;

- Türkün və Azərbaycan xalqının düşməninə çevrilir;
- Ən nəhayət, insanlığını bircəfələk itirir!

**Bu, hazırda "erməni çərayi" yeyənlərə, antiəzərbaycançı şəbəkədən, erməni əsilli milyarderlərin yaratdığı QHT-lərdən maliyyələşənlərə də aiddir.**

*Bütün bu əlamətləri özlərində ehtiva edənlərə hər gün sosial şəbəkədə rast gəlirik.*

Hətta belələrinin ən parlaq təmsilçiləri sayılanların: Əli Kərimli, Cəmil Həsəni, Gültəkin Hacıbəyli, Tofiq Yaqublu, Qubad İbadətoğlu, Fuad Qəhrəmanlı, Altay Göyüşov, Tural Sadıqlı, Qəbil Məmmədov, Sevinç Osmanqızı, Qənimət Zahid, Manaf Cəlilzadə, Əfqan Muxtarlı və qeyrilərinin mövqelərinə, dediklərinə və haqiqət kimi qələmə vermək istədiklərinə baxanda damarlarımız birçə damcı azərbaycanlı qanı qaldığına da heç vaxt inana bilməyən!

Mənsub olduğu (nə vaxtsa) millətə, doğulduğu torpağa, müstəqillik qazanan dövlətə, minlərlə şəhid verərək öz torpaqlarını geri qaytaran keçmiş homvotənlərinə (başqa cür söyləmək mümkün deyil) onlarda bu qədər nifrət, kin və bəzi məzəli hardandır?! Nədən qaynaqlanırlar?!

## "Nensi Pelosi tərəfindən Azərbaycana qarşı irəli sürülən əsassız və ədalətsiz ittihamlar qəbuləndirilməzdir"

"Sentyabrın 18-də Ermənistan səfəri çərçivəsində ABŞ Nümayəndələr Palatasının spikeri Nensi Pelosi tərəfindən verilmiş və bölgədəki vəziyyəti təhrif edən açıqlama ciddi təəssüf doğurur. N.Pelosi tərəfindən Azərbaycana qarşı irəli sürülən əsassız və ədalətsiz ittihamlar qəbuləndirilməzdir".

Bu barədə AZƏRTAC-a Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin məsələ ilə bağlı açıqlamasında bildirilib.

Qeyd olunub ki, sentyabrın 12-dən 13-nə keçən gecə delimitasiya olunmamış şərti sərhəddə baş verən insident Ermənistanın Azərbaycanla qarşı tərəfdəki genişmiqyaslı hərbi təcridatı idə və Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən bu təcridatın qarşısını alıb və ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyünün qorunması təmin edilib. Hazırda atəşkəs rejimi təmin olunur və vəziyyətin gərginləşməsinin qarşısını alıb. Bölgədə vəziyyətin bu şəkildə gərginləşdirilməsi və genişmiqyaslı təcridatın törədilməsinə görə bütün məsuliyyət Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür.

Ümumiyyətlə, N.Pelosi ermənipərəst siyasətçi kimi tanınır və onun nümayəndə heyətinin tərkibi

bində konqresin məhz ermənipərəst üzvlərinin olması bunu bilavasitə nümayiş etdirir. Qarşıdan ABŞ-da konqres ortamüddətli seçkilər dövrü gəldiyini nəzərə alaraq, görünür, N.Pelosi də bu səfərdən öz daxili siyasi gündəliyi və ABŞ-dakı erməni lobbı dairələrinin dəstəyini qazanmaq üçün istifadə edir. ABŞ-ın daxili siyasi gündəliyində olan siyasi intriqalar və lobbı maraqlarının Ermənistan üzərindən Cənubi Qafqaz regionuna daşınması qəbuləndirilməzdir.

Təəssüflə vurğulayıq ki, ədalətdən danışan N.Pelosi Azərbaycana qarşı Ermənistanın təcavüz siyasəti, ərazilərinin 30 ilə yaxın davam edən işğalı, yüz minlərlə azərbaycanlının etnik təmizlənməsi və Ermənistanın məsuliyyəti daşdığı digər bu kimi ağır cinayətlərlə bağlı bu günə qədər məqsədlə şəkildə heç bir mövqə nümayiş etdirməyib.

N.Pelosi Ermənistanla sözlükləri erməni təbliğatı əsasında verilmiş açıqlama kimi dəyərləndirilməlidir. Bu, Ermənistanla Azərbaycan arasında hazırda münasibətlərin normalaşması istiqamətində atılan sözlərə ciddi zərbədir.

Bu kimi birtərəfli addımlar və verilən əsassız açıqlamalar regionda kövrək sülhün gücləndirilməsinə deyil, əksinə, gərginliyin artmasına xidmət edir.

Ordusunun uğurlarına kölgə salmaq cəhdləri şəərəfsizlikdir!

● Şəhid adını, şəhid itkisini alver predmetinə çevirmək alçaqlıq, xalqımıza, dövlətimizə və milli dəyərlərimizə xəyanət və qəsdidir!

● Qarabağ müharibəsində, bu yolda aparılan siyasətə və görülən işlərə "mız" qoymaq, haqqı nahaqqa vermək ermənidən də bətar ermənilikdir!

● Azərbaycana badalmaq gəlib, erməniyə dəstək vermək südüna və torpağına qarşı mürdərlikdir!

**Bələ davrananların ahlalarında rəzalət damğası daşıdıqlarına, rəzillərin rəzili, alçaqların alçağı olduqlarına zərrə qədər də şübhə yoxdur!**

### Passivlik, yoxsa mövqesizlik

**Nə üçün Azərbaycanın əleyhinə danışıqlar, fəaliyyət göstərən birləşə bilər, Vətəni sevmənlər isə haqiqəti deməkədən çəkinirlər, internet resurslarında, sosial şəbəkələrdə fəallıq göstərmirlər, şərcilərin ağzından vurmurlar?**

**Niyə haqiqətin nə olduğunu gözəlbəlkə də, yalanın ayaq tutmasına, yeriməsinə mane olmuruz, əksinə, susunluğumuzla buna şərait yadırdırıq?!**

*Kimdənsə qorxuruq, çəkinirik? Axı çoxluq heç zaman azlıqdan qorxmamalıdır!*

*Axı haqiqət heç bir halda yalan və böhtan qarşısından geri çəkilməməlidir!*

**Neyləməli, göz görür, oqlım kəsir, Mən Günəşi göydə dana bilmərəm!**

*Axı Günəşi danırlar, ağa qara deyirlər, biz isə sosial şəbəkədəki belə razil statusları oxuyub dodadığımız altında deyinnəklə, hərdən söyməklə kifayətlənirik!*

**Niyə gəzümümüzün gördüyü və əqlimizini kəsdiyi haqiqətləri müdafiə etmirik?**

**Sözə yox, əmələ! Dodaqaltı deyinnəklə yox, iş görməklə!**

**Yalan statusun qarşısında doğru sözüümü, haqiqəti yazmaqla və deməklə!**

*Nə vaxtdək şərciyə və şəərəfsizliyə dözcəyik!*

*Nə vaxtdək xalqın, dövlətin, torpağın taleyüklü məsələlərinin hallı zamanı susmaqla yaxamızı kənara çəkəcəyik!*

**Bəs onda Vətəni xəyanətkarlardan kimlər qoruyacaq?**

**Yalnız polis, hərbi, xüsusi xidmət orqanı?**

**Bəs bizim vicdanımız, bəs bizim dəstəyimiz?**

**Axı 90-cı illərdə göstərdiyimiz prinsipsizlik, seyrçilik 30 illik işğala yol açdı!**

**Əvvəlki səhvləri yenəmi təkrar etməliyik?**

**Axı həmin səhvlərin altını siyasət-bazlar deyil, zəhmətkeş xalq çəkməli olur!**

Adətən, Ermənistan-Azərbaycan sərhədində hər hansı bir münəqışə, toqquşma baş verdikdə, yaxud Azərbaycan Ordusu təhlükələri önləmə, yaxud "Qisas", "Qətiyyətli cavab" əməliyyatı keçirdikdə dünya erməniliyi ayağa qalxır, şər və böhtan "məşni" (ətiraf edək ki, son dərəcə təkmil mexanizmdir) işə salınır.

ABŞ, Fransa və Rusiyadakı erməni diasporları ələ aldıqları siyasətləri "öz üsulları ilə" fəallaşdırır, təhrif olunmuş, yalan informasiya ilə "silahlandırır" və BMT-də daxil bütün beynəlxalq qurumlardakı qeyri-ermənilərdən təşkil olunmuş erməni xoru "məşur mahullarını" ("Azərbaycan sülh danışıqlarını pozur", "Ermənistan ərazisinə təcavüz edir" kimi), köhnə bayatlarını səsləndirir, "status", "ATƏT-in xortladılması" barədə sarsaqqlamalarından nəqarət kimi istifadə etməklə oxumağa başlayırlar.

*Eyni komanda ilə antiəzərbaycançı şəbəkənin ölkəmizdəki və ölkəmizdən kənardakı qulbəçələri də banlamağa başlayırlar.*

*İfa tərzləri az-çox fərqli olsa da, həmin mahulların sözləri eyni olur!*

Bələ ki, eyni mətbəxdə - erməni mətbəxində hazırlanıb bişirildiyi dəhşət seziilir.

Artıq bu hala nə Azərbaycanda, nə də qeyri yerlərdə heç kim təccüblənmir.

Çünki məsələ gün kimi aydındır: pulu kimi verirsə, mahını da o sifariş edir!

Bura qədər deyilənlər hamıya və hər kəsə bölli olduğundan çoxdan adılışib, şablona çevrilib:

**Dirijoron çubuğu tərpanən kimi xəyanət xoru həvəslə ifaya başlayır.**

### Qulağikesiklər

2020-ci ilədək "5-ci kolon"un, anti-azərbaycançı şəbəkənin qulbəçələrinin əlində ən böyük arqument o idi ki, "Azərbaycan işğalı barışdır," "torpaqları geri qaytarmaq niyyətində deyil", "sülh danışıqları ilə bəz qatır" və s.

Hətta bir çoxu ictimai şəkildə döşünə döyərək bəyan edirdi ki, "birçə kond belə işğaldan azad olunsay, qulağımı kəsəcəm!"

**Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev 44 gün ərzində torpaqları işğaldan azad edərək onların bu çərrənmələrinin qarşısına təkzibedilməz fakt qoydu!**

**Amma illər boyu baş aparaların heç birinin kişiliyi çataraq qulağımı kəsmədim!**

*Əvvəla, kişi verdiyi sözə əməl edər, həyasızcasına dil-boğaca qoymamaq isə rəzil peşəsidir!*

*İkincisi, uzun qulaqları çox yaraşır, ona görə kəsib qulaqlarını qısaltmadılar... Bu gün isə şəhidlərlə, xalqın itkiləri ilə siyasət qurmaq, söz oynatmaq yalnız vətənlərinə yaraşır.*

**Qeyratlı olsaydı, gəlib orduya yazarlar, döyüşlərdə iştirak edər, torpaqların azad edilməsini şəxsi təhəvər edər, qəçib xaricə gizlənməzdilər!**

**Qəçib xaricə şəllənmək, erməniyə birçə güllə belə atmadan Qarabağın azadlığından danışmaq yalnız xainlərə, şəərəfsizlərə və rəzillərə yaraşan haldır!**

◆ ◆ ◆

İndiki halda qəbul etmədiyimiz, başqa sözlə, qəbul edilməyən məqam isə bambaşqadır.

Azərbaycanda milyonlarla vətənpərvər: torpağını, xalqını, dövlətini sevən, Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrində iştirak edən, şəhid verən, ömürlük əlil olan, məşəqqətli köçkün həyatı yaşayan, bu münəqışədən hədsiz əziyyət çəkən insanlar, onların qeyrətli övladları var!

*İndi cibində telefon gəzdirməyən, sosial şəbəkənin müxtəlif platformalarında olmayan, hər gün saatlarla status yazıb-oxumayan, yutubdakı süljetlərə, Tik-toka baxmayan demək olar ki, yoxdur!*

Hamı da görür ki, Azərbaycana qarşı necə böhtan, qarayaxma kampaniyası gedir!

Hamı da görür ki, haqq olduğumuz halda necə də bizi borclu çıxarmağa çalışırlar, hətta öz torpaqlarımızı qan tökərək geri qaytardığımız görə bəzi hədələyənlər, təhdid edənlər, qıyanlar var!

Bələləri böyük həvəslə "erməni xoruna" əl çalırlar, onların səsinə səs verir, nəqarətlərinə qoşulub səslərini gücləndirməyə çalışırlar!

İkili standartlardır, başa düşürük!

**Bəs yuxarıda sadaladığımız milyonlar, əsl azərbaycanlılar, vətənpərvərlər, müharibədə zərər çəkib qurban verənlər, torpaqları qayıdacaqları günü şəbərsizliklə gözləyənlər, bütövlükdə bütün vicdanlı insanlar niyə susunluq göstərirər?!**

● Niyə yalan yazıb böhtan atanların ağızlarından vurub əsl haqiqətləri söyləmirlər?!

● Niyə əsl haqiqətləri deməyə və yazmağa tənbellik edirlər?!

● Niyə xainləri, satqınları işfə edən faktları, onların antimilli əməllərini göstərərək gözlərinə soxmurlar?!

● Niyə kəsikqulaqların yaramaz əməllərini davam etdirmələrinə soyuq və laqeyd yanaşırlar!

● Niyə xainlərlə xainlərə layiq tərdə davranmırlar?!

● Niyə dili gödəklərin dillərini Azərbaycan haqiqətləri, qeyratlı əsgər və zabitorimiz, şəhidlərimizin, ordumuzun, ən nəhayət, Müzəffər Ali Baş Komandanımızın konkret qəhrəmanlıqlarını, şücaətlərini, əsl azərbaycanlıya xas mərdliklərini, hünər və fədakarlıqlarını təsdiq edən, ən yaxın tariximizdə baş verən və hələ də yaddaşlarda yaşayan faktlarla kəsmirlər?!

**Yalançı yalanını yorulmadan, usanmadan söyləyir, təkrar edir, doğruçular, vətənpərvərlər, qeyratlılar və Vətəne haqiqətə xidmət edib təəssübünü çəkənlər isə susurlar!**

Qorxurlar?

*Kimdən, ermənidən, xəyanətkarlarından, yoxsa onlara dil verənlərdən?*

*Çəkinirlər, ehtiyat edirlər?*

*Vətəndən qəçib xaricə gizlənen, yaxud adını "müxəlifət", "jurnalist", nə bilim nə qoyaraq demokratik mühtimizdən istifadə edərək bizə qarşı düşmənçilik edənlərdən?*

*"Azərbaycan üçün nə qədər pis olarsa, bizim üçün o qədər yaxşıdır" əqidəsində olanlardan?*

● Əslində, xain xoflu olar, xain qorxaq olar - həmişə bunu belə görmüşük!

Bələk belələrinə cavab verməyə, yalan statuslarını işfə etməyə vaxtımız yoxdur?

İndi hər gün saatlarla telefonunu ələk-vələk eləməyən bir nəfər belə tapmaq çətinidir!

Ürək ağrısı ilə sözüümüzn əvvəlinə qaydırıq:

*Çünki fəal vətəndaş mövqeyimiz yoxdur! Xəyanətkarı, yalançı, satqını işfə etməyi həmişə "xüsusi xidmət orqanları"nın işi saymağa adət etmişik...*

*Bələk də qorxuruq ki, çönüb bizə də nəşə deyərək, bizi də söylərək!*

*(Söylənlərin hansından artıq ki?)*

**Bax, bu mövqə ilə xainləri sosial şəbələ qəhrəmanlarına çeviririk!**

**Bax, bu yanaşma ilə antiəzərbaycançı şəbələyə meydan veririk, qol-qanad açmalarına imkan yadırdırıq!**

**Bax, belə bir qorxaq xarakterlə Vətənimizin haqiqi vətənpərvəri ola bilmirik!**

*Bələk düşünək!*

*Bələk özüümüzn bir qədər dəyşməyə çalışaq!*

*Bələk haqlı, ədalətli, obyektiv və vətənpərvər mövqeyimizi birlikdə müdafiə edək, həm də fəal şəkildə!*

**Xainlərin, satqınların, "5-ci kolon" üzvlərinin, vətəni sataraq xaricə yasaşalar da, çöklərini Azərbaycana düşmənçilikdən çıxaranların hər birinə biz də birlikdə, birləşərək cavab verək!**

**Yoxsa onlar bizim boş buraxdığımız meydana çox at oynadacaqlar!**

**Yoxsa onlar öz yalanları ilə əsl haqiqətlərimizə daim kölgə salmağa çalışacaqlar!**

**Yoxsa onlar xəyanət əməllərini yorulmadan davam etdirəcəklər!**

*Necə deyərək, güc birləkkədir!*

*Bu gün Azərbaycan hərbi meydanında da, diplomatiya sahəsində də düşməndən qat-qat güclüdür!*

*Biz birləşək, fəal və qətiyyətli olsaq, informasiya savaşında da meydanı ələ ala bilərik!*

**Unutmayaq: mübarizə, münəqışə, müharibə bitməyib, hələ də bütün cəbhələrdə davam edir!**

**Birləşək, şəərə və yalana, xəyanətkarlara birlikdə qalib gəlmək vaxtıdır!**

**Bəxtiyar SADIQOV**

## "Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərinə ermənilərin hücumları ciddi narahatlıq doğurur"

Son günlərdə Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərinə qarşı bu ölkədəki erməni icmaları tərəfindən hücumların törədilməsi ciddi narahatlıq doğurur.

Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, özümdə vandalizm və terror elementlərini ehtiva etməklə bu hücumlar diplomatlara, onların mülklərinə xəsarət yetirmək məqsədini güdür, beləliklə də, cinayət məsuliyyəti doğuran əməllər kimi səciyləndirilir.

Radikal erməni qruplarının cinayətkar hərəkətlərini qətiyyətlə pisləyirik və müvafiq ölkələrdə bu cür təcridatların qarşısını alınması cavabdeh olan qurumların öz vəzifələrinə məsuliyyətlə yanaşmasını gözləyirik.

Azərbaycan tərəfi radikal erməni qüvvələrinin törətdiyi vandalizm aktlarının aidiyyəti dövlətlərin hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən araşdırılmasını və bu cinayətləri törədənlərin hərkətlərinə hüquqi qiymət verilməsini tələb edir.

Xatırladıq ki, Diplomatik əlaqələr haqqında 1961-ci il Vyana Konvensiyasına uyğun olaraq, diplomatik nümayəndəliyi hər cür hücumlardan və zərər verilməsindən qorumaq və nümayəndəliyin sakitliyinin pozulmasını və ya şəərəfinin təhqir olunmasını qarşısını almaq üçün lazımi tədbirlər görmək yerləşmə dövlətinin xüsusi vəzifəsidir.

## Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinə radikal erməni qrupu üzvlərinin hücum etməsi faktı ilə bağlı cinayət işi başlanıb

Sentyabrın 18-də bir çox yerli və xarici media resurslarında Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinin inzibati binasına bir neçə radikal erməni qrupu üzvlərinin zorla daxil olmağa cəhd etmələrini əks etdirən videogörüntülər yayılıb.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, qeyd edilən faktla bağlı dərhal başlanmış ilkin araşdırmalarla şəxsiyyətləri məlum olmayan qabaqcadan əlbir olan bir qrup radikal dəstənin beynəlxalq münasibətləri gərginləşdirmək və müharibəyə təhrikçilik məqsədilə "Beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə, o cümlədən diplomatik agentlərə yönəlmiş cinayətlərin qarşısını alınması və cəzalandırılması haqqında" 14 dekabr 1973-cü il tarixli Beynəlxalq Konvensiyanın tələblərinə zidd olaraq sentyabrın 18-də Azərbaycan Respublikasının Fransadakı səfirliyinin inzibati binasına zorla daxil olmağa cəhd etmələrinə, əllərindəki si-

lah qismində istifadə etdikləri əşyalarla inzibati binaya və ətraf əraziyə maddi ziyan vurmalarına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Faktla bağlı baş prokuror tərəfindən Cinayət Məcəlləsinin 12.3, 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatların hücum etmə), 12.2, 186.1 (özünə omlakını qəsdən məhv etmə və ya zədələmə) maddələri ilə cinayət işi başlanmaqla istintaqın aparılması Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsinə həvalə edilib.

Baş Prokurorluq tərəfindən həmin cinayət işi üzrə istintaqın Fransanın aidiyyəti orqanları ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində aparılması üçün hüquqi yardım haqqında vəsatətlər müərciat edilib.

Cinayət işi üzrə beynəlxalq norma və prinsiplərə uyğun olaraq hərtərəfli, tam və obyektiv istintaq aparılmaqla təqsirkar şəxslərin dairəsinin müəyyən edilməsi və cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmələri istiqamətində zəruri tədbirlər görülür.





2023-cü ildə işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası xərclərinin 3 milyard manat məbləğində olacağı proqnozlaşdırılır. Bu xərclərin növbəti ildə dövlət büdcəsi xərclərində xüsusi çəkisi 9 faiz və ÜDM-də xüsusi çəkisi isə 2,8 faiz təşkil edəcək.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpasına 3 milyard manat ayrılacaq

İşğaldan azad olunmuş şəhər və rayonlarımızın bərpası, "ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" konsepsiyaları əsasında yaşayış və qeyri-yaşayış komplekslərinin inşası, əhalinin dayanıqlı məskunlaşması məqsədilə həmin ərazilərdə neqliyyat, sosial və biznes infrastrukturlarının yaradılması hazırda dövlət siyasətinin prioritetləri sırasında yer alır. Bunu 2021-ci və 2022-ci illərdə dövlət büdcəsindən bu məqsədlə ayrılan vəsaitlərin həcmi də təsdiq edir.

2021-ci ildə bu məqsədlə dövlət büdcəsindən 2,2 milyard manat vəsait ayrılışdı. 2022-ci ilin dövlət büdcəsində də bu həcmdə vəsait nəzərdə tutulmuşdu. Lakin məlum olduğu kimi, bir neçə ay öncə dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri artırıldı. Artan büdcə gəlirlərinin 470 milyon manatı işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpasına yönəldildi. Beləliklə, son iki ildə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və yenidənqurma işlərinin aparılmasına ümumilikdə 4 milyard 870 milyon manat vəsait ayrılıb.

Ən vacibi odur ki, Azərbaycan dövləti Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru öz gücü, öz maliyyəsi hesabına bərpa edir. Bu baxımdan 2021-2022-ci illərdə bir sıra layihələrin icrasının başa çatdırılması, o cümlədən Şuşaya gedən Zəfər yolunun salınması, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsi, Zəngilanda Ağalı kəndinin bərpası, azad olunmuş bütün ərazilərdə ən müasir texnologiyalara və idarəetməyə əsaslanan yarımməstansiyaların inşası, dağ çayları üzərində elektrik stansiyalarının tikilməsi Azərbaycanın iqtisadi gücünün ifadəsidir.

Bütün bunlar azad olunmuş ərazilərin yenidənqurulması ilə bağlı güclü siyasi iradənin olmasının göstəricisidir. Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad olunmuş rayonlarımızda mütəmadi səfərləri də göstərir ki, dövlət başçısı bu məsələni xüsusi diqqət və nəzarətdə saxlayır.

Növbəti il işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və yenidənqurulması ilə bağlı layihələrin maliyyələşdirilməsinə



# 8,3 milyardlıq Qarabağ büdcəsi

2023-cü ildə dövlət büdcəsi xərclərinin 16 faizi müdafiə və təhlükəsizlik məsələlərinə, 9 faizi işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpasına yönəldiləcək

özel investisiyaların cəlb olunması məqsədilə əlverişli və etibarlı investisiya mühitinin yaradılması sahəsində görüləcək işlər də dəstəklənəcək. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında infrastrukturun yenidən qurulması, digər abadlıq-quruculuq işlərinin həyata keçirilməsi sayəsində bölgənin Azərbaycan iqtisadiyyatına reintegrasiyası təmin olunacaq ki, bu da öz növbəsində iqtisadiyyatın bir çox sektorlarının inkişafı üçün yeni imkanlar yaradacaq.

Müdafiə və təhlükəsizlik xərcləri 4,6 faiz artırılaçaq

Qarşıdakı illərdə ölkə sərhədlərinin toxunulmazlığının və davamlı mühafizəsinin təmin edilməsi, silahlı qüvvələrin döyüş hazırlığının və peşəkarlığının

yüksəldilməsi, ordunun maddi-texniki təchizatının müasirləşdirilməsi, hərbiçilərin sosial təminatının və xidmət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində kompleks tədbir və layihələrin icrası xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Növbəti ilin dövlət büdcəsinin tərtibi zamanı ölkənin müdafiə qabiliyyətinin daha da gücləndirilməsi diqqət mərkəzində saxlanılıb. Müdafiə qabiliyyətinin və milli təhlükəsizliyin daha da gücləndirilməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə hərbi infrastrukturların tikintisi xərc siyasətinin vacib istiqamətlərindən birini təşkil edəcək.

Müdafiə və milli təhlükəsizlik məqsədilə ayrılacaq vəsaitin konkret həcmində gəldikdə isə gələn il dövlət büdcəsində bu istiqamətdə xərclər üçün 5 milyard 320,1 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2022-ci il-

lə müqayisədə 235,3 milyon manat və ya 4,6 faiz çoxdur. Gələn il müdafiə və milli təhlükəsizlik üçün ayrılmış proqnozlaşdırılan büdcə vəsaiti ümumi büdcə xərclərinin 16 faizini təşkil edəcək. Xatırladaq ki, 2022-ci il üçün müdafiə və milli təhlükəsizlik məqsədilə ayrılması nəzərdə tutulan vəsait 5 milyard 84,8 milyon manatdır.

Açıqlanan rəqəmlər göstərir ki, 2023-cü ildə dövlət büdcəsi dövlətimizin qarşıya qoyduğu məqsədlərin, o cümlədən azad edilmiş ərazilərimizin bərpası və respublikamızın müdafiə qabiliyyətinin daha da gücləndirilməsi kimi prioritet vəzifələrin uğurla yerinə yetirilməsini təmin edəcək.

**Rəşad CƏFƏRLİ,**  
"Azərbaycan"

# Erməni təxribatına dəstək verənlər

Səfirliklərimizin təhlükəsizliyini təmin etməyən dövlətlər bilməlidirlər ki, onların da Azərbaycanda diplomatik nümayəndəlikləri var

Son günlər bəzi ölkələrdə ermənilərin Azərbaycana qarşı təxribatçı əməlləri artıb. Xüsusən Azərbaycanın diplomatik nümayəndəliklərinin binalarına hücumlar narahatlıq doğurur.

Özlərini "məzlum" kimi göstərən ermənilər müxtəlif ölkələrdə bu istiqamətdə "aksiya"lar keçirərək öz çirkin niyyətlərini və vandallıqlarını açıq-aşkar göstərir, saxtakarlıqlarını vəhşiliklə nümayiş etdirirlər.

Bəli "aksiya"lardan biri sentyabrın 16-da Livanda yaşayan ermənilər tərəfindən həyata keçirilib. Beyrutda Azərbaycan səfirliyinin binasının qarşısına toplanaraq "aksiya" keçirən ermənilər səfirlik binasına hücum etməyə cəhd göstəriblər. Nəticədə təhlükəsizlik qüvvələri ilə aksiya iştirakçıları arasında qarşıdurma yaranıb. Ermənilər təhlükəsizlik qüvvələrinə də hücum ediblər.

Fransa hökuməti heç bir təhlükəsizlik tədbiri görməyib

Daha bir "aksiya" isə Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinin binasına qarşısında təşkil olunub. Bu zaman ermənilər səfirliyin binasına zərər yetirməyə çalışıblar. Yayılan kadrarda ermənilərin vəhşiliyi özünü göstərir. Azərbaycanın Fransadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Rəhman Mustafayev də binaya hücumla bağlı titter hesabında paylaşım edərək qeyd edib ki, ermənilər səfirliyin binasına basqın edirlər: "Fransadakı fanatik ermənilər Azərbaycanın Fransadakı səfirliyinin binasına hücum ediblər. Qoy barbar ermənilər Emmanuel Makronun tərəfində qalsınlar. Səfirlikləri qorumayan və bizim təhlükəsizliklə bağlı haqlı tələblərimizi qulaqardına vuran Fransaya ayıb olsun".

Fransa beynəlxalq konvensiyalara uyğun olaraq Azərbaycan diplomatlarının təhlükəsizliyini gözdə tutmama, vəziyyəti nəzarətdə saxlamalı idi. Görünən odur ki, bu məsələdə o qədər də maraqlı olmayan Fransa hökuməti heç bir təhlükəsizlik tədbiri görməyib.

Ermənilər həmçinin Gürcüstanı paytaxtı Tbilisidə də Azərbaycan səfirliyi istiqamətdə yürüdükdə təxribatçı cəhd ediblər, amma Gürcüstan polisi yürüşü dağıdıb. Hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları ermənilərə səfirlik binasına yürüş etməyə icazə verməyiblər. Nəticədə yürüş Meteksi körpüsü üzərində dayanıb. Polisə aparılan danışıq cəhdi də bas qıtmadığından ermənilər geri qayıtmıq məcburiyyətində qalıblar.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi açıqlama yayaraq respublikanın xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəliklərinin binalarına qarşı bu ölkədəki erməni icmaları tərəfindən edilən hücumları pisləyib və bunun ciddi narahatlıq doğurduğunu bildirib. Qeyd olunub ki, özümdə vandalizim və terror elementlərini ehtiva etməklə bu hücumlar diplomatlara, onların mülklərinə xəsarət yetirmək məqsədini güdür, beləliklə, cinayət məsuliyyəti doğuran əməllər kimi səciyyələndirilir.

Xatırladıq ki, Diplomatik əlaqələr haqqında 1961-ci il Vyana Konvensiyasına uyğun olaraq, diplomatik nümayəndəliyi hər cür hücumlardan və zərər vurulmasından qorumaq və nümayəndəliyin sakitliyinin pozulmasının və ya səfirinin təhqir olmasının qarşısı



ni almaq üçün lazımı tədbirlər görmək yerləşmə dövlətinin xüsusi vəzifəsidir.

Ermənilərin səfirliklərimizə hücumları mütəmadi xarakter daşıyır

Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədr müavini Tahir Kərimli deyir ki, ermənilər tərəfindən xaricdəki səfirliklərimizə hücumlar mütəmadi xarakter daşıyır. Onun sözlərinə görə, bu istiqamətdə Xarici İşlər Nazirliyi sisteminin səfirliklərinin mühafizəsinin gücləndirilməsindən ötrü əlavə tədbirlər görülməlidir. Səfirliklərin yerləşdiyi şəhərlərdə hökumət orqanları, şəhər mərisi ilə müqavilələr yenilənməlidir. Bundan başqa, erməni təxribatlarını nəzərə alaraq, ayıq-sayıq olmaq lazımdır. Səfirliyə qarşı erməni və digərlərinin hansı təxribat təhdid biləcəkləri, hansı niyyətləri olduğu müəyyənəndirilməlidir. Belə bir məlumat olduqda yerli hökumətin nəzəri nə qədər qəddər lazımdır.

Tahir Kərimli bildirir ki, ermənilər haqsız yerə hay-küy salmaq bacarırlar. Onlar 30 il müddətində də yalan təbliğatlarını yaxşı aparıblar, hətta haqsız mövqelərini dünyaya qəbul etməyə hazır deyilərlər, eləcə də lobbiçilik fəaliyyətlərini güclü qurublar. Azərbaycan da haqlı mövqeyinin dünyaya çatdırılmasında daha yaxşı təşkilatlanmalı və bu sahədə maarifləndirmə, təbliğat aparılmalıdır.

Fransa polisinin məsuliyyətsizliyi

Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin üzvü Fazil Mustafa qəzetimizə açıqlamasında dedi ki, Azərbaycan ilk növbədə ermənilərin xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin təhlükəsizliyi nəzarətsiz qoyulmalıdır: "Hansısa erməni vandalları Azərbaycana qarşı təbiiyəsiz hərəkat edir, təxribat törədirlər, amma həmin ölkənin polisində tapşırıq verirlər ki, buna əhəmiyyət verməyin. Bu, gələcəkdə həmin ölkələrdə münasibətlərdə kifayət qədər ciddi amil olacaq, çünki

onlar konvensiyaya uyğun davranmırlar".

Fazil Mustafa bildirdi ki, məsələni müxtəlif platformalarda müzakirəyə çıxartmalıyıq. Xüsusən Fransa polisinin məsuliyyətsiz davranışını məntiqlə onlara Fransa rəsmiləri tərəfindən yerli siyasi tapşırıqlar. Bu məsələ qarşılıqlı nəticələr doğura bilər, bunun üzərində düşünülə bilər.

Erməni terrorçularının hücumlarına qarşı seyrçi mövqə təsadüfi deyil

Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü Sahib Aliyev qeyd etdi ki, hər bir ölkə Vyana Konvensiyasına uyğun olaraq ərazisindəki səfirlikləri qorumağa borcudur, amma təbii ki, son zamanlar bir sıra Qərb dövlətlərində bunun əksini görürük. Deputat deyir ki, erməni terrorçularının səfirliklərimizə basqını və həmin ölkələrin aidiyyəti strukturlarının seyrçiliklə yanaşı qalması təsadüfi deyil. Söhbət o dövlətlərdən gedir ki, ömrünü başa vurmuş ATƏT-in Minsk qrupunun uzun müddət həmsədrliyi olduqları halda Azərbaycanın işğal altındakı torpaqlarında baş verən vandalizmə də seyrçi yanaşmış, səslərini çıxartmamışdılar. Həmin dövlətlər BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi təsisçiləri, BMT-nin Naziməməsinin formalaşdırılan dövlətlərdən olmalarına baxmayaraq, keçmiş Qarabağ problemi ilə bağlı dörd qətnamənin yerinə yetirilməməsinə barməqarası baxırdılar. İndi isə bizim səfirliklərə bu cür basqıların, vandalizmin qarşısını alınmamasının arxasında həmin dövlətlərin acizliyi gizlədir. Yəni onlar regiondakı proseslərə əvvəlki kimi təsir etməkdə qüdrətində olmadıqlarını görüb, həm də bu yolla narazılıqlarını göstərməyə çalışırlar.

Sahib Aliyev beynəlxalq əlaqələrdə "qarşılıqlılıq" deyilən anlayışın olduğunu vurğulayaraq bildirir ki, həmin dövlətlər bunu unutmamalı, özlərinin də Azərbaycanla səfirliklərinin olduğunu anlamalıdır. Azərbaycan o dövlətlərin səfirliklərinə necə qoruyur, onlar da zəhmət çəkilər Vyana Konvensiyasına uyğun davranmalıdırlar.

**Əsmər QARDAŞXANOVA,**  
"Azərbaycan"

# Azərbaycanla nəqliyyat-kommunikasiya sahəsində əməkdaşlıq xüsusi önəm kəsb edir

Bu fikir Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrin sammitində də səsləndi

Bu, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dost və qardaş Özbəkistana cari ildə ikinci səfəri idi. Təsədüfi deyil ki, dövlət başçısı Səmərqənddə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına (ŞƏT) üzv ölkələrin sammitində çıxış edərkən keçən səfərini də xatırlamış və yenidən Özbəkistan torpağında, qədim və gözəl Səmərqənd şəhərində olmaqdan məmnunluğunu bildirmişdir.

Prezident İlham Əliyev çıxışında sammit iştirakçılarına ilk növbədə Azərbaycanın tranzit və nəqliyyat-logistika imkanları barədə məlumat vermişdir. Azərbaycanın "Şərqi Qərbi" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizləri kimi regional kommunikasiya layihələrinin işə düşməsinə sənəballi töhfələr verdiyini qeyd etmişdir.

Bu dəhlizlərdən hər ikisi Azərbaycandan keçir. İstər "Şimal-Cənub", istərsə də "Şərqi Qərbi" dəhlizi ölkəmizin geosiyasi əhəmiyyətini artırır. Odur ki, "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin də "Şərqi-Qərbi" dəhlizi qədar vacib olacağı qənaətinə gəlməyə olar. Lakin bu, tam gücü ilə işləyir. Lakin bu nəhəng infrastruktur 25 milyon ton yük və 1 milyon konteyner qəbul etmək imkanına malik olmalıdır. Bakıda tikilmiş gəmiqayırma zavodu Xəzər dənizinin şərq sahillərindən neft və digər yük daşıyan hər növ gəmilər inşa etməyə qadirdir.

Bütün bunları Prezidentimiz tədbir iştirakçılarına qısa və aydın şəkildə çatdırmışdır: "Hazırda Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı ildə 15 milyon ton yükə qəbul qabiliyyətinə malikdir və bu, ildə 25

milyon tona qədər artırılı bilər. Bu ilin ilk 7 ayında Azərbaycan ərazisindən keçən tranzit 50 faizə yaxın artıb. Azərbaycan 52 gəmi ilə Xəzər dənizində ən böyük mülki yük donanmasına malikdir. Bakı Gəmiqayırma Zavodu bütün növ gəmilər istehsal edə bilər".

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki qələbəsinə sonra regionda nəqliyyat-kommunikasiya layihələrinin inkişafı üçün yeni imkanlar yaranmışdır. Zəngəzur dəhlizi açıldıqdan sonra bu, region ölkələrinin nəqliyyat imkanlarını daha da artıracaq və marşrut boyu yerləşən bütün ölkələr üçün faydalı olacaq.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına yönəldilmiş birinci dövlət proqramına start verildikdən bəri Azərbaycanda 19 min kilometr avtomobil yolu tikilib və ya əsaslı təmir edililib. Bu, hər il min kilometr yeni yol deməkdir. 1400 kilometr dəmir yolunun çəkilişi, yaxud təmiri də son iki onillikdə həyata keçirilib. Bu gün isə işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə minlərlə kilometr avtomobil yolu və yüzlərlə kilometr dəmir yolu çəkilir.

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə geniş infrastruktur qurulur. Yaşayış binalarının inşasına başlanıb. Ağalı kəndi istifadəyə verilib və artıq on-

larca sakinini qəbul edib. Beş şəhərin baş planı təsdiqlənib, yeni yaradılacaq kəndlərin yerləri müəyyənəndirilib. Tarixi abidələrin bərpası plan üzrə gedir. Bir sözlə, bu bölgə növbəti Azərbaycan, dünya üçün nümunəvi bölgə olacaq.

Füzuli Beynəlxalq Hava Limanından sonra Zəngilanda da aeroportun qısa müddətdə inşası işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa prosesinin sürətlə getdiyini bir daha təsdiqləyir. Hava limanlarının inşası bu ərazilərdə nəqliyyat infrastrukturunun kompleks həllinin tərkib hissəsidir. Füzuli və Zəngilan hava limanları beynəlxalq statuslu hava limanlarıdır və burada həm sənəndəşmə, həm də yükdaşımaların həyata keçirilməsi gələcəkdə bölgənin iqtisadi baxımdan dirçəlməsi üçün geniş imkanlar açır. Belə ki, hava limanları iqtisadi baxımdan vacibdir. Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun böyük iqtisadi potensialının reallaşması, burada istehsal olunancaq məhsulların daxili bazara çatdırılması, həmçinin xaricə ixrac edilməsi üçün də hava limanları mühüm əhəmiyyət daşıyacaq.

Relyefin mürəkkəbliyinə və təhlükəli yolların vəsaitinin çoxluğuna baxmayaraq, Azərbaycan Füzuli və Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanlarının inşasını reallaşdırmaqla həm ilk təcrübə yaradır, həm də təbii ki, bölgənin bərpasını sürətləndirir. Ümumiyyətlə, nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi bu bölgədə yaşayan insanların rifahını təmin edəcək, həmin yerlərin turizm imkanlarını artıracaq. Nəticədə etibarlı Qarabağ geniş nəqliyyat qovşağına çevriləcək.

Təsədüfi deyil ki, dövlət başçısı sözügedən sammitdə demişdir: "Azərbaycan 18 tonyar ələ regionumuzda ən böyük mülki hava yük donanmalarından birinə malikdir. 2024-cü ilin sonuna qədər ölkədə beynəlxalq hava limanlarının ümumi sayı bugünkü 7-dən 9-a çatdırılacaq".

**Flora SADIQLI,**  
"Azərbaycan"





# 20 Sentyabr "Əsrin müqaviləsi"nin 28-ci ildönümü və Azərbaycan neftçilərinin peşə bayramı günüdür

20 Sentyabr xalqımız üçün öziz, dövlətimiz üçün dəyərli olan günlərdən biridir. 28 il əvvəl - 1994-cü ilin həmin günü Azərbaycanın yeni neft strategiyasına start verən "Əsrin müqaviləsi" imzalanmışdır. 2001-ci il avqustun 16-da isə Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın tarixində, onun iqtisadiyyatının inkişafında, xüsusilə müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsində neft sənayesinin əhəmiyyətini nəzərə alaraq və neftçilərin əməyini yüksək qiymətləndirərək qərara almışdır ki, hər il sentyabrın 20-si respublikamızda "Neftçilər günü" peşə bayramı kimi qeyd olunsun. "Əsrin müqaviləsi"nin 20 illiyinin qeyd edildiyi 2014-cü ilin 20 sentyabr günü tariximizi daha bir mühüm səhifə ilə zənginləşdirmişdir. Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirən "Cənub qaz dəhlizi"nin təməli qoyulmuşdur.



## Əsrlərə hesablanmış müqavilə

SOCAR (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) və dünyanın 11 aparıcı neft şirkəti arasında Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorundakı "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yataqlarının tammiqyaslı işlənməsi və Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişinin (HPBS) imzalanması Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və gərgin səyi ilə gerçəkləşdi. Bu kontrakt miqyasına və əhəmiyyətinə görə "Əsrin müqaviləsi" adını aldı.

"Əsrin müqaviləsi"ndən sonra Azərbaycan böyük inkişaf yoluna qədəm qoydu. Buna görə də AÇG-nin işlənməsi əslində əsrlərə hesablanmış bir layihədir. Onun reallaşması təkə Azərbaycan üçün deyil, Qərbin bir sıra aparıcı dövlətləri, habelə Cənubi Qafqaz və Orta Asiya regionu üçün də strateji əhəmiyyət kəsb etdi. Bu saziş regionda digər global layihələrin gerçəkləşməsinə yol açdı, Qərb dövlətlərinin Azərbaycanla bütün sahələrdə gənişmiqyaslı əməkdaşlığa marağını artırdı, beynəlxalq maliyyə qurumları ilə münasibətlərdə keyfiyyətə yeni mərhələnin başlanğıcını qoydu.

Yeni neft strategiyası Azərbaycanın qədim neft-qaz ölkəsi kimi şöhrətini özünə qaytardı, dövlətimizin uzunmüddətli, davamlı inkişafına zəmin yaratdı. Azərbaycanın dinamik inkişaf edən, güclü və nüfuzlu ölkəyə çevrilməsində müstəsna rol oynayan bu strateji kurs həm də dövlətin iqtisadi-siyasi qüdrətini və beynəlxalq birliyi inteqrasiyasının, xalqımızın durmadan yüksələn sosial rifahının təminatçısı oldu. Ölkədə aparılan genişmiqyaslı quruculuq işləri, respublikanın beynəlxalq aləmdə qazandığı uğurlar həmin uzaqgörən konsepsiyanın təntənəsinə aydın misaldır.

"Əsrin müqaviləsi" çərçivəsində artıq 25 ildir neft hasil olunur. Bu gün AÇG müqavilə sahəsində 8 platforma fəaliyyət göstərir. Cari ilin birinci yarısında AÇG-dən stabil hasilat təhlükəsiz və etibarlı şəkildə davam edib. Bu yataqlar blokundan ümumi hasilat 77 milyon barel, yəni 10 milyon ton olub. Belə ki, gündəlik orta hasilat "Çıraq"dan 25 min, "Mərkəzi Azəri"dən 108 min, "Qərbi Azəri"dən 109 min, "Şərqi Azəri"dən 62 min, "Dərinsulu Günəşli"dən 78 min və "Qərbi Çıraq"dan 42 min, ümumilikdə 424 min barel təşkil edib. AÇG-də 136 neft hasilatı, 37 su injektor və 8 qaz injektor quyusu istismardadır.

Bu yataqlardan neftlə bərabər sement qazı da hasil edilir ki, onun da bir hissəsi təzyiqli saxlamaq üçün yenidən laylara vurulur. Mavi yanacaqın böyük hissəsi isə təmənənəsiz olaraq Azərbaycan dövlətinə təhvil verilir, yəni Səngəçaldan SOCAR-ın "Azəriqaz" sistemində ötürülür.

Azərbaycanın yeni neft strategiyası düzgün və böyük uzaqgörənliklə müəyyən olunmuş bir xətt olduğu üçün getdikcə inkişaf edir, yeni bəhrələr verir. Beş il əvvəl AÇG üzrə yeni müqavilənin imzalanması bunu bir daha təsdiq etdi. Əvvəlki tərəfdaşlarla razılaşdırılmış şərtlər arasında layihənin müddəti əsrin ortasına qədər uzadıldı. Beləliklə, sözügedən dövr ərzində AÇG blokunun Azərbaycanı gətirdiyi iqtisadi mənfəətlər maksimuma çatdırıla

caq. Yeni müqavilənin şərtləri 28 ildən bəri ölkəmizin artan maliyyə və texnoloji potensialını əks etdirərək yanaşı, xarici tərəfdaşların Azərbaycanı inamını təsdiqləyir və bu müddət ərzində formalaşmış beynəlxalq tərəfdaşlığı yeni müstəviyə qaldırır.

Xatırladaq ki, AÇG-də iştirakçıları belədir: bp (30,37 faiz, o həm də operatorudur), SOCAR (25 faiz), MOL (9,57 faiz), INPEKS (9,31 faiz), "Ekvinor" (7,27 faiz), "EksMobil" (6,79 faiz), TPAO (5,73 faiz), ITOÇU (3,65 faiz), ONGCVIDEŞ (2,31 faiz).

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın bu və digər layihələrdə yaratdığı əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq platformasının əhəmiyyətini dəfələrlə vurğulamışdır. Dövlət başçısı çıxışlarının birində bu barədə belə demişdir: "Azərbaycan bir çox xarici enerji şirkətləri ilə uğurlu əməkdaşlıq aparır və bu əməkdaşlığın böyük tarixçəsi var. Hər bir şirkətlə əməkdaşlıq aparmaq bizim üçün çox önəmlidir, ancaq mən xüsusilə bp şirkətini qeyd etmək istəyirdim. Çünki bp şirkəti bizim strateji tərəfdaşımızdır, strateji investordur... Bu əməkdaşlıq həm ölkəmiz, həm də şirkət üçün çox uğurludur. Hesab edirəm ki, bu əməkdaşlıq nümunəvi xarakter daşıyır və bu əməkdaşlığın gözəl gələcəyi var".

"Əsrin müqaviləsi"nin imzalandığı 1994-cü ildən bəri Azərbaycanda həmçinin ən müasir və zəngin neft-qaz infrastrukturunu yaratmışdır. Çoxsaylı tikinti-quraşdırma sahələri, terminal və ixrac kəmərləri, digər obyektlər "Əsrin müqaviləsi"nin və ondan sonrakı sazişlərin reallığa çevrilməsində mühüm rol oynayıb. Bu infrastruktur hələ uzun illər Azərbaycanı xidmət edəcək. Mövcud layihələr bitəndən sonra isə həmin obyektlərin hamısı milliyyət kimi dövlətimizə, sərəvət kimi xalqımıza qalacaq.

## Çox gərəklı Azərbaycan qazı

"Əsrin müqaviləsi" böyük sabaha hesablanmış bir saziş olduğunu təsdiqləyərək yeni global layihələrə yol açdı. Səkkiz il əvvəl, 2014-cü il sentyabrın 20-də Səngəçal terminalında "Cənub qaz dəhlizi"nin təməlini qoyulması bu həqiqətin daha bir sübutu oldu.

"Cənub qaz dəhlizi"nin ehtiyat mənbəyi Xəzərin Azərbaycan sektorundakı "Şahdəniz" yatağının işlənməsinin ikinci mərhələsi çərçivəsində çıxarılan mavi yanacaqdır. "Şahdəniz"dən 16 ildən çoxdur qaz hasil edilir. Bu yataq Azərbaycanı dünyada qaz ixrac edən ölkə kimi

tanıtdı. Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) 2006-cı ilin ortalarında istifadəyə verildəndən bəri "Şahdəniz-1" qazını Gürcüstana çatdırır. 2007-ci ilin iyul ayında isə bu kəməri mavi yanacaq həm də Türkiyəyə nəql olunur. Belə ki, Gürcüstan-Türkiyə sərhədində CQBK-ya əlavə kəmərlər birləşdirilib və o, Azərbaycan qazını Ərzurumadək aparır. İndi artıq fəaliyyətdə olan "Cənub qaz dəhlizi"nin möhkəm bünövrəsi, uğurlu başlanğıcı məhz Bakı-Tbilisi-Ərzurum kəməridir. Beləliklə, bu dəhliz möhkəm təməllə əsaslanır və onun birinci hissəsi əslində 2007-ci ildə istifadəyə verilməmişdir. Yeri gəlməşkən qeyd edək ki, Azərbaycanın təsdiq edilmiş ehtiyatları 2,6 trilyon kubmetrə bərabərdir.

Genişləndirilmiş CQBK "Cənub qaz dəhlizi"nin birinci hissəsidir. Dəhlizin ikinci kəməri TANAP (Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri) 2018-ci il iyunun 12-də istifadəyə verilib. Sonuncu seqment olan TANAP (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) 2020-ci ilin son günündə istismara daxil olub.

Beləliklə, "Cənub qaz dəhlizi" üç boru kəməridən ibarət inteqrasiya edilmiş ixrac xətləri sistemidir. Bu dəhliz Azərbaycandan və Gürcüstandan keçən genişləndirilmiş CQBK, Türkiyənin ərazisi boyu 1850 kilometr yol qət edən TANAP və sonuncu seqment olan TANAP-ın birləşməsindən yaranıb. Prezident İlham Əliyev dəhlizi belə xarakterli b. Çoxsaylı tikinti-quraşdırma sahələri, terminal və ixrac kəmərləri, digər obyektlər "Əsrin müqaviləsi"nin və ondan sonrakı sazişlərin reallığa çevrilməsində mühüm rol oynayıb. Bu infrastruktur hələ uzun illər Azərbaycanı xidmət edəcək. Mövcud layihələr bitəndən sonra isə həmin obyektlərin hamısı milliyyət kimi dövlətimizə, sərəvət kimi xalqımıza qalacaq.



31-də həmin mühüm layihənin yeri küün hissəsi olan TAP istifadəyə verildi. Həmin dövrdən etibarən bir il yarım ki, Azərbaycan Türkiyə və Gürcüstandan əlavə Avropanın üç ölkəsinə təbii qaz ixrac edən ölkəyə çevrilib. Bir il yarım ərzində artıq Avropaya 13,5 milyard kubmetr qaz nəql edilib ki, onun 11,7 milyard kubmetri İtaliyanın payına düşür. Bu il biz həcmi artırmağı və İtaliya bazasına 10 milyard kubmetr qaz nəql etməyi planlaşdırırıq. Ümumi ixracımız 22 milyard kubmetrdən artıq olacaq və burada artıq qaz dəhlizi"nin möhkəm təməllə əsaslanır və onun birinci hissəsi əslində 2007-ci ildə istifadəyə verilməmişdir. Yeri gəlməşkən qeyd edək ki, Azərbaycanın təsdiq edilmiş ehtiyatları 2,6 trilyon kubmetrə bərabərdir.

Zaman "Cənub qaz dəhlizi"nin də nə qədər dəyərli bir layihə olduğunu sübuta yetirdi. Xüsusilə son dövrlər Azərbaycanın Avropaya nəql etdiyi qaza tələbatın artmasından, 2027-ci ilədək ixracın 10 milyard kubmetrdən 20 milyard kubmetrə çatdırılmasından tez-tez söhbət gedir. Bu məsələ Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində strateji tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunda da öz əksini tapmış, həmçinin Prezident İlham Əliyevin İtaliyanın Çernobio şəhərində keçirilən beynəlxalq forumdakı çıxışının və həmin ölkənin "İ Sole 24 Ore" qəzetinin müxbirinə verdiyi müsahibənin başlıca mövzularından olmuşdur.

Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində strateji tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunun imzalandığı xatırladığımız qədər dövlət başçısı demişdir: "Bu, bizim enerji resurslarımızın daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində atılmış çox vacib addımdır. Mən bunu gələcək fəaliyyətimizin yol xəritəsi adlandırdım. Biz Avropaya təbii qaz ixracını iki dəfə artırmağı

planlaşdırırıq və əminəm ki, buna nail olacağıq. Bunun üçün isə vacib addımlar atılmalıdır - siyasi qərarlar, texniki tədbirlər və əlbəttə ki, səmərəyə. Çünki "Cənub qaz dəhlizi"nin müxtəlif seqmentlərinin imkanları fərqlidir. TANAP-ın ötürmə qabiliyyəti 16 milyard kubmetrdir. Biz onu 32 milyard kubmetrə çatdırmağı planlaşdırırıq. TAP-ın ötürmə qabiliyyəti 10 milyard kubmetrdir, hazırda o, tam gücü ilə işləyir və biz onun imkanlarını ən azı 20 milyard kubmetrə çatdırmağıq. Bu, əlbəttə ki, əlavə maliyyə vəsaiti tələb edir. Biz bir ölkə və investetlər birliyinin hər yerində yeni neft yataqlarının aşkara çıxarılmasında Azərbaycanın qüdrətli elmi-texniki potensialının mühüm yeri var. Təsədüfi deyil ki, 2015-ci ildən başlayaraq ölkəmiz "Cənub Qaz Dəhlizi"nin Məşvərət Şurasının toplantılarının hamısında (2021-ci ildə koronavirus səbəbindən on-line keçirilən müsavirədən başqa) evsahibliyi edib. Bu toplantılar layihənin irəliləməsində mühüm rol oynayıb, burada görülmüş işlər barədə geniş söhbət açılıb, qarşıda duran vəzifələr müzakirə edilib, layihə ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezident İlham Əliyev bütün müsahibə və çıxışlarında artan ehtiyacı təmin etmək üçün sıx əməkdaşlığa və əlaqələndirməyə ehtiyac olduğunu bir daha vurğulayıb. Tərəfdaşlarının etibar və inamını qazanmış ölkəmizin onların ehtiyacını qarşılamaq üçün öləndən gələni əsirgəməyəcəyi bildirilib.

## Bütün zamanlarda hörmətli peşə

Zəngin "qara qızıl" və mavi qaz sərəvətlərinə malik olan Azərbaycan bütün dünyada "Neft ölkəsi", "Odlar diyarı" kimi tanınmışdır. 1848-ci ildə Bakıda, Bibiheybət yatağında qazılmış quyudan neft fontan vurmuş və bu hadisə dünyada neftin sənaye üsulu ilə çıxarılmasının başlanğıcı kimi tarixə həkk olunmuşdur.

XX əsrdə Azərbaycanın neft sənayesi sürətlə inkişaf etmiş, güclü istehsal bazaları və elmi mərkəzlər yaradılmışdır. Keçmiş sovetlər birliyinin hər yerində yeni neft yataqlarının aşkara çıxarılmasında Azərbaycanın qüdrətli elmi-texniki potensialının mühüm yeri var. Təsədüfi deyildir ki, Rusiyanın neft regionları "İkinci Bakı", "Üçüncü Bakı" adlandırılırdı.

Ölkəmizin ən böyük nailiyyətlərindən biri də dənizdəki neft-qaz yataqlarının kəşfi və işlənməsidir. 1949-cu ildə, sahiləndən 100 kilometrlik məsafədə "Neft Daşları" yatağından neft çıxarılıb. Bu, dünya təcrübəsində ilk dəfə olaraq açıq dənizdə neft hasilatı idi.

Azərbaycanın neft və qaz sənayesinin inkişafında Azərbaycan xalqının dəyərli insanları - böyük ailələri, mühəndisləri, geoloqları, neftçiləri və başqa mütəxəssisləri zəngin neft və qaz sərəvətlərinin vətən, xalq naminə istifadə edilməsi üçün böyük işlər görmüş, fədakarcasına çalışmış və xalqımızın tarixinə şanlı səhifələr yazmışlar. Bu gün onların - qurudakı mədənlərdə, dənizdəki estakada və meydançalarda, özlü və platformalarda çalışdırılan insanlarımızın sayı artır. Sentyabrın 20-si hər il ölkəmizdə Azərbaycan neftçilərinin peşə bayramı kimi qeyd edilir.

Azərbaycan neftinin Bibiheybətəndən, Balaxanıdan, Ramanaadan, Pıralahıdan başlanan salnaməsi illər keçdikcə yeni səhifələrlə zənginləşib.

Xəzərin fırtınalı qoynunda, açıq dənizdə, sahiləndən 100 kilometr aralıda ilk quyunun fontan vurduğu vaxtdan 73 il keçir. Neft Daşları dünyada dəniz nefti erasının başlandığı məkandır. Yəni dəniz neftinin beşiyi də Azərbaycandır.

Ulu Öndər Heydər Əliyev "Əgər Neft Daşları olmasaydı, nə "Azəri" olardı, nə "Çıraq", nə də Bakı-Tbilisi-Ceyhan..." deyib. Azərbaycanın Xəzər dənizində beynəlxalq şirkətlərlə birgə həyata keçirdiyi nəhəng layihələrin uğuru məhz "Möcüzələr adası" adımı al-

mış Neft Daşlarının təcrübəsinə əsaslanır.

Beləliklə, Azərbaycan neftçisi "Azəri-Çıraq-Günəşli" platformalarına qədər uzun və şərəfli yol keçib. Bu gün təbiət ona daha bir şans verib, ehtiyatları onilliklərlə hesablanmış təbii qaz da hasil edir. "Şahdəniz" bütün dünyaya səs salıb. Sırada isə növbəti karbohidrogen yataqlarının kəşfi və işlənməsi dayanır.

Bununla yanaşı, dövlətimiz köhnə sahələrdə də hasilatın sabit saxlanılmasını, onilliklərdir istismar edilən yataqların imkanlarından səmərəli istifadə olunmasını qarşıya məqsəd qoyub. Neftçilərimiz bu vəzifənin də öhdəsindən layiqincə gəlirlər.

Vaxtilə quruda və dənizdə Usta Piri, Ağa Nemətulla, Hacı Dəmirxanov, Ağadadaş Kərbəlayı oğlu, Neftçi Qurban, Mixail Kaverçkin, Musa Bayramov və yüzlərlə digər adlı-sanlı neftçilərimiz olub. Daha sonra onları İsrəfil Hüseynov, Məmməd Qənbərov, Adil Məmmədov, Akif Cəfərov və başqaları əvəz ediblər. Estafet möhkəm və etibarlı əllərdədir. Bunu hazırda əmək meydanında onları əvəz edən Azərlərin, İlaqların, Abdullaların, Hüseynlərin, Namiqlərin, Adillərin, Muradların hünəri və Azərbaycanın neft-qaz sahəsində qazandığı misilsiz nailiyyətlər təsdiq edir.

Prezident İlham Əliyev neftin və qazın ölkə iqtisadiyyatının əsas potensialı olduğunu vurğulayıb. Azərbaycan neftçisi də bu potensialı özünə çıxararaq gücümüzü, sərəvətimizi artırır. Dövlət başçısı bu çətin və şərəfli peşə sahiblərinin əməyini həmişə yüksək qiymətləndirir: "Azərbaycan neftçilərinin əməyini qeyd etmək istəyirdim. Azərbaycanda neftçi peşəsi həmişə böyük hörmətə malik olub, bu gün də bu belədir. Azərbaycan neftçiləri ölkəmizin uğurlu inkişafı üçün çox böyük işlər görürlər, qüdrəmlilik göstərirlər".

Bayramın mübarək, neftçi qar-daş! Torpağın təkəndən, dəniz dibindən çıxardığın nemət tükənməsin. Məhsulun bol, qazancın çox olsun. Hünər meydanında qurudakı mədəndirsə, qışın şaxtasında üşüməyəsən, yayın qızmarında yorulmayasan. Xəzərdənsən, sən dənizə gələndən doli-dolu dalğalar sakitləşsin, tufanlar yatsın...

Flora SADIQLI,  
"Azərbaycan"





## Beycan İLYAS: "Azərbaycan işğalçı Ermənistan və arxasında dayanan zalımlar qarşısında əsla yalnız deyil"

Makedoniya Türk Demokratik Partiyasının sədri, Şimali Makedoniya Məclisinin üzvü Beycan İlyas Yeni Azərbaycan Partiyası Södrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqova Ermənistan silahlı qüvvələrinin dövlət sərhədində törətdiyi genişmiqyaslı təxribat nəticəsində hərbi qulluqçularımızın şəhid olması ilə əlaqədar başsağlığı məktubu ünvanlayıb.

Bu barədə AZƏRTAC-a Yeni Azərbaycan Partiyasının Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.



Məktubda deyilir: "Sizi səmimi-qəlbədən salamlayıb, ötən günlərdə Azərbaycan-Ermənistan sərhədində baş verən toqquşmalarda şəhid olan Azərbaycan Ordusunun qəhrəman əsgərlərinə Allahdan

rəhmət, yaralılara şəfa, qardaş Azərbaycan xalqına başsağlığı verir və səbir diləyirik. Allah yardımınız olsun!

Makedoniya türkləri Can Azərbaycanın vətən torpağı Qarabağın tamamilə işğaldan azad olunması üçün apardığı haqlı mübarizədə soydaş Azərbaycan xalqının yanındadır. Azərbaycan işğalçı Ermənistan və arxasında dayanan zalımlar qarşısında əsla yalnız deyil. Allah yardımınız olsun. Eyni qanı daşdırdığımız Azərbaycandakı bütün soydaşlarımızı salamlayıb, möhkəm cansağlığı diləyirəm".

## Gəncədə yaralı hərbiçilər xəstəxanada ziyarət olunmuşdur



Məlum olduğu kimi, sentyabrın 12-də gecə saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın istiqamətlərində genişmiqyaslı təxribat törətmişlər.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin diversiya qrupları sutkanın qarantılıq vaxtında ərazinin dağlıq relyefində istifadə edərək müxtəlif istiqamətlərdə Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin mövqeləri arasındakı ərazilərin və təminat yollarının minalanmasını həyata keçirməyə cəhd göstərmişlər.



Bu əməllərin qarşısını dərhal alınması məqsədilə bölmələrimiz tərəfindən görülən təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində döyüş toqquşması baş vermiş, nəticədə şəxsi heyət arasında həm yaralılar, həm də itkilər olmuşdur. Döyüşlər zamanı yaralanan bir qrup hərbiçimiz hazırda Gəncənin səhiyyə ocaqlarında müalicə olunur.

Bu günlər Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, YAP Gəncə Şəhər Təşkilatının sədri Ramil

Orucov, Milli Məclisin deputatı Müşfiq Cəfərov, bələdiyyə sədrləri stasionar müalicə alan Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçularını və əsgərlərini ziyarət etmişlər.

Niyazi Bayramov həkimlərlə görüşərək, yaralıların səhhiyyə ilə maraqlandıqdan sonra müalicəsi davam etdirilən hərbiçilərlə söhbət etmişdir. Hərbiçilər sağlamlıqlarının bərpası üçün öllərindən gələni əsirgəməyən həkimlərə minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Şəhər rəhbərinin təşəbbüsü ilə yaralı hərbiçilərimiz üçün nahar süfrəsi təşkil olunmuşdur.

**Sabir ƏLİYEV,**  
"Azərbaycan"

## Şərqşünaslıq İnstitutunun kollektivi görkəmli şərqşünas-alim Aida İmanquliyevanın xatirəsini anıb

Sentyabrın 19-da AMEA-nın akademik Ziya Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunun kollektivi XX əsrdə Azərbaycanın dünya elminə bəxş etdiyi görkəmli simalardan biri - şərqşünas-alim, pedaqoq, filologiya elmləri doktoru, professor Aida İmanquliyevanın məzarını ziyarət edib, xatirəsini dərin ehtiramla anıb, məzarı önünə əkilmiş və gül dəstələri qoyub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, anım mərasimində çıxış edən AMEA-nın vitse-prezidenti vəzifəsini icra edən, Şərqşünaslıq İnstitutunun baş direktoru akademik Gövhər Baxşəliyeva 30 il öncə sentyabrın 19-da dünyasını dəyişmiş böyük alim Aida İmanquliyevanın həm ictimai fəaliyyəti, həm şəxsi keyfiyyətləri baxımından başqalarından fərqlənən, parlaq bir şəxsiyyət olduğunu deyib. Aida İmanquliyevanın Azərbaycan şərqşünaslıq elminin inkişafında silinməz iz qoyduğunu söyləyən Gövhər Baxşəliyeva elmi fəaliyyətini ərəb ədəbiyyatının tədqiqinə həsr edən 3 sanballı monoqrafiya, 100-dən çox elmi və elmi populyar məqalələrin müəllifinin ərəb-Şərq ədəbiyyatlarının qarşılıqlı əlaqələrini və təsirini öyrənən ilk alimimiz olduğunu qeyd edib.

Vurğulanıb ki, Aida İmanquliyeva məhəçər-ərəb ədəbiyyatını dərindən araşdırıb. Məhz onun tədqiqatları nəticəsində yeni ərəb ədəbiyyatının Qərb ədəbiyyatına, o cümlədən ingilis romantiklərinin, rus tənqidi realizminin nümayəndələrinin yaradıcılığına çox güclü təsir etdiyi müəyyən olunub. Aida İmanquliyevanın Şərqşünaslıq İnstitutuna rəhbərlik etdiyi dövrdə bacarıqlı elm tələfəti kimi özünü göstərdiyini xatırlayan G.Baxşəliyeva əlavə edib ki, o, Azərbaycan elmini dünya səviyyəsində təmsil edən gözəl alim idi.



Gövhər Baxşəliyeva Aida İmanquliyevanın itkisinin şərqşünaslarımız üçün çox ağır olduğunu, alimlərimizin onun əziz xatirəsini daim uca tutduqlarını deyib. Şərqşünaslıq İnstitutunun Cənubi Azərbaycan şöbəsinin müdiri tarix üzrə fəlsəfə doktoru Səməd Bayramzadə Aida İmanquliyevanın dəyərli elmi fəaliyyətindən bəhs edib, onun gənc şərqşünaslara göstərdiyi qayğıdan danışıb.

## Hərbi Dəniz Qüvvələrində komanda-qərargah təlimi keçirilir

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun təsdiq etdiyi 2022-ci ilin döyüş hazırlığı planına əsasən Hərbi Dəniz Qüvvələrində komanda-qərargah təlimi keçirilir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, təlimin başlanılması ilə əlaqədar keçirilən brifinqdə Hərbi Dəniz Qüvvələrinin komandanı kontr-admiral Sübhan Bəkirov təlimin gedişatı



və icra olunacaq fəaliyyətlər haqda məruzələri dinləyib.

Bildirilib ki, təlimin keçirilməsində əsas məqsəd komandirlərin və qərargah zabıtlarının döyüşün təşkili və aparılması zamanı yaranmış müxtəlif şəraitdə çevik qərar qəbul etmə və mövcud qüvvələrin səmərəli tətbiqi üzrə praktiki vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi, o cümlədən şəxsi heyətin bilik və bacarığının artırılmasıdır.

## Xalqdan dəstək ala bilməyən revanşistlər geri çəkiliblər

Ermənistanda davam edən etirazlar fonunda siyasi böhran gündən-günə kəskinləşir. Bu, həm də sosial-iqtisadi vəziyyətin daha da pisləşməsinə səbəb olur. Müxalifət partiyaları baş nazir Nikol Paşinyanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaq üçün birləşsə də, hələ ki heç bir nəticəyə nail ola bilmirlər. Müxalifətçilər etirazlarına əsas kimi hakimiyyətin yürütdüyü uğursuz siyasəti göstərirlər. Onlar iqtidarın xarici siyasətinin ölkəni uçuruma sürüklədiyini, dövlətçiliyin itirilməsi ilə üz-üzə qoyduğunu iddia edirlər.

Dünya İrəvanda parlament binası yaxınlığında etiraz aksiyası keçirən revanşistlərlə polisler arasında toqquşma olub. Bir neçə etirazçı yerə yıxılan polisi döyüb. Etirazçıları qırmızı beretlilər saxlayaraq bölmələrə aparıblar. Amma etirazçılar manevr edərək qısamüddətli yürüşdən sonra parlament binasına geri döndülər. Onlar binanın içərisinə girmək istəsələr də, buna nail ola bilməyiblər.

Bununla yanaşı, İkinci Qarabağ müharibəsində, yəni zamanda son təxribatın nəticəsində ölmüş hərbiçilərin valideynləri də İrəvanda dövlət qurumlarının qarşısında aksiyalar təşkil edirlər. Günlərdir ki, Ermənistan İstintaq Komitəsinin binası qarşısına toplaşan valideynlər komitə sədri ilə görüşmək istəyirlər. Döyüşdə yaralanmış hərbiçiləri Samvel Qasparyanın atası deyib ki, 44 günlük müharibədə ölənlər

miş, amma tibbi-sosial ekspertiza zamanı hüquqlarının pozulmasından şikayət edən xeyli sayda hərbiçiyə. Mühərribədə ağır yaralanmış həmin şəxslər şikayət edirlər ki, ekspertizanın gedişində ekspert komissiyalarının qərarı anormal qaydalarla verilir. Yəni onlar 1-ci qrup olsalar da, 3-cü qrup üzrə öllilik alırlar. Bir çoxu isə, ümumiyyətlə, öllil statusu ala bilmir.

Ermənistan parlamenti 44 günlük müharibənin araşdırılmasını davam etdirmək qərarına gəlib. "4rd.am" saytı yazıb ki, Ermənistan parlamentinin müdafiə və təhlükəsizlik məsələləri daimi komissiyasının sədri Andranik Koçaryan müvafiq təşəbbüslə çıxış edib və parlamentin 27 sentyabr 2020-ci ildə başlanan hərbi əməliyyatların şərtlərini araşdıran tədqiqat komitəsinin müharibədə baş verənlərin yenidən müzakirə

olunmasını təklif edib. Qeyd edək ki, yarandığı gündən indiyədək bu komissiya heç bir iş görməyib, sadəcə, bir neçə keçmiş məmura parlamentdə davət edib.

Bütün bunların fonunda Ermənistanda sosial-iqtisadi durum getdikcə ağırlaşmaqda, ölkədə yaşanan tənəzzül durmadan genişlənməkdədir. Bu əsnada sadə vətəndaşların vəziyyəti daha da pisləşir ki, bu da ölkədə müəssisələrdə işləməyə başlayan sosial narazılığın artmasına rəvac verir. İndi bu ölkədə insanlar göləcöklərinə nikbin yanaşmır və Ermənistanı tərk etməyə çalışırlar. Ölkədə qalan ermənilərin durumu isə olduqca acınacaqlıdır. Onlar böyük səfalət içində yaşayıb, gündünlük orzaq almağa pul tapmaqda belə çətinlik çəkirlər. Hazırda Ermənistanda əhalinin böyük əksəriyyəti banklara borcludur. Bank faizləri isə kifayət qədər yüksəkdir.

Bu ilin 8 ayının nəticələrinə görə, Ermənistanda makroiqtisadi, yəni zəmanə sosial göstəricilərdə kəskin enişlər var. Ermənistanın rəsmi statistikasına görə, bu gün ölkədə hər 5 nəfərdən biri yoxsulluq həddində yaşayır. Beynəlxalq qurumların hesablarına görə isə bu göstərici hər 3 nəfərdən

birinə aiddir. Sözügedən ölkənin rəsmi statistikasına hər 5 nəfərdən biri işsizdir. Beynəlxalq hesabatlarda bu rəqəm 25 faizə yaxındır. Praktiki olaraq Ermənistanın həm rəsmi statistikasına, həm də beynəlxalq hesabatlara ölkənin sosial və iqtisadi vəziyyətinin çox acınacaqlı olduğunu göstərir.

Ermənistanda ABŞ dollarının kursunun faktiki dəyişmə dinamikası dizel yanacağına qiymətində də öz əksini tapıb. 2022-ci ilin yanvar-avqust aylarında 1 litr dizel yanacağına idxalın faktura qiyməti 52-57 faizə yüksəlib. Həmin dövrdə dolların məzənnəsi 4-6 faizə düşüb, məhsulun səhm qiyməti isə 32,4 faiz artaraq 500 dramdan 662 drama (1 ABŞ dolları 420 drama satılır) yüksəlib. Beləliklə, ölkə bazarında dizelin qiymətinin 72-76 faizə qədər artacağı gözlənilir. Həmin dövrdə valyuta məzənnəsi 6-8 faizə düşüb, məhsulun səhm qiyməti isə 44,86 faizə, 457 dramdan 662 drama yüksəlib. 2022-ci ilin yanvar ayında buğda idxalının faktiki vəziyyəti 22-26 faizə yüksəlib. Bir kiloqram "baqramyan" buğda sortundan olan unun qiyməti isə 8,8 faiz artaraq 310 dram olub.

Ermənistanda özəl investisiyaların tərkibi və strukturu da çox pis vəziyyətdədir. Xüsusilə 2021-ci ildə yatırılan xarici investisiyaların böyük hissəsi metal filizinin hasilatına və enerji sisteminin payına düşür. Maraqlıdır ki, birbaşa xarici investisiyaların təqribən 70 faizi hazırda iqtisadiyyatı ciddi problemlərlə üzləşən Rusiya Federasiyasından gəlib. Odur ki, ən azından ilin sonuna kimi Rusiya şirkətlərinin Ermənistan iqtisadiyyatına aktiv şəkildə sərmayə qoymağa davam edəcəyi ehtimalı çox azdır.

Bütün bunların nəticəsində Ermənistan iqtisadiyyatı sürətlə çökür. Maraqlıdır ki, Ermənistanın digər sənaye müəssisələri ilə müqayisədə daha yüksək ixrac qabiliyyəti olan dağ-mədən və metallurgiya sənayesində də problemlər mövcuddur. Dünya olvan metal və metal bazarında qiymətlərin enməsi Ermənistanın qızıl və mis ixracından əldə etdiyi gəlirlərinin xeyli azalmasına səbəb olub. Bu sahədə fəaliyyət göstərən şirkətlərin çoxu bağlanmış.

Bütövlükdə bütün bunlar Ermənistanın böyük tənəzzül yaşadığını göstərir.

**Elçin CƏFƏROV,**  
"Azərbaycan"

## Laçın rayonu ərazisində təxribat məqsədilə basdırılmış minalar aşkar edilib



Ermənistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı təxribatı zamanı diversiya qruplarının minaladığı ərazilər və təminat yolları Azərbaycan Ordusunun mühəndis-istehkam bölmələri tərəfindən təmizlənir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Laçın rayonu ərazisində aparılan minatəmizləmə fəaliyyəti nəti-

cəsində sentyabrın 18-də Böyük İşıqlı dağının şimal-şərq hissəsindəki dərə boşluğunda 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal edilmiş 122 ədəd "G-001 M" tipli piyada əleyhinə mina çıxarılarq daşınıb və təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunmaqla zərərsizləşdirilib.

Azad edilmiş ərazilərimizdə mühəndis təminatı üzrə zəruri tədbirlər davam etdirilir.







Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız,  
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!..



**D**aha səksən gənc sənin müqəddəsliyən uğrunda gözünü qırpmadan canını fəda etdi, Vətən. Ərazilərin yenedən düşmən tapdağına çevrilməsin deyər şəhid oldular. Onlar da sənin azadlığın, suverenliyən naminə canından keçənlərin, ünvanı əbədiyyət olanların sıralarına qoşuldular.

Gözlərimizdə yaşa, ürəyimizdə nisgilə, qüssəyə çevrilən şəhid xəbərləri aldıq

Şəhidlərin doğmalarını oduz-ocaqsız yandırdı bu xəbər. Bir evdən, bir ocaqdan, bir ailədən gedən oğullar, təkə bir evin, bir ocağın, bir ailənin yox, Vətən, sənin hər yurdunun şəhid oğullarına döndülər. Səksən igidin şəhid olması xəbərləri gözlərdə yaşa, qəhər döndü, ürəklərdə nisgilə, hüznə çevrildi.

Çox gəncdilər axı... Onların boylarını oxşamalı əllər tabutlarına uzandı, o tabutların bürünüb gətirildiyi üçrəngli bayraqlara titrəyət-titrəyət siqal çəkdi döğmaları...

*Üçrəngli bayrağın kölgəsində mən Qaraca torpağı vətən görmüşəm.  
Zəfər güllərini dövrü-qədimdən Bayraq işığında bitən görmüşəm.  
Bayraq mənlidir, bayraq kimliyim,  
Bayraq - öz yurduma öz hakimliyim.*

- deyib özizləmişdi bu müqəddəs üçrəngli bayrağı bir zamanlar şair Bəxtiyar Vahabzadə. Bu il sentyabrın 12-si gəcəsindən başlayan Ermənistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı təcavüzünün qarşısını alarkən şəhid olan daha 80 oğlun isə sənin qaraca torpağını Vətən etmək naminə ata-analarının, həyat yoldaşlarının, övladlarının yanına sağ-salamat qayıtmadılar.

Atalar şəhid oğullarının cənazəsi yanında donub qaldılar. Dünyanın ən ağır dördi yükləndi çiyinlərinə... Övladları öz əlləri ilə torpağa tapşırırdılar. O səksən şəhiddən birinin - Azərbaycan Sərhəd Qoşunlarının hərbi qulluqçusu, kiçik gizir Elşən Babazadənin atası Sahib kişi: "Adətdə görmüşük ki, ata oğ-

## Əbədiyyət ünvanlı şəhidlər

lun çiyində gedir, amma mən bu gün onu çiyində gətirib dəfn etdim", - deyib hər kəsin qəlbinə dağladı. Sentyabrın 12-si gəcəsindən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanla dövlət sərhədinin Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın istiqamətlərində törətdiyi təcavüzün qarşısını alarkən şəhid olan Elşən Babazadənin atası bütün şəhid atalarının dərdini ifadə etdi...

Atalar, analar  
"Vətən sağ olsun!" dedilər

Şəhidlərimizin yaxınlarının ən böyük təsəllisi odur ki, Ermənistan silahlı qüvvələri yenedən məğlubiyyətə uğradı. Və nə qədər ki, onların oğulları kimi qəhrəmanlarımız var, yağdı düşmənlər Azərbaycanın ərazilərində bir daha meydan sulaya, insanlığa sığmayan vandal əməllərini həyata keçirə bilməyəcəklər. Bir də təsəlliləri odur ki, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmadı. Yoldaşları şəhidlərimizin qisasını döyüş meydanında aldılar.

Yağdı düşməno aman verməyən oğullarla fəxr etdi, onların cəsarəti, şücaəti, qəhrəmanlığı ilə qürur duydu bütün Azərbaycan. Zəhmətli, əziyyətli böyüdüyi, böyük arzularla boyabaşa çatdırdığı, gələcəyinə ümidlər bəslədiyi gənc övladını torpağa tapşırən şəhid ataları, şəhid anaları da "Vətən sağ olsun!" dedilər.

Təki sən yaşa, Vətən!

"Dünya şirin, can şirindir", - deyirlər. İnsan hansı yaşda olursa-olsun bu

dünyadan doymur. Gənc yaşında ölümün üstünə gedən oğullar isə sübut edirlər ki, Vətən candan şirindir. Xalqımız Vətəninə, torpağına bağlı qəhrəmanlar yetişdirən xalqdır. İgid oğullarımız bu cəsarəti, əzmi, mübarizliyi 2016-cı ilin Aprel döyüşləri zamanı da bütün dünyaya nümayiş etdirdilər. O zaman da Ermənistan silahlı qüvvələrinin təcavüzünün qarşısını alarkən canından keçən nə qədər mürd oğlumuza sənin yolunda canından keçdi, Vətən. Həmin gün onlar düşməni bir addım da irəli buraxmamaq üçün son damla qanlarına kimi vuruşdular. Qorxu duymadan, ürəklərində Azərbaycanca sonsuz sevgi ilə qəhrəmancasına döyüşüb şəhid olan igidlərimiz bir daha sübut etdilər ki, bu xalqın qəhrəmanları yüzlərlə, minlərlə, milyonlardır.

2020-ci ilin iyulunda Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində artilleriya atəşi nəticəsində hərbiçilərimiz və bir mülki şəxs həyatını itirdi. O zaman da ilk atəşi açan Ermənistan rəhbəri oldu. Azərbaycan düşməno layiqli cavabını verdi. Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərini işğal etmək arzuları yenedə gözlərində qaldı.

Həmin ilin - 2020-ci ilin 27 sentyabrı səhəri Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdə müxtəlif növ silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan istifadə edərək yaşayış məntəqələrimizi, eyni zamanda hərbi mövqelərimizi atəşə tutdular. Həmin gün də düşməno atəşi nəticəsində mülki əhali və

hərbiçilərimiz arasında itkilər, yaralananlar oldu. Qəhrəman Azərbaycan Ordusu düşmənin hərbi mövqelərinə atəşlər, zərbələr endirməklə cavab verdi. Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev qismən səfərbərlik elan etdi. Minlərlə igid azərbaycanlı könüllü cəbhəyə yollandı. 44 gün davam edən Vətən müharibəsinin hər gününü zəfər salnaməmişə çevirdi qəhrəman oğullarımız. Təcavüzkar Ermənistanın silahlı qüvvələrini ərazilərimizdən qovdu Azərbaycanın igid döyüşçüləri. Vətən müharibəsində də iki min doqquz yüz yeddi döyüşçümüz şəhid oldu.

Vətən müharibəsində biabırçı məğlubiyyətdən dərs almayan Ermənistan məkrindən, təcavüzkarlıq siyasətindən əl çəkmədikcə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun cavabı da ağır, sarsıdıcı olacaq. Bunu Ermənistan silahlı qüvvələrinin sentyabrın 12-si gəcəsindən başlayan genişmiqyaslı təcavüzünün nəticələri bir daha göstərdi. Düşməno layiqli cavabı aldı. Ermənistan əmin olmalıdır ki, Azərbaycandan bir daha torpaq qoparmağı mümkün deyildir.

Təcavüzkar Ermənistan silahlı qüvvələrinə növbəti məğlubiyyəti yaşadan daha səksən igidin nakam köçü bu dünyadan, Vətən. Daha səksən qəhrəman oğlunun ünvanı əbədiyyət oldu. Onlar sən yaşayasan, güclü, məğlub ediləməz olasan deyər, şəhidlik zirvəsinə ucaldılar.

Zöhrə FƏRƏCOVA,  
"Azərbaycan"

## Gücümüz birliyimizdədir

Azərbaycan dəfərlər xəbərdarlıq etmişdi. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinə müraciət edərək onları 10 noyabrda imzalanmış üçtərəfli Bəyanatın şərtlərinə əməl etməyə, revanşist hərəkətlərindən çəkinməyə çağırırdı.



Xəbərdarlıq etmişdi ki, əgər Ermənistan da bəzi qüvvələr revanş götürüb sülh danışıqlarını pozarlarsa, problemi yenedən güc, hərbi yolu ilə həll etmək niyyətində olsalarsa, cavab daha sərt, daha amsız olacaq. Ermənilər yenedə anlamadılar. Yaxın keçmişini, atəşə haqqında yalvarıb üstümlə minnətçi saldıqları günləri çox tez unudular. Üzdə özlərini danışıqların, sülhün tərəfdarı kimi göstərirdilər, arxada oyun qurmaq niyyətinə düşdülər. İki ölkə arasında sərhədlərin demarkasiya və delimitasiya olunması haqqında danışıqlar gətirdiyi bir vaxtda Ermənistan tərəfi heç bir beynəlxalq hüquqa məhəl qoymayaraq hələ də beynəlxalq hüquqa məhəl qoymayaraq ağır döyüş texnikası, canlı qüvvə yığaraq sərhədləri minaladılar. Bu azmış kimi, qana susamış düşməno sentyabrın 12-dən 13-nə keçən gecə Daşkəsən, Kəlbəcər, Laçın rayonları istiqamətində sərhədlərimizi pozaraq, xaincəsinə ərazilərimizə soxulub ösgərlərimizə hücum etdilər.

Dağlarda döyüş

44 günlük müharibənin acı nəticəsini dadmış namərd düşməno, görürsən, hələ də Azərbaycan əsgərinin gücünü, vətən sevgisini düzgün dərk edə bilməyib. Unudurlar ki, indi qarşılarında yenilməz Azərbaycan Ordusu durur. Düşməno anlamaq istəmir ki, şəhidlərin qanı ilə suvarılıb canları ilə aldıkları vətən torpağına bir də ayaq basmalarına imkan vermərik. Bir əsgərimizin canına qıyılarsa, qisasımız daha amsız olur. Ermənilər bir şeyi unudurlar ki, 30 ilə tikkidkləri istehkamları, bunkerləri cəmi 44 günün içində onlara məzar etdik. İndi öz yurdumuzda, öz torpağımızda, şəhidlərin bizə əmanət etdikləri o dağlarda qəhrəmanlarımız moskon salıb. İstehkamlar tikilib. O torpaqlarda erməninin canına vələvə salıb, kabusuna dönmüş xüsusi təyinatlılarımız, Komando birliklərimiz keşik çəkirlər.

Təbii ki, erməninin öz xisləti, namərdliyi özünə bəllidir. Amma oğullarımızın Vətən üçün hər an canlarından belə keçməyə, şəhid olmuş döyüş yoldaşının qisasını almaq üçün ölümün

üstünə dik getməyə hazır olduqlarını unutmuşdular. Əsgərlərimiz, igidlərimiz ermənilərin gəldikləri o dağ yollarını onlara məzar etdilər. Tikkidkləri istehkamları qısa bir vaxtda dağıtdılar. Güvəndikləri S-300 raketlərini "ovuclarının içində" məhəl etdilər. Ermənilərin bu qanlı təcavüzü nəticəsində 80 igidimiz şəhid oldu. Onlar canlarını vətənə fəda etdilər.

İndi heç kimə siri deyil ki, bu gün dünyanın böyük hərbi institutları, dünya hərbi elmi bir örnək kimi Azərbaycan əsgərinin döyüş taktikasını öyrənirlər. Hətta Azərbaycan əsgərinin döyüş qabiliyyəti, cəsurluğu, vətənə olan sevgisi dünyanın təccübünə səbəb olur desək, yanılmaq. Azərbaycan əsgərinin gücü onun vətən sevgisində, torpağına bağlılığında, haqqsevərliyində, aldığı tərbiiyədədir. Sonuncu dəfə torpaqlarımız uğrunda şəhid olanların, döyüşlərinin, yaralıların əksəriyyəti Birinci Qarabağ savaş döyüşçülərinin övladları, qan bağı olan insanlardır.

Gücümüz birliyimizdədir! Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Azərbaycan əsgərinin, Azərbaycan Ordusunun qüdrətini belə ifadə edib: "Xalqın birliyi olan yerdə, hərbiçilərin vətənpərvərliyi olan yerdə heç kim bizim qarşımızda dura bilməz. Və əgər yenedə Ermənistan revanşist qüvvələr baş qaldırsa, onlar bilməlidirlər ki, onları nələz gözləyirik".

Onu da qeyd edək ki, artıq ermənilər yaratdıqları o yazıq erməni obrazı dünyada keçmir. İndi erməni yalanı ayaq tutub yerimir. Müdrik Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin apardığı dürüst siyasət, faktlara söykənən məntiqli çıxışları dünyada erməni yalanlarını darmadağın edib. Siyasət meydanında erməni ideologiyasını, erməni yalanını və məkrini darmadağın edən Azərbaycan Prezidenti ermənilərə sülh təklif edib. Bunu qəbul edərlərsə, özləri üçün də yaxşı olar. Yox, çəşib yenedən başqa fikirlərə düşərlərsə, "dəmir yumruq" və dəmir iradəli Azərbaycan əsgəri ilə qarşılaşmalı olacaqlar.

Elşən QƏNİYEV,  
"Azərbaycan"

## Ermənistanın mülki əhaliyə qarşı törətdiyi qırğınlar bəşəri cinayətdir

Təəssüf ki, dünya birliyi buna göz yumur

Ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri kütləvi qırğınlar, qarətlər, qəfil hücumlar əsrərləyən davam edib. Bu xislət onların canında, qanında, genindədir. Ermənilər Suriyadan, Livandan, İrandan, Türkiyədən və digər xarici ölkələrdən Cənubi Qafqaza köçürüldənlər yerli azərbaycanlılar, lozgilər, yəhudilər, tatlar, udinlər, Azərbaycana gəlmə olan almanlar və digər azsaylı xalqlar belə zaman-zaman erməni vəhşiliyi və təcavüzü ilə üz-üzə qalmışlar. Ermənilərin fasilələrlə, düşünülümüş və planlı şəkildə davam etdirdikləri hücumlar nəticəsində respublikamızın müxtəlif bölgələrində minlərlə günahsız insan vəhşicəsinə qətlə yetirilmiş, evləri yandırılmışdır.

Erməni silahlı birləşmələri 30 ilə yaxın işğal altında saxladıkları Qarabağın şəhər və kəndlərində, eləcə də digər bölgələrdə onlarca belə qırğınlar, terror hadisələri törətmişlər. Minlərlə dinc azərbaycanlı əhali yalnız milli mənsubiyyətinə görə məhəl edilmişdir. Terrorçu ermənilər evlərə od vurmuş, insanları diri-diri yandırmışlar. Milli məmarlıq incilərini, məktəbləri, xəstəxanaları, məscid və digər abidələri dağıtmış, şəhər və kəndlərimizi xarabalığa çevirmişlər. XX əsrin Xocalı faciəsi isə bütövlükdə Azərbaycan xalqına qarşı yönəldilmiş, ağılasız qəddarlıq və qeyri-insani coza işulları ilə bəşər tarixində tayı-bərabəri olmayan soyqırımı aktıdır. Bu, eyni zamanda bütün bəşəriyyətə qarşı tarixi bir cinayətdir.

Ermənilərin mülki əhalini hədəfə alması bu gün də davam edir. 2020-ci il Vətən müharibəsi dövründə oktyabr ayında Gəncə şəhəri

Ermənistan silahlı qüvvələri törətdiyi ayrı-ayrı zamanlarda bombalandı. İlk hücum oktyabrın 4-də baş verdi, nəticədə bir mülki şəxs şəhid oldu, 30-dan çox mülki şəxs ağır və yüngül dərəcəli bədən xəsarəti aldı. Bu raket hücumu Dağlıq Qarabağ bölgəsindən, müharibə zonasından kənarında edilən ilk ciddi hücum idi. Oktyabrın 5-də ikinci, oktyabrın 8-də isə Gəncəyə üçüncü raket hücumu baş verdi. Aralarında uşaq da olmaqla neçə-neçə insan həyatını, yaxınlarını, evlərini itirdi. Oktyabrın 27-də Bərdəyə raket zərbələri endirildi, oktyabrın 28-də isə 2-ci raket zərbəsi vuruldu. Ermənistanın işğalçı və təcavüzkar məqsədi göz önündədir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarında dəfələrlə vurğulamışdır: "Ermənistan terrorçu ölkədir. Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə bizə qarşı onlarca terror aktı törədilmişdir - metrolarda, av-

tobuslarda, gömülərdə. Hesab edirik ki, erməni terroru dünyada məşhur olan bir mənfur fakt kimi dünya tərəfindən qəbul ediləcəkdir". Dünya ictimaiyyətinə də məlumdur ki, Ermənistan silahlı birləşmələri 32 ilə yaxındır ki, BMT və digər beynəlxalq təşkilatların qətnamələrinə, habelə müraciətlərinə məhəl qoymadan Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünü davam etdirir, mülki əhalini hədəfə alır, dinc insanlara qarşı terror əməlləri törədir. Ermənistan bununla da 1949-cu il Cenevrə Konvensiyasını kobud şəkildə pozmaqla hərbi cinayətlər törədir.

Sentyabrın 12-si gecə saatlarından başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin diversiya qruplarının Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Daşkəsən, Kəlbəcər, Laçın və Zəngilan istiqamətlərində genişmiqyaslı təcavüzü nəticəsində Kəlbəcər rayonu ərazisində heyvandarlıqla məşğul olan Goranboy rayonunun Veysəlli kəndində yaşayan Kəlbəcər rayonu Bozlu kənd sakini, 1975-ci il təvəllüdü Asim Musayev və Goranboy rayonunun Qaracayın kəndində yaşayan Kəlbəcər rayonu Ağdaban kənd sakini, 1984-cü il təvəllüdü Arzuman Orucov müxtəlif dərəcəli ağır bədən xəsarətləri əhblər. Asim Musayev Gəncə şəhəri

Abbas Səhət adına 1 nömrəli xəstəxanada müalicə alır, onun vəziyyəti orta ağır qiymətləndirilir. Arzuman Orucova isə ilkin tibbi yardım göstərildikdən sonra evə buraxılıb.

Həmçinin yaxşı xatirindədir ki, Birinci Qarabağ savaşında özəli torpaqlarımız olan Xocavənddə, Maliböylüdə, Qaradağlıda və digər azərbaycanlı kəndlərində erməni qanadları tərəfindən yüzlərlə dinc əhalinin həyatına son qoyulmuş, neçə-neçə ağılağalmaz faciə törədilmişdir. 1991-ci il dekabrın 19-da Xocavənd kəndi, 1992-ci il fevralın 12-də isə Maliböylü kəndi işğal edilərək yandırılmışdır. 1992-ci il yanvarın 25-də məlum "Daşaltı əməliyyatı" zamanı həlak olduğu vətəndaşın 64 soydaşımızın meyiti tapılmamış, əsirlər qaytarılmamışdır. 20 gün sonra erməni quldurları xarici maddələrin köməyi ilə hər tərəfdən əlaqəsi kəsilmiş Qaradağlı kəndinə hücum keçmişlər. Hücum zamanı biri qadın olmaqla, 14 nəfər kənd sakini həyatını itirmiş, 13 məhəllə məscidi və məşhur müqəddəs ocaq Cümə məscidi yandırılmışdır. Ermənilər Şamaxı qəzasının 53 kəndində 8077 azərbaycanlı qətlə yetirilmişlər. Onlardan 4190 nəfəri kişi, 2560 nəfəri qadın və 1277 nəfəri uşaq olmuşdur.

Şamaxıda şəhərin müsəlmanlar yaşayan hissəsinin hamısına od vurulmuş, 13 məhəllə məscidi və məşhur müqəddəs ocaq Cümə məscidi yandırılmışdır. Ermənilər Şamaxı qəzasının 53 kəndində 8077 azərbaycanlı qətlə yetirilmişlər. Onlardan 4190 nəfəri kişi, 2560 nəfəri qadın və 1277 nəfəri uşaq olmuşdur.



Erməni silahlı birləşmələri tərəfindən Quba bölgəsində 1918-ci ilin ilk 5 ayı ərzində üst-üstə 16 mindən çox insan məhəl edilmişdir. Qırğın zamanı 12 minədək lozgi, 4 mindən çox soydaşımız öldürülmüşdür. Bu zaman daşnak-böşevik birləşmələri Quba qəzasında 162 kəndi dağıtmışdılar ki, bunlardan 35-i hazırda mövcud deyildir.

1918-ci ilin martında Bakı şəhərində 11 min nəfərədək türk-müsəlman əhalisi öldürülmüşdür. Bakının şəhər camaatından 400 milyon manatlıq daş-qaş və əmlak müsadirə olunmuşdu. Xalqın bir çox ziyarətçiləri üzərində qələbə qazanılmış, ölkəmizin ərazi bütövlüyü təmin edilmişdir.

Görünür odur ki, düşməno qəhrəman Azərbaycan əsgəri ilə üz-üzə gəlməkdən qorxaraq, xislətlərinə xas olaraq mülki şəxsləri hədəfə alır. Beynəlxalq təşkilatlar isə həmişəki kimi, bu haqsızlığa göz yumurlar.



Məmnunluq doğuran odur ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında 44 gün davam edən Vətən müharibəsində rəşadətli Silahlı Qüvvələrimizin şücaəti sayəsində qorunulmuşdur. Bu zaman daşnak-böşevik birləşmələri Quba qəzasında 162 kəndi dağıtmışdılar ki, bunlardan 35-i hazırda mövcud deyildir.

1918-ci ilin martında Bakı şəhərində 11 min nəfərədək türk-müsəlman əhalisi öldürülmüşdür. Bakının şəhər camaatından 400 milyon manatlıq daş-qaş və əmlak müsadirə olunmuşdu. Xalqın bir çox ziyarətçiləri üzərində qələbə qazanılmış, ölkəmizin ərazi bütövlüyü təmin edilmişdir.

Görünür odur ki, düşməno qəhrəman Azərbaycan əsgəri ilə üz-üzə gəlməkdən qorxaraq, xislətlərinə xas olaraq mülki şəxsləri hədəfə alır. Beynəlxalq təşkilatlar isə həmişəki kimi, bu haqsızlığa göz yumurlar.

Rəhman SALMANLI,  
"Azərbaycan"





## Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtıdır



### Qarabağ Azərbaycandır!

Vətən müharibəsindən sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərdə tarixi mədəniyyət abidələrinin və muzeylərin bərpası, habelə yenidən qurulması işləri sürətlə davam edir. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edildikdən sonra bu sahədə işlər xüsusi diqqət yetirilir.

Dövlət başçısı hər dəfə Şuşaya səfər edəndə bu şəhərdə bərpa-quruculuq işlərinin miqyası daha da genişləndir. Təxminən bir il bundan əvvəl Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Şuşaya növbəti səfəri zamanı Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətlər göstərmiş, professional vokal məkətibinin təşəkkülü və təkamülündə mühüm rol oynamış Xalq artisti Bülbülün ev-muzeyinin və büstünün açılışı olmuş və bu, ictimai rəydə rəğbətə qarşılanmışdır.



### Tarixi qala şəhərimiz

## Unikal məkan

Şuşa şəhəri müalicə və unikal məmarlıq üslubu baxımından fasiləsiz turizm potensialına malikdir. Buranı haqlı olaraq Qarabağın ən dilbər guşəsi sayırlar. Onun hər parçası, hər daşı bir tarixdir. Şəhərin gözəlliyi və özünəməxsusluğu hər kəsi heyran edir. Qarabağ xanlığının paytaxtı olmuş Şuşa Kiçik Qafqaz dağlarının qoynunda yerləşir. Bu torpağın yetişdirdiyi məşhur insanlar tarixi şəhərə böyük şöhrət qazandırmışdır.

Şuşanı Azərbaycan musiqisinin məbədi və beşiyi, Qafqazın konservatoriyası da adlandırılır. Xalq şairi Səməd Vurğun deyirdi ki, Azərbaycanın bütün məşhur müğənni və musiqiçiləri şuşalıdır. Təbiətin öz möcüzələrini əsirgəmədiyi Şuşanın yetişdirdiyi şairlər, rəsmlər, memarlar, musiqiçilər ölkənin tarixi-mədəni irsinə öz töhfələrini vermişlər. Bu səbəbdən də Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilmişdir. Şuşa Qarabağ xalçaçılıq sənətinin mərkəzlərindən biri kimi inkişaf imkanlarına da malikdir.

### Erməni vandallığının sübutu

Təəssüflər olsun ki, erməni işğalı altında qalan digər şəhərlərimiz kimi, Şuşa, onun təbiəti də 30 ilə yaxın işğal dövründə erməni vandalizminin dağıdıcı təsirindən məhrum qalmı. Vətən müharibəsi dövründə Şuşa məşəllərin ermənilər tərəfindən məqsədlə şəkildə yandırılması, təbiətin məhv edilməsində qadağan edilmiş ağ fosfor bombalarının istifadəsi erməni vandallarının ekoloji terroruna sübutdur. Bu baxımdan Şuşanın tarixi, mədəniyyəti, infrastrukturunu ilə yanaşı, onun təbiətinin də 30 illik işğal dövründən böyük ağır itirilmələri bir mənalıdır.



Ermənilərin 30 ilə yaxın işğal notisəsində bu ərazilərdə bütün sərəvlərimiz istismar olunub, talanıb. Düşmən hər şeyi özünüküləşdirərək ibranc eməllərindən geri qalmamışdır. Burada olan mədəniyyət ocaqları, muzeylər, tarixi abidələr də məhv edilmişdir. İşğalçı rejim İkinci Qarabağ müharibəsinin son günlərində Qarabağın müxtəlif bölgələrində qanunsuz arxeoloji qazıntıları aparmış və tapılmış artefaktları Ermənistanə daşınmışdır. Bununla yanaşı, qədim memarlıq abidəsi sayılan məscidlərimiz və onların minarələri vəhşicəsinə uçurulmuş, ziyarətəgahlar darmadağın edilmişdir. Qədim Şuşa şəhərində Pənahəli xanın sarayı, Yuxarı Gövhər ağa məscidi, Aşağı Gövhər ağa məscidi, Xurşidbanu Nətovanın evi, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsi, Şuşa mağara düşərgəsi, Şuşa qalası kimi tarixi abidələrimizin son günlərində dağıdılıb. Hazırda dövlətimiz barbarlığa məruz qalan dini, tarixi, mədəni abidələrimizin bərpası ilə məşğuldur. Qarabağın mədəniyyət beşiyi hesab edilən Şuşada başlanılan mədəni quruculuq işləri digər bölgələrimizdə də davam etdirilir.

### Şəfali bulaqları, müalicəvi suları insanları heyran edir

Şuşa Azərbaycanın turizm mərkəzi olmaq imkanına da malikdir. Hələ işğaldan əvvəl buranın əsas gəlir mənbəyi turizmdən idi. Bu da bədxah erməniləri həmişə qıcıqlandırır. Çünki Şuşa öz unikallığı, qədimliyi və təmiz havası ilə bütün SSRİ-nin əsas turizm mərkəzlərindən biri hesab olunurdu. Hələ sovet dövründə də ümumittifaq əhəmiyyətli marşrutlar çərçivəsində Qarabağ marşrutu çox tanınan idi. Şuşa tarixi, sağlam və mədəni turizm mərkəzi kimi ad çıxarmışdır.

Elşən YƏHYAYEV, "Azərbaycan"

## Şuşada Bülbülün ev-muzeyini bir ildə 30 mindən çox insan ziyarət edib

Xatırladaq ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin tapşırığına əsasən 1983-cü ildən Bülbülün Bakı Muzeyinin Şuşa filialı yaradılıb. İki otaq, bir evyandan ibarət bu evdə Bülbülə aid məlumatlar, müxtəlif eksponatlar olub. Bülbül həmin evdə anadan olub və uşaqlıq illərini keçirib. Təəssüf ki, bu ev-muzeyi 1992-ci ildə Şuşa şəhəri işğal edildikdən sonra ermənilər tərəfindən talan edilmiş, hər şey dağıdılıb. Bəzi mənbələrə görə, muzeyin əvvəlki dövründə 6000-dən çox eksponat olub. Bəzi mənbələrə isə eksponatların sayının 9000 olduğu deyilir. Şuşanın qəfil işğalı imkan verməyib ki, muzeyin eksponatları binadan çıxarılsın. Onların içində çox dəyərli fotoşəkillər, qrammofon valları olub. Milli-mənəvi dəyərlərimizi ehtiva edən bu kimi bütün əşyalar ermənilərin əlinə keçib və onların vandalizminin qurbanı olub. Bülbülün büstü də ermənilər tərəfindən tanınmaz hala salınıb. Muzeyi bərpaad günə qoyan ermənilər işğal dövründə binadan anbar kimi istifadə ediblər.



Şuşa işğaldan azad edildikdən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən unudulmaz sənətkarın ev-muzeyində təmir-bərpa və yenidənqurma işləri yüksək zövqlə, böyük sənətkarlıqla aparılıb. Bərpa işləri zamanı eynəyən çıxan divarlarda suvaq altından daş üzərində yonulmuş ərəb əlifbası ilə iki yazı və güneş simvolunu əks etdirən təsvir aşkar olunub. Yazıların birində Qurandan ayə, digərində isə evin tikilmə tarixi qeyd edilmişdir. Divarın üzərində yeni aşkar olunmuş yazıda göstərilir ki, bina 1788-ci ildə inşa edilmişdir. Bina tipoloji mənsubiyətinə görə Qarabağ və Azərbaycan tarixi yaşayış binalarının xüsusiyyətlərini özündə əks etdirir, otaqların daxili quruluşu Azərbaycanın ənənəvi evlərinə xasdır. Şəhər ermənilər tərəfindən işğala məruz qalarkən ev yarasız hala salınıb, yükdaşıyıcı divarlarında çatlar

əmələ gəlmiş, bəzi hissəsi isə çökmüşdür. Bərpa zamanı bütün yükdaşıyıcı divarların bünövrəsi möhkəmləndirilib, çat olan divar hissələrində bərpa işləri aparılıb. Binanın daxili otaqlarında çürümüş taxta döşəmələr yeniləri ilə əvəz olunub. Dam örtüyü, qapı və pəncərələr istismara yararsız halda olduğundan binanın tarixi görkəminə qorumaq şerti ilə yenisi ilə əvəz edilmişdir. Muzeyin heyotyanı sahəsinin ilkin görkəmi saxlanılmaqla əlavə yana çıxan divarlarda suvaq altından daş üzərində yonulmuş ərəb əlifbası ilə iki yazı və güneş simvolunu əks etdirən təsvir aşkar olunub. Yazıların birində Qurandan ayə, digərində isə evin tikilmə tarixi qeyd edilmişdir. Divarın üzərində yeni aşkar olunmuş yazıda göstərilir ki, bina 1788-ci ildə inşa edilmişdir. Bina tipoloji mənsubiyətinə görə Qarabağ və Azərbaycan tarixi yaşayış binalarının xüsusiyyətlərini özündə əks etdirir, otaqların daxili quruluşu Azərbaycanın ənənəvi evlərinə xasdır. Şəhər ermənilər tərəfindən işğala məruz qalarkən ev yarasız hala salınıb, yükdaşıyıcı divarlarında çatlar

əmələ gəlmiş, bəzi hissəsi isə çökmüşdür. Bərpa zamanı bütün yükdaşıyıcı divarların bünövrəsi möhkəmləndirilib, çat olan divar hissələrində bərpa işləri aparılıb. Binanın daxili otaqlarında çürümüş taxta döşəmələr yeniləri ilə əvəz olunub. Dam örtüyü, qapı və pəncərələr istismara yararsız halda olduğundan binanın tarixi görkəminə qorumaq şerti ilə yenisi ilə əvəz edilmişdir. Muzeyin heyotyanı sahəsinin ilkin görkəmi saxlanılmaqla əlavə yana çıxan divarlarda suvaq altından daş üzərində yonulmuş ərəb əlifbası ilə iki yazı və güneş simvolunu əks etdirən təsvir aşkar olunub. Yazıların birində Qurandan ayə, digərində isə evin tikilmə tarixi qeyd edilmişdir. Divarın üzərində yeni aşkar olunmuş yazıda göstərilir ki, bina 1788-ci ildə inşa edilmişdir. Bina tipoloji mənsubiyətinə görə Qarabağ və Azərbaycan tarixi yaşayış binalarının xüsusiyyətlərini özündə əks etdirir, otaqların daxili quruluşu Azərbaycanın ənənəvi evlərinə xasdır. Şəhər ermənilər tərəfindən işğala məruz qalarkən ev yarasız hala salınıb, yükdaşıyıcı divarlarında çatlar

Muzeyin ekspozisiyasının qurulmasında, eksponatların düzümü, nümayiş üçün müvafiq yerlərin seçilməsində, Bülbülün 1982-ci ildən Bakıda fəaliyyət göstərən ev-muzeyinin direktoru Forqanə xanım Cəbbarova və onun rəhbərlik etdiyi muzey bölgəçiləri əllərindən gələni ediblər. Muzey bir ilə yaxındır ki, öz

biqə Bülbülün doğulub-böyüdüğü evdə təntənəli şəkildə yekunlaşdı. Yekun konsertdə dünyanın hər yerindən gəlmiş qonaqlar iştirak ediblər.

Diplomatların Şuşada keçirilən konfransının rəsmi hissəsi Gövhər ağa məscidinin yanında, bədii hissəsi isə Bülbülün ev-muzeyinin yay konsert zalında keçirilib. Konsertdə xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov başda olmaqla 200 nəfərdən çox diplomatımız iştirak edib.

Bülbülün ev-muzeyinin açılışının birilliyi bu yaxınlarda bir tədbirlə qeyd olunub. Muzeyin direktoru müxbirimizə bildirib ki, açıq havada baş tutan tədbir çox təəssüratlarla yadda qalıb. İldönümü ərəfəsində Azərbaycan Gənclər Fondunun dəstəyi, "Böyük Qayıdış" Gənclər Təşkilatının və "Zəfər" Şəhid Ailələrinə Dəstək İctimai Birliyinin birgə təşkilatlığı ilə "Xarıbülbül" şəhid və qazi övladlarının yay düşərgəsinin rəsmi açılışı olub. Elə həmin gün muzeyin açılışının birilliyi rayon rəhbərliyi və bir sıra digər qonaqlarla birgə qeyd edildi. Səhnəmizin Məcnunu, sevilən xanəndə Səbuhə İbəyev, Milli Konservatoriamın tələbəsi Mirəli Sarzadənin ifaları səsləndirilib. Növbəti ay da tədbirlər planı ilə zəngin olacaq.

Muzey kollektivi çalışır ki, öz işlərini elə qursun ki, yaxın gələcəkdə bu müqəddəs ünvan qədim Şuşanın adına layiq musiqi ocağına çevrilsin, burada vaxtaşırı ustad dərsləri keçirilsin, konsertlər, gөрüşlər, müsabiqələr təşkil olunsun. Görünür odur ki, Şuşada mədəniyyət möhsisələrinin və tarixi abidələrin bərpa olunaraq yenidən fəaliyyətə başlaması Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevanın milli-mənəvi dəyərlərimizə necə böyük qayğı göstərdiklərinin bariz nümunəsidir.

Rəhman SALMANLI, "Azərbaycan"

### Tarixdən gələn səslər

## Şuşa dünən və bu gün

Şuşada ötən əsrin 30-cu illərində, yəni sovetləşmə dövründə varlılara, sahibkarlara, din adamlarına qarşı mübarizə adı altında onların əmlakı, dəyirmanlar, hamamlar, dükənlər, fabriklər, müllər, məscidlər ermənilər tərəfindən dağıdılmış, qarət olunmuş, salamat qalanlardan isə anbar, emalatxana, kinoteatr kimi istifadə edilmişdir. Müharibə dövründə nəzarətsizlikdən istifadə edən ermənilər qədimlərin memarlıq abidələrinin pəncərələrini, qapılarını, döşəməni dağıdıb yənəcə kimi istifadə ediblər. Həmin vaxt İbrahim xanın "xəzinə qayası"nda inşa etdirdiyi saray, tövlə, hamam, qoşun sığınacağı üçün kompleks və digər binalar tamamilə dağılıb.

Ötən əsrin 50-60-cı illərdə baş plana əsasən, Şuşa şəhərində bərpa işləri aparılaraq erməni vandalları bu "plan"dan da məharətlə istifadə etdilər. 1960-cı ildə Şuşa şəhərində kiçik bir yeməcxana tikmək üçün bir neçə qədim yaşayış evi - müasir üslubda inşa edilmiş yaraşığı dükənlər və emalatxanalar dağıdıldı. 1965-ci ildə isə Şuşanın Lenin küçəsində dördbloklı, dördmərtəbəli binanın heç birindən əsər-əlamət qalmadı. Şəhərə xüsusi gözəllik verən "Alaqaçı" və "Çanaqala"nın da dağıdılması bu dövrə təsadüf etmişdir. Beləliklə, erməni layihə müəlliflərinin xəyanəti notisəsində tikinti-abadlıq işləri adı altında Şuşanın qədim və yaraşığı binalarının xeyli hissəsi məqsədlə dağıdılmışdır. Lakin bu gün Şuşa Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti, habelə Milli Ordumuzun əsgər və zabitlərinin şücaəti sayəsində 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi qə-



ləbədən sonra - 8 noyabr 2020-ci ildə Şuşa yüzilliklərin erməni işğalından, erməni barbarlığından azad edilmişdir. Bu qədim şəhərdə dövlət başçısının formən və sərəncamları çərçivəsində ilyarından artıqdır ki, tikinti və quruculuq işləri sürətlə davam etdirilir. Həyata keçirilən layihələrdə tarixi və dini abidələrin, yerli memarlıq üslubunu özündə ehtiva edən binaların, digər tikililərin əvvəlki görkəmi özünə qaytarılmaqla bərpa edilir.

R.SALMANLI, "Azərbaycan"





«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 30 oktyabr (çərşənbə günü) tarixli XXVI nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası



AZƏRBAYCAN

Çarşənbə, 23 məhərrəmülhəram sənə 1337. 30 təşrinü-əvvəl sənə 1918.
Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir.
Məhəlli-idarə: Bakı, Kolyubakinskaya küçədə "Azərbaycan" idarəsi.
Telefon nömrə: 6-91.
Tək nüsxəsi 50 qəpik.
Türk və islamlığa müfid məqalələrə şəhifələrimiz açıqdır.
Dərc olunmayan övraq iada edilməz.
Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir.
Abunə şəraiti: Yanvarın birinədək Bakı üçün 35, başqa şəhərlərə 42 rublədir. Bir aylığı Bakıda 12, başqa şəhərlərdə 19 rublədir.
Elan fiatı: sətəri 2 rublə. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

İkinci Azərbaycan firqəsi (diviziyası) taborlarında istixdam olunmaq [xidmətə qəbul edilmək] üzrə türkçə bilən altı feldşərə lüzum vardır. Arzu edənlər vəsiqələri ilə bərabər, hər gün saat ikidən saat altı sonraya qədər Rotşildin evində firqə sərətabətinə [baş həkimliyinə] müraciət etsinlər.

EV KOMİTƏLƏRİNƏ ELANI-RƏSMİ

Bununla şəxsi vərəqələr xüsusunda bütün əhaliyə elan olunur ki, vərəqələr təcili ev komitələri tərəfindən yazılıb əhaliyə verilməlidir. Fotoqraf surət ləri isə sabiq elandakı bir ay müddətə bədal iki ay müddətində hüviyyət [şəxsiyyət] vərəqələrinə yazdırılmalıdır. Kəzəlik [həmcinin], polis dairələrinə müraciətdən ötrü, sabiqdə elandakı on günə bədal təftiş üçün vaxt dəyişilib, hər kəs ayda bir dəfə müayinədən ötrü kəndi polis dairələrinə müraciət etməlidirlər.

Azərbaycan Polis Müfəttişi-ümmüsü Bahaəddin

HÖKUMƏT QƏRARDADI

Daxiliyyə Nəzarətindən [Daxili İşlər Nazirliyindən], 1918 sənənin təşrinü-əvvəlinin [oktyabrının] 27-sindən

Nömrə 9 Müvəqqəət Bakı qubernatoru vəzifəsini ifadə müvəzzəf [ifa edən] ərkani-hərb miralay [qəraqah polkovnik] Məhəmməd Fəthi bəy can-bələri təşrinü-əvvəlin 20-sindən Bakı qubernatorluğuna təyin edilir.

Nömrə 10 Bakı qubernatorunun baş müavini vəzifəsini müvəqqəət ifadə müvəzzəf Kiyev hüquq şöbəsi ikmali etmiş [bitirmiş] Müseyib bəy Axıcanov təşrinü-əvvəlin 20-sindən Bakı qubernatorunun baş müavinliyinə təyin edilir.

Nömrə 11 Kapitan Əli bəy Zizikski təşrinü-səninin 1-indən etibarən Bakı qubernatorunun kiçik müavinliyinə təyin edilir.

Nömrə 12 Sabiq Zaqafqaziya Seymi kargüzəri Yusif bəy Hacıqasımov, məvacibi 1918 sənəsinin təşrinü-əvvəlinin [oktyabrının] 10-una hesab olmaq üzrə, mənim baş xüsusi işlər məmuru təyin edilir.

Nömrə 13 Gəncə quberniyasının əhli Səməd bəy Cəmillinski təşrinü-səninin [noyabrın] 1-indən etibarən mənim xüsusi işlərə baxan kiçik məmuru təyin edilir.

Nömrə 14 Gəncə quberniyasının əhli Səməd bəy Cəmillinski təşrinü-səninin [noyabrın] 1-indən etibarən mənim xüsusi işlərə baxan kiçik məmuru təyin edilir.

Nömrə 15 Gəncə quberniyası Əxzi-əşğər [Hərbi qulluğa çağırış] idarəsinin üzvü Dokudovski mənim dəftərxanama təşrinü-əvvəlin [oktyabrın] 20-sindən vitse-direktor təyin edilir.

Nömrə 16 Şuşa qəzası üçüncü şöbəsinin mirovov posredniki [sülh vasitəçisi] Mastidiski təşrinü-səninin [noyabrın] 1-indən etibarən Ərəş şöbəsi mirovov posrednikliyinə təyin edilir.

Ümuri-Daxiliyyə [Daxili İşlər] naziri: B. Cəvanszir

Ziraat Nəzarətinin [Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin] əmrləri

Nömrə 50 20 təşrinü-əvvəl 1918 sənə. Mövcubincə [uyğun olaraq] dəftərxanam katibi Fərhad bəy Ağayev eylülün [sentyabrın] 1-indən etibarən öz arızasına görə qulluqdan ixrac edilir.

Nömrə 60 24 təşrinü-əvvəl [oktyabr] 1918 sənə. Abbasəli bəy Makinski eylülün [sentyabrın] 1-indən etibarən Ziraat Nəzarətinin [Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin] yuriskonsultuna [hüquq məsləhətçisinə] müavin təyin edilir.

Nömrə 63 26 təşrinü-əvvəl [oktyabr] 1918 sənə. Meşəçilər sinfində sayılaraq, xüsusi meşəçilik işlərinə göndərilmiş və Bakı Ziraat [Kənd Təsərrüfatı] İdarəsinə tabe olan Serebryakov, namalun cəhətə gətirdiyindən dolayı, eylülün 16-sindən etibarən qulluğundan ixrac edilir.

Nömrə 64 Təşrinü-əvvəlin [oktyabrın] 17-sindən etibarən meşə departamenti tərəfindən Bakı Ziraat İdarəsi və Dövlət Əmlakına ikinci dərəcə meşəçiliyə təyin edilmiş Şixov vəzifəsini ifadə gəlmədiyindən dolayı, təşrinü-əvvəlin 17-sindən etibarən qulluğundan ixrac edilir.

Nömrə 65 Təşrinü-əvvəlin 1-indən etibarən 113 nömrəli, 1918 sənəsinin 14 noyabr fərmanı mövcubincə [fərmanına uyğun olaraq] sabiq xüsusi Zaqafqaziya komitəsinə verilən əmr ilə Bakı Ziraat və Dövlət Əmlakı İdarəsinə təyin edilmiş ikinci dərəcə meşəçi müavini Jelixovski namalun sababdan naşi [ötrü] vəzifəsini icraya gəlmədiyi üçün təşrinü-əvvəlin 1-indən etibarən qulluğundan ixrac edilir.

Ziraat [Kənd Təsərrüfatı] naziri: X. Sultanov

ŞUCAƏT QILINCI İLƏ DÜŞMƏNİN QILINCINI TİTRƏDƏN ƏRLƏRƏ

Hikmətin başı Allah qorxusudur. Ey müsəlman! Allahu-əziz-müşşənin [şanı uca olan Allahın] əzəmət və cəlalını bilib, ondan qorxmaq gərəkdir. Hər eynilik Allah qorxusundan doğar. Allah qorxusu insanı kötü işləri, şübhəli işləri işləməkdən ali qor [uzaqlaşdırar]. Hər nə isən, Allah qorxusunu əsla xatirindən çıxarma. Dari-dünyada [dünya evində] dəftəri-amalımızı [əməl dəftərimizi] dari-xirata [axirət evinə] görə tənzim etdirən Allah qorxusudur. Bu dünyanın nizamı Allah qorxusu ilədir. İnsanın qəlbində Allah qorxusu yoxsa, həyatı heyvanlıq olar. Artıq nə namusu qalar, nə həyası qalar, nə din, nə iman.

İştə, əbədi xüsrən [ziyan; məhrumiyət], millətlərin batması, millətlərdən Allah qorxusunun silinməsi ilə başlar. Əxlaq gedər, milliyət gedər, nə istiqbal [gələcəyi], nə istiqlal, cümləsi gedər. Bir millətdən Allah qorxusu qalxarsa, millətə tam bir ölümlə arız olar [üz verər]. Əfradının [fərdlərinin] qəlbində Allah qorxusu bulunan bir millət dünyaya sahib olar. Mövü istəhqar edər [ölümü saymaz], sahib-i şərəf olar. Allah-taala və təqəddəs [uca və qüsuruz Allah] həzratları kəndisindən qorxanlardan xoşnud olar. Ey müsəlman, Allah qorxusu ilə gözədən axan yaş Allah pak sevər. Allah qorxusu ilə ağlayan gözə cəhənnəm atəşi dəyməyəcəyini peyğəmbərimiz [səlləllahu-taala əleyhi və səlləm] [Allah-taalanın salamı onun üzərinə olsun] əfəndimiz buyurmuşdur. Bunların haqqında bir çox ayət-kərimələr də vardır. Allahdan qorxmaq onun bilmək deməkdir. Yalnız bilməyən insanlarda əsla xeyir yoxdur. Hər şey Allah qorxusundan gəlir. Vədinə sadiq olmaq, əhəndə vəfakarlıq göstərmək Allah qorxusu ilədir. Qəlbə məxfətüllah [Allah qorxusu] nuru ilə qılincin pəriləməsi kimi pərləyən türk, artıq heç bir şeydən qorxmaz, yalnız Allahından qorx, çünki sizi təriqi-nicata [qurtuluş yoluma], sizi istiqlal və hürriyyətə, saadət və istiqbala götürecək yoldur. Na dərərsə desinlər, əzəməti-Bariyə qarşı [Allahın əzəməti qarşısında] milliyətin titrəsən. Qəlbindəki məxfətüllahdan ötrü, özündən yüksək və özündən kiçik olanları bilərsən, zabitlərinin, amirlərinin [başqalarının] verdiyi əmrləri icra edərsən, əşğərliyin[də] - vəzifəyi-müqəddəseyi-vətəniyyənin [vətən qarşısında müqəddəs vəzifənin] ifasında böylük çəkməzsən, Allahın əmrini yerinə gətirərsən. Sizin kimi fərdlər toplanaraq, qüvvətli məcmular [yekunlar], böylüklər, qoşunlar olar. Düşmənlər sızdan artıq qorxar, kimsə özü-nü və öz torpağınza hücum gətirməz, taqət bularmaz. İştə, bu mərifət də əşğərlikdir. Əşğərliyi daima xatirində, qabağında tut, gur bələləni əşğərliklə söndür. Övladı daha kiçik ikən, həttə daha ilk danışmağa başlarkən belə əşğər kəlməsini ögat. Balaları əşğərlikdən azad etməmək üçün yalan söyləmə, yalan şahadətdə [şahidlikdə] bulunma. Düz ol, düz danış ki, Allahuzülcəlal [şanı uca Allah] həzratları bütün məxluqatın ən xırda işlərini bilir, ən xırda hərəkətlərini görür. Düz işləməyən, düz danışmayanlar həm dünyada, həm axirətdə məqhur [qəhr, məhv] olurlar.

29 təşrinü-əvvəl 34

SÜLH ƏTRAFINDA

Vilsonun yeni maddələri

Eylülün [sentyabrın] 27-sində Rəisi-cümhur [Prezident] Vilson, bir nitq irad edərək [söyləyərək], sülh proqramına atıdki [aşağıdakı] 5 maddəni əlavə etmişdir:

- 1. "Millətlər ittifaqına daxil olacaq məmləkətlər biri-birinə də təfəvvüqdən [üstünlük əldə etməkdən] göz çəkməlidirlər. Millətlər həpsi bərabər hüquqa malik olacaqlar.
2. Bir, yaxud bir neçə millətin mənafeyi ümumi mənafeyə zidd olduğu təqdirdə, ümumi etilaf [razılışma] onu müdafiə etməməyəcəkdir.
3. Ümumi ittifaq daxilində bu və ya o millətlər arasında xüsusi ittifaq və etilafın mövcud ola bilməz.
4. İttifaqda bir millət, o biri millətin iqtisadi cəhətlərini təqib etməməyə: iqtisadi boykot qəti surətdə qadağandır, fəqət ittifaq bu və yaxud başqa məqsətlə işləyə bazarından çıxarmaz ixtiyarına malikdir.
5. Bütün beynəlmiləl müqavilələr ümumi elan edilməlidirlər."
Məlum olduğu üzrə, Maks Badenski tərəfindən İsvəcərə vasitəsilə göndərilmiş notada deyilir:
"Almaniya Hökuməti Cəmahiri-Müttəhədə [Birləşmiş Ştatlar] Rəisi-cümhurunun [Prezidentinin] gərək 8 yanvar tarixli nitqində və gərəksə sonki bəyanatında, xüsusən 27 eylül tarixli nitqdə göstərmiş olduğu maddələri sülh əsasına qoyulmaq üçün qəbul edir."

Mütərikə şəraiti [taşkəs şərtləri]

Amerika Rəisi-cümhurı Vilson, Müttəfiq Dövlətlər hökumətlərinə təklif etmişdir ki, əqdi [bağlanması] möhtəməl olan [ehtimal edilən] mütərikənin şəraitini hazırlasınlar. Vilson bəyan etmişdir ki, fəvqaladə millətin hökumətin əməlinə məsul etməz. Camaat rəyasəti-əşğəriyyəni [hərbi rəhbərliyi] özüne tabe etməməyir. İşlər həman əvvəlki şəxslərin əllərində qalır. Mötəlif [razılığa gələn] millətlər bu vaxtdakı Almaniya siyasəti başında durmuş olanlara etimad göstərə bilməzlər və alman millətinin öylə nümayəndələri ilə mütərikə əqd edə bilərlər ki, doğrudan xalq nümayəndələri olduqlarını qanuni-məşrəta [konstitusiyaya qanuni] ilə təmin edə bilsinlər.

Cenevadan [Cenevrədən] verilən məlumata görə, fransız sosialistləri sülh məsələsi haqqında Klemansondan izahat tələb edirlər. İctimaiyyatların [sosialistləri] bilatərix [təxirə salınmadan] sülh müzakirə [müzakirələr] başlanmasını xüsusundə müraciətə namə yazırlarlar.

Fransa burjuvaz matbuatı Almaniyanı axırədək döyməyi tələb edir.

İngiltərə etilafçı sosialistləri tələb edirlər ki, bolşeviklikdə məznun olanlar [bolşevik olduğundan şübhələnənlər], kasbkarlar ittifaqlarından [həmkarlar ittifaqlarından] kənar edilsinlər.

HƏRB XƏBƏRLƏRİ

- Londondan xəbər verilir ki, "Dundalk" nam [adlı] İrlanda vaporu [paraxodu] bazar ertəsi gecə İrlanda dənizində qarq edilmişdir. 30 nəfər bəhriyyədən [matrosdan] ancaq 13-ü xilas edilib, yerdə qalanların müqəddəratı məlum deyildir.
- Hamburqdan işar olunur [xəbər verilir] ki, Berлиндə "Desaio"nun makina fabrikasında partlayış vəqə olaraq, 70 adam ölmüş, 50-si yaralanmışdır.

- Odessadan Berlinə verilən xəbərlərə görə, Qara dənizə və Tuna [Dunay] çayı kənarlarında kain [yerləşən] Romanya limanları, Romanya Hökuməti tərəfindən qapadılmışdır.
- Laheydən [Haaqadən] xəbər verilir ki, Flemenk [Hollandiya] Xariciyyə naziri hollandialıların Amerika qoşununa cəlbı münasibətilə Flemenk Hökuməti tərəfindən verilmiş protestoya Amerikanın cavabını elam etmişdir [bildirmişdir] ki, dava etmək istəməyən hollandialılar cəbhədən qaytarılmağı təhtiqərar[ə] almışdır [qərarlaşdırmışdır]. Fəqət cəbhədən qaytmaq üçün öylə cətin şərait [şərtlər] qoymuşdur ki, orada bulunanlar həman öyləcə də qalacaqlardır.

QƏZƏTLƏRDƏN

Rusiyada fransız pulları Maliyyə işlərinə baxan Xalq komissarlığı idarəsinin məlumatına nəzəran, Moskvada və Rusiyanın sair şəhərlərində bulunan fransız pullarının cəmi 30 milyard franka bəliğdir [çatmışdır]. Bu məbləğ ümum Fransa sərmayəsinin ondan bir və əcnəbi məmləkətlərdə bulunan fransız pullarının üçdə iki (iki sül) hissəsini təşkil edir.

Türküstanda Təşrinü-əvvəlin [oktyabrın] 22-sində Ənzəli telsiz teleqraf mövqifindən [radiostansiyasından] Petrovska belə bir teleqraf çəkilmişdir: "Zaqafqaziya - Bəhri-Xəzər İttifaqı ordu və donanmasının baş komandanı Biçeraxova, bizim qoşunlarımız Tecanı işğal etmiş və düşməni Mərv tərəfə qovurlar. Fişənk ilə cəbəl [dağ] toplanma ehtiyacımız var."

Kon.

NƏZARƏTLƏRDƏ

Zaqafqaziya pulları 28 təşrinü-əvvəl [oktyabr] tarixli hökumət iclasında, Gürcüstan Hökumətinin Zaqafqaziya pulları barəsində etdiyi təklifi müzakirə edilmişdir. Gürcüstan Hökuməti özündən ötrü 80 milyon pul buraxmaq istəyirdi. Azərbaycan Hökuməti Gürcüstanın maliyyəsi nəzəri-ətibara alaraq, öz razılığını bəyan etmişdir. Fəqət, Gürcüstan Azərbaycana düşəcəyi hissəni və sabiqdən [keçmişdə] verilmiş hissəni də vernalidir.

Tranzit müqaviləsi Tranzit müqaviləsi barəsində Gürcüstan ilə Azərbaycan miyanında [arasında] davam edən müzakirə [müzakirələr] həsni-cərayən kəsb etməkdədir [müsbət istiqamətdə davam etməkdədir].

Hərbi məktəblər Azərbaycan Hökuməti-cümhuriyyəsi təşrinü-əvvəlin 27-sindəki iclasında qəət etmişdir ki, Bakıda açılacaq 3 hərbi məktəbə sərf ediləcək üçün Daxiliyyə Nəzarətinə [Daxili İşlər Nazirliyinə] 50 min rubla təxsis etsin [ayrısın].

"Kooperatsiya" cəmiyyətinə nəzarət Ərəzəq naziri Bələdiyyə İdarəsinə işbu əmri göndərmişdir: Məna çatan məlumatına görə, Məvərayi-Xəzər müstəhlikini kooperatsiya cəmiyyətinin idarəsi, Bakıdakı anarşi zamanında zərər-də [zarərçəkən] olmuş, bəzi ittifaqa daxil olmuş [ittifaqa daxil olan bəzi] istehlak cəmiyyətlərinin zərərini vermək xayalındadır. Məzbur [adıçəkilən] cəmiyyətin xə zinəyə olan borcunu nəzərə alaraq, tələb edirəm ki, hesabı təmizləməyincə heç böylə iqdəmətdə [təşəbbüsdə] bulunmasın. İşbu əmri layiqincə yerinə yetirməkdən ötrü, şəhər uprasından xahiş edirəm ki, həman cəmiyyətin mədaxiləmərcisinin təhqiqi üçün xüsusi bir nazir [müfəttiş] təyin etsin. Bu nazir cəmiyyətin fəaliyyəti barəsində biza hər ay məlumat vernalidir.

Maarif Nəzarətində [Nazirliyində] Maarif Nəzarəti tərəfindən Hökumət Şurasında baxılmaq üçün işbu məruzələr hazırlanmışdır. 1. Zaqatəla ali-ibtidai məktəbi nazirinə [müfəttişinə], məktəbi təmir etmək üçün 1885 rublə təxsis etmək [ayırmaq] xüsusundə. 2. İşbu nazirə məktəbi leyli etmək [internet məktəbinə çevirmək] üçün, yeni məktəb cəmində [nəzəndə] pansionat açmaq üçün 45454 rublə.

Həmin Nəzarət tərəfindən Hökumət Şurasında həyətli-məmurini haqqında [məruzə] müzakirə ediləcəkdir. İdarə müdirliyində Maarif nazirinin xüsusi məmuru Məhəmmədbəğir Şeyxzamanov təklif edilir.

BƏLƏDİYYƏ İDARƏSİ NƏ YAPIR?

Bələdiyyə İdarəsinin ümdə vəzifələrindən birisi və böyüyü şəhər əhalisinin səhəhtini həmişə nəzərdə tutaraq, hüfzüsülhə [igiyənə] qanununun mükəmməl surətdə təbliği və riyasinin təqibidir [qanuna riyət edilməsinə nəzarətdir]. Xüsusən müharibə və bəhəlal zamanı bu məsələdə Bələdiyyə İdarəsi öhdəsinə pak böylük vəzifələri və məsuliyyət düşür. Zira, hərbin tövdi etdiyi [doğurdugü] şərait təhtində [şərtlər altında] adətən, xalq arasında min dürlü sarı [yoluxucu] və qeyrisarı [yoluxucu olmayan] xəstəlikləri münəsisə zəminə taparaq, fəvqaladə sürətlə intişar edir [yayılır]. Bilxəssə ki, yənə hərbin doğrudan-doğruya nəticələrindən olan bəhəlalı vaxt, yemək seylərinin gərək kəmiyyət və gərəksə keyfiyyət cəhətinə nəzərdən pək aşağı olduğundan dolayı, əhali arasında, xüsusən fəqərə sinfi miyanında [arasında] bir çox xəstəliklər peyda olar. Bundan dolaydır ki, hər və bəhəlalı vaxt şəhər ataları öhdəsinə bir əilə başçısı kimi, tam [bütün] şəhərin qeydkeşiyi vəzifəsi düşər. Hal-hazırda xəstəliklərin intişarına [yayılmasına] səbəbiyyət verən bu şəraitin [şərtlərin] hər ikisi mövcuddur.

Şimdiki hər bir vətəndaşın, bilxəssə bələdiyyə həyətindən borcudur xəstəliyini öndün əlmaq üçün hər dürlü tədbirlər görsün və çaldırış ki, bari ələci öz əlimizdə olan amillər daxi dər dərüstə yeni dər artırmasınlar.

Böylə amillərdən birisi şəhərin tibbiyyə və səhiyyə cəhətindən qayət fəna bir halda olmasdır. Küçələrdən keçənlər, xüsusən kənar məhəllələrdə bir çox seylər görürlər. Məsələn, bu günlərdə şəhəri gəzərkən, Zavedenski - Verxni-Naqorni küçələrinin küncündə bir at leşi gördüm. Bir az sonra Zavedenski küçə ilə gedərkən, şiddətli bir üfunət eşitdim. Ətrafıma baxdıqda iki pişik [kedi] ölüsü gördüm. Hələ küçələr uzunu hər yerdə koma-koma zibil yığılması son zaman sanki bir adi hal surəti kəsb etmişdir. Halbuki, bu işlərə baxmaq üçün, Bələdiyyə İdarəsinin müayinə şöbələri var. Bu işlərə nəzarət yetirmək Bələdiyyə İdarəsi Tibbiyyə və səhiyyə şöbəsinin vəzifəsidir. Küçələrin təmizləmə üçün şəhərin həmişə külli miqdarda süpürgəçisi, arabası vardı. Adətən böylə işlərə lazımcına diqqət veriliirdi. Şimdiki isə, Bələdiyyə İdarəsi guya bütən vəzifələrini unutmuşdur. Şimdiki guya şəhər yaxud bələdiyyə xidmətçiləri bilmərrə dəyişmişlərdir. İnsan Bakının şimdiki halına baxdıqda, ürəyi yanır. Bəki kimi bir şəhərin tibbiyyə və səhiyyə, təmizlik və abadlıq işlərinin bu halda olması, nəhayət dərəcə müəssif [taəssüf doğuran], həm də müəssif olduğu qədər də əhali üçün təhlükəli bir əmrdir [işdir]. Böylə nəticəlikdən,

şübhəsiz, min dürlü xəstəliklər tövdi edər [yarınar]. Hazırki şərait altında isə, xəstəliklərin intişarına sədd çəkmək, qabaqını əlmaq asan işlərdən deyildir. Bundan dolaydır ki, Bələdiyyə İdarəsinin nəzar-diqqətini bu xüsusə cəlb ilə ümidvar oluruq ki, küçələrin təmizlənməsi, leşlərin küçədən qaldırılması və sairə haqqında ciddi tədbirlər görür. Şayəd şəhər "obozu" [naəliyyət vasitələri] zəifləşmiş, süpürgəçi əzəlməmiş, Bələdiyyə Məclisi böylə nöqsanın bir ən əvvəl islahına çalışmalıdır.

Xəlil İbrahim

ÖYÜN, MİLLƏT\*

Yavəran-i-həzrəti-şəhriyarıdan Qafqaz İslam Ordusu Baş komandanı sipəhsalari-əzam dövlətli fəriq Nuri paşa həzrətlərinə ithaf olunur.

Öyün, millət ki, ələfi olub şövkətli sultanın, Hilalin hələsi qılıns əhata türk övətənin.

Təfəxür eylə, ey millət, muradın hasil olmuşdur, Daha əflakə yüksəlməz əninü əhü əfqanın.

Ziyasiz rus zülmündən o yüksək ruhun ölmüşdü, Tutardı şişəyə hər dam şərabı-nab tək qanın.

Qızılğul tək açılı, gül, gör ki, türkün şanlı ordusu Rəvaqi-ərşə nəsb etmiş böyük Osmanlı ünvanın.

Səməyə doğru toğrul tək san ey türk oğlu, uç, yüksəl, Ki, sənənsən şanlı övladı şərafli, aski Turanın.

Bulud altında qalmışdı ağərçi kövkəbi-baxtın, Gör imdi nəcmi-zahir tək hilalin, nəcmi-tabanın.

Gərək taqi-müqərnəsədin əsiləsin türki tuğrasın, Mələklər zibi-duş etsən bilən ali-Osmanın.

Bütün mümtaz ellərdən olur türk milləti mümtaz, Sürər bundan sora türklük şərafli-şanlı dövrənin.

Məhəmmədəmin oğlu Salman Mümtaz

TÜRK ƏDƏBİYYAT VƏ LİSANİ VƏ TÜRK CƏRƏYANİ-ƏFKARI [TÜRK ƏDƏBİYYATI VƏ DİLİ, TÜRK FİKİR CƏRƏYANLARI] [Ruşən Əşrəf və Ruşəni bəylərin konfransı]

(keçən sayıdan mabəd)

Ruşən Əşrəf bəy cəvəbləri, məzkur [haqqında bəhs edilən] müqəddimədən sonra əsl mövzunu təşkil edən türk ədəbiyyatına keçərkən ədəbiyyat tarixi ilə həyati-milliyətin [milli həyatın] müvazi tərəqqisini [paralel inkişafını] böylə təsvir edirlər:

"Millətlərin əskərlərindən biri olan və bəşəriyyət tarixi ilə yaşit (bir yaşda) bulunan türk milləti, çox seylər gördü, keçirdi. Himalay dağlarının təpəsi necə buludlar içində qalib gözəlmizdə gözükməyirsə, türk tarixinin də o qədər uluşımaq yüksəklikləri var ki, onların həpsini qavramaq bəna vergi [mənim gücüm çatmır iş] deyildir. Yalnız türklərin bir qismi yənə türklərin bir qismindən ürktüb, qərbə doğru qaçdıqı vaxt, ümmüti türk tarixində yeni bir əlamə doğurdu. Zira türklər yer üzündən silinməsi qəbil olmayan bir millətdir. Nəradə onu batırmağa çalışdırlarsa, o, heç bəklənmədən bir tərəfdən çixmış və varlığını göstərmişdir.

İştə, Ərtəgrül Qazinin hicrat qəfiləsi bir türk diyarından, özge bir türk diyarına - Səlcuqların hökm sürdüüyü diyara qondu. O vaxt Səlcuqlar tamamilə iranlaşmış, adlarını belə İrən şivəində [tərzində] qoydurmışlardı. Hökumətin qullandığı, danşığı, dil, İrən dili idi. Adətləri, zövqləri, süsləri həmə-n-həməni bə irənilmişdi. İrən kəndini bütün Şərqə tanıtmış böyük, qədim və şümullü [geniş yayılmış, əhəta dairəsi geni] bir mədəniyyətdir, fəqət Osman Qazi, Səlcuqi ənqazi [qalqlar] üstünə dövlətini qurduğu vaxt, iki istiqlal bərdən elan etdi. İstiqlalıyyətin birisi siyasi, digəri dəxi lisani idi.

Osmanlı dövləti türk dili ilə bərabər quruldu. Bu isə türk millətinin və türk dilinin tarixində unudulmaz bir saadət andır. Bir yenilik başlanğıcıdır. Ondan sonra gün-gündən böyüdü, gəzəlləşdi, nazikləşdi. Fəqət İsan, dövlət qədər istiqlalıyyətinə saxlayammadı. Hicrat [köç] yollarından bir çox adət və kəlmə alınmışdı. Yeni vətəndə İrən dilin, İrən mədəniyyəti bulunmuşdu. Dinimiz də ərəblərin dini idi.

Demək ki, vəznimiz, şeir qaydalarımız, xəttimiz, sərfimizdən [morfologiyamızdan] bir çox qaydadan ərəblərlə fərslərdən həman [eyni ilə] aldıq. Yalnız bu yabançı qaydaların içində türk kəlmələri yavaş-yavaş gürbüzləşdi [gücləndi] və iyi parçalar da yazıldı, həttə ilk günlərimizdən biza çox qiymətli və çox qüdsi bir abidə kimi qalan, hər oxunuşda həpimizci taəssür [duygular] və sevgi ilə doluduran "Mövüld" vardır. Bunu Süleyman Cələbi yazmışdır.

Fateh dövründə türk dili daha qüvvətli olurdu. Və işə Şeyxilər, Necatilər, Zatiələr, Sinan paşalar o dövrdə dilimizə və sənətimizə qüvvə gətirən kişilərdir. Süleyman Qanuni dövrü siyasətindən olduğu qədər, ədəbiyyatımızdan da bir böylüklük fəslə idi. O vaxtın ruhlarına şahid olan iki sair söyləyəcəyəm ki, biri İstanbul nəzminə yeni şivə [üslub] verən Baqidir. O biri də si-zin və bizim ən darın, ən yanlıq şairlərimizdən sayılan cənəbi-Füzulidir. Denə bilər ki, Füzuli Azəri türklərini Osmanlı türklərinə uladıran, bu iki diyar arasında həmətə qonan bir abidədir. O öylə bir abidə oldu ki, onu siz və biz müştərək bir ziyarətəgah kimi gördük, sevdi.

Fəqət Füzulinin iki tərəfə də görünüşü başqa-başqa idi. Bizim duyğularımıza, sizin duyğularınıza və dilinizə əsər etdi.

Füzuli çox millətsevar, dilini çox ıstər bir böylük qəlbli bir türkdür. Ərəbcə və farsca gözəl şeirlər yazılıb, türkcədə böylə seylər yazılmamasa onu üzürdü. Həp türkcəni zənginləşdirmək qayğısi ilə çalışdı. "Leily və Məcnun"u bir eşq saiqəsi ilə [eşqin sövq etməsi, ilham verməsi ilə] türkcəyə keçirdi, fəqət Füzulidən sonra iki türk ədəbiyyatı arasında təfəvüt böyüdü, bir-birimizi adətə bir dəştə [səhrada] itirdi. Uzun müharibələr, siyasi və dini savaşlar nəhaq yera bir millətin iki qolunu bir-birinə düşməni qıldı. Bununla bərabər, necə də ayrılacaq siz də, biz də İrən ədəbiyyatının təsiri altında qaldıq. Nəfi kimi, Nadim kimi, Şeyx Qalib kimi ən böyük, ən dəyərlili şairlərimiz belə Fezyi Hindli, Saib Təbrizi, Şövkət Buxari kimilərə həp nəzirə və təqlidlər yazdılar. Bütün andışğələr [düşüncələr] İrən qəfəsindən qaynayıb çixmış bir taqım seylərə bənzəyirdi.

\*İsbu əbdar [parlaq] şeir Qafqaziya İslam Ordusu Baş komandanı dövlətli fəriq Nuri paşa əfəndimiz həzrətlərinin Şəhiyyə vürüdu [gəlişi] münasibətilə Qafqaziya şüərasından [şairlərindən] möhtəram Məhəmmədəmin oğlu Salman "Mümtaz" əfəndi tərəfindən bəbahətan söylənmiş və paşa həzrətlərin



**«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 30 oktyabr (çərşənbə günü) tarixli XXVI nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası**

Türk padşahları həp İran şahı, türk qadını həp acəm qadını, türk ruhu və adabı [qayda-qanunu, ədəb-ərkanı] eyni ilə bir iranlı adab və əxlaq kimi təsvir və təlaqqi [qəbul] edildir. Öylə ki, ədəbiyyatımız İran ədəbiyyatının İstanbul şöbəsi olmuşdu. Halbuki İran ədəbiyyatı yüksəkdi. Çün o millətin ürəyindən doğma idi. Bizdə isə kiçik qalırdı. Çün taqlıddı. Ruhdan qopmayır, qafadan çıxırdı. Hər bir gözəlliyi iranlılar kimi düşünürdü. Məsələn, bir şairimiz tərsim [təsvir] etdiyi bir gözəlin qamətini üçün mütləqə bir sər, qaşları kaman, hörlükləri birar ilan olduğunu bir qiyas [müqayisə] qalibi ədd edirdi [sayırdı].”

Buraya gəldikdə, qafqaziyalılarca basbəllı ilan mərhüm Sabirin əski şairlərimizin sevgilisi haqqında yazdığı övsəfda [vasfda, sifətdə] Rusən Əşraf bəy kəndi vətəndaşlarına söyləyir: - Bir sərvi üzərində iki ox yayı olarsa, kirpiklər oxlara bənzərsə və bir başın sağından-solundan bir qaç dənə ilan asılmış olarsa, o qadında nasil bir gözəllik meydana çıxacağı sorur.

Sonra, - “Osmanlı şairləri əşarda [seirlərdə] hürufat, cinas və təşbehət [təşbihlər] ilə uğraşdılar.” - deyir.

“Bir misrənin başındakı hərfi digər misra başına qovuşdurduqda ondan nasil bir mənə tövld edər [meydana çıxan] kimi beytlər ilə nəzmin zahiri tərəfini söylədiklər. Qafiyə xatrı üçün beyt, beyt xatrı üçün qəsidə, qəzal yazırdılar. Bunlarda da nə ruh təsviri vardı, nə də təbiət təsviri. Gərçi Nədim və sonra Şeyx Qalib bir az təsvir gətirdilər. Nədimin qəzallarında ciddən gözəl eşq hərəkətləri, ruh şənlikləri və coşğunluqları vardır. Öylə ki, Osmanlı dövləti [kimi] əsrlərcə bu ərz [yer] üzərində ən mühüm dastanlar yazan, qəsidələrə və hacviyələrə səbəbiyyət verəcək xislətləri və nöqsanları olan bir dövlətin üç-dört əsrlik həyatı ədəbiyyatda haman [dəmən olar ki] heç bir iz buraxmadan getdi. Yalnız Füzulinin, Nəfəsin, Nədimin bir qaç qəsidəsilə, bir qaç qəzalı söylə xəff bir həyat göstərdilər. Şeirimizdə də, nəsrimizdə də bizimkilər böylə oynayarkən Avropada Volterlər, Jan Jak Russollar, Monteskyelər, Didrolar və bunlardan əvvəl Kornellər, Rasinlər, Madam de Lafayettelər, Roşfokolar, Molyerlər gəlmişdir. Ədəbiyyat həyata doğru qoşur, istiqbal yollarını açan, aynıldan bir məşələ olurdu. Avropada zaman-zaman inqilablardan doğmağa başladı. Hatta Fransız inqilabı [kəbirindən [böyük inqilabından] sonra Napoleon əsrində Avropa əfkəri-əmməsi [ictimai rəyi] böyük təbəddülətə [dəyişikliyə] uğradı. Hər dövlətlər silahlarını təkmil etməyə [təkmilləşdirməyə] çalışırdılar. Ördünü yeni intizam üzrə təlim etdilər. İctimai və siyasi həyat üçün yeni yollar açdılar. Ədəbiyyatları da təkamül etdi [kamilləşdi], fənlər [i] [elmlər] də. Avropanın böyükliyi qarşısında biz köhnə halımızla qalammazdıq. Qaldıqca yenilirdik. Nəhayət 3-üncü Sultan Səlim də ordumuzu və həyatımızı dəyişmək fikrinə düşdü. Onu əskilər öldürdülər. 2-nci Mahmud taxtı-Osmaniya [Osmanlı taxtına] cülus etməsi [xısnması] ilə islahat və təcadüddə [yeniliklərdə] başladı. Sonra oğlu Sultan Məcid, Gülxənə xətti-hümayun[u] [Gülxənə fərmanı] ilə məmləkətdə islahatə davam etdi. Avropaya təqərrüb ediləcəyi [yaxınlaşacağı] xüsusunda təbliğ edirdi. Kitablarıla, məktəblərlə, ordu ilə buna çalışıldı. O vaxt da Türkiyə müstəid [listədəli] gənclərindən Avropaya təhsil üçün Şinasiyə göndərdi. Şinasi, əcnəbi məmləkətlərində gördüyü yeniliyi həp vətəndə həyata, ədəbiyyatda tətbiq etməyə başladı. Avropada olan kimi o zaman türk ədəbiyyatında təsvirətənd, yəni gördüyünü eyni ilə kəğız üzərində yazmaqla oxuyanın gözü önündə işbu mənzərəni cəlvələndək qüdrətindən bir şey yox idi. Teatro tərzı, roman, hekayə, trjedi, təbiət və ruh təsvirləri də gözükməyirdi. Ədəbiyyatımızda nə təhlik vardı, nə tərkiib. Bunların ədəbiyyatımıza girməsinə Şinasiyə əhəmiyyətli dövr səbəb oldu. Şinasiyin vasitəsilə türk ədəbiyyatı birinci yeniliyi gördü, duydu. Türkiyədə qəzetlər çıxmğa başladı.

(yənə var)

**BAKİ XƏBƏRLƏRİ**

Azərbaycan Hökuməti mühəndis [M. N.] Vinqoqradova tapşırımsdır ki, irəlicə Əncüməni-dəniz [Elmlər Akademiyası] və sair fənni [elmi] müəssisələrin təhti-İdarəsində [İdarəsi altında] olub da, bütün Azərbaycanca bulunan ümum fənni müəssisə və idarələri nizama salın və onların hali və atıd [gələcəkdə] davamı xüsusunda bir məruzə təqdim etsin.

**Sənəət [sənaye] məktəbi**

Mühəndis Vinqoqradovun Tiflisdə bulunan edadi sənəət məktəbinin Bakıya köçürülməsi xüsusunda Ziraət [Kənd Təsərrüfatı] naziri həzrətləri məzkur [adıcılıqlan] mühəndislə bir müqavilə bağlamışdır. Müqavilənamə mövcubinə [müqaviləyə uyğun olaraq], şü məktəb, Ziraət Nəzarətinin təhti-İdarəsində [İdarəsi altında] olacaqdır. Nəzarət məktəb üçün ev və sairə üzrə və sairə üçün yer verməyi iltizam edir [öhdəsina götürür]. Ev və əf yüz bin rublə pul buraxılığında bir ay sonra, məktəbi açmağı mühəndis öhdəsinə alır. Bu məktəbin açılmasından murad xald arasında ziraət və fəllahət [kənd təsərrüfatı] və əkinçilik işlərinə aid elm və məlumat intişar verməkdir [ yayılmasını təmin etməkdir]. Məktəbi iki şöbədən ibarət olur:

1) Ziraət [kənd təsərrüfatı]; 2) sənəət [texniki-incəsənət] şöbələri. Bunların da hərəsi iki şöbə olub, əkinçilik, su işləri, əkinçiyə lazım məkinalar inşası və sairə kimi fənlər tədris ediləcəklərdir. Bu il, iki ehtiyat [hazırlıq] və iki böyük sinif açıla biləcəkdir. Sifində ehtiyat sinifdən başqa, tədris 4 il olacaqdır. Birinci ehtiyat sinfinə daxil olmaq üçün, iki sinifli məktəb qurtarmaq lazımdır. Birinci sinfə girmək üçün, 1872 sanəsi qanunu ilə açılmış məktəbləri bitirməsi, yaxud o qədər oxumuş olmalıdır. Rusiya ali məktəblərini fəna bir halda olmalarından dolayı, bir çox professorlar işsiz qaldıqlarından, bu məktəbə lazım olan qədar yaxşı professorlar davət etmək olacaqdır.

**Mavaciblər**

Hökumət dəmiryolları, jəndarmaları, Bakı Polis Müfəttişi-ümumisi və qulluqçularına veriləcək mavacibdən ötrü, Daxiliyyə Nəzarətinə 140.000 rublə təxsis etliləcək [ayrılmışdır].

- Azərbaycan Hökuməti-cümhuriyyəsi qətnaməsi mövcubinə [qətnaməsinə uyğun olaraq], Bakı Müfəttişlik Palatası müdiri Aleksey Petrovici Delitsin Azərbaycan Dövlət Nəzarəti müdirliyinə təyin edilmişdir.

**Yəhudilər miyanında [arasında]**

Yəhudi Milli Komitəsi, Bakı qubernatoru cənabları indində [nəzində] Quba yəhudii qaçaqlarını yerlərinə aparmaqdan ötrü, puluz vəqon verilərkə barəsində təşəbbüsətdə bulunmuşdur. Qubernator cənabları, işbu istidani [xahiş] qəbul edərək, Xaçmaz mövqifində [stansiyasında] 27 vəqon veriləməsi xüsusunda binağətirləq etmişlərdir [sərəncam vermişlərdir]. Bu vaxtdək 1100 nəfər qaçqın göndərilmişdir.

**Gömrülxəna**

Gömrülxənanın ən ümdə vəzifəsi İran ilə sabıqı [əvvəlki] müamiləni [əməliyyatları] təcdid [bərpa] etməkdir. Gömrülxəna fəaliyyətə başlamışdır. Fəqət, müvəqqət olaraq İran ilə müamilə olmadıqından [əməliyyat aparılmadıqından], fəqət sərənsinlər əşyası və anbardakı mallar təhqiğ etməyə kifitə [kifayət] edir. Gürcüstan hüdudu və Zaqatal nəhiyəsinə bəzi gömrülxəna şöbələri açılmışdır. Balakan gömrülxənası ikinci sinif, Mağlı başçılığında [birinci sinif] 5 çəğir məsafədə Marınçay körpüsündə də bir gömrülxəna təsis edilmişdir. Gürcüstan sərhədini möhkəmləşdirmək qəsdilə Qazax qəzasında iki şöbə açılmışdır. Salahlı və Sıxli köylərində gömrülxəna mal buraxmaq ixtiyarından mərhum olmaqca barəbar, sərənsin və onlara lazım olacaq əşyanı buraxırlar. Mallar isə yaxında Poylu, Balakan, Maqalinskə göndərilir.

**Fəhla klubları**

Kəsbkarlar Şurası ən yaxın zamanda şəhər və dairələrində [rayonlarında] fəhla klubları açmaq fikrindədir. Şura dəvətindən ötrü izin hasil etmək qəsdilə, Azərbaycan Hökuməti indində [nəzində] istidada [xahişdə] bulunur. İşbu məsələlər müzakirə ediləcəklərdir:

1) İttifaqların hali barəsində məruzələrlər;

2) İttifaqın gələcək həyatı və fəaliyyəti;

3) Maliyyət [maliyyə məsələləri];

4) Təşkilat və iclasda arız olu [meydana çıxan] biləcərk başqa məsələlər.

**Şəhərin təmizliyi**

Osmanlı kəməndanlığı şəhərin küçələrinin nəhayət dərəcə zibilli olduğunu nəzərə alaraq, təmizlik məsələsində Baladiyyə İdarəsinə yardım etməyə qərar vermişdir. Bu məqsədlə, Mürsəl paşa həzrətləri

**TSUQMAYER İLƏ MÜSAHİBƏ**

Tiflis qəzetləri mühərriri ilə müsahibə əsnasında professor Tsuqmayer bəyan etmişdir ki:

Gürcü hökumətinin təvəqqeyilə [xahişi ilə] general Fon Kress alman qoşunlarının Gürcüstandan aparılmamasını istida [xahiş] etmişdir. Fəqət, əmrin dəyişməsinə ümid əzdir. Gürcüstandan alman qoşunlarının çağırılmalarının səbəbinə gəlinca, əmrdə bir səbəb göstərilmişdir. Fəqət, iki ehtimal olu bilər:

1) Gürcüstandakı alman dəstasının mərkəzi qüvvədən ayrılmaq qorxusu;

2) Sülh müzakirətinin [müzakirələrinin] Rus[ıya] ilə əlaqədar olan siyasi mülahizə.

- Vərnə və Burqaz almanlar tərəfindən tərək edilib, hazırda Müttəfiqlər əlindədir. Fəqət, burası Bəhri-siyahda [Qara dənizdə] alman hərəkətinə bir təhdid təşkil etməz. Zira, məzkur [adıcılıqlan] limanlarda donanma yoxdur. Bəhrisəfiddən [Aralıq dənizindən] də dəmir yolu ilə sualtı qayıqları gətirmək üçün, bu nöqtələrdə qayıq pozmaq və sonra inşa etməkdən ötrü yeni verflər [tərsənələr] inşa etməlidir.

Qərb cəbhəsində almanlar cəbhəni qısaltdıqdan sonra, almanların vəziyyəti yaxşılaşmışdır. Bir ingilis xəbərində deyilir ki, almanların ricəti [gəri çəkilməsi] dayanmışdır.

Avstriya-Macarıstanda məsrutinin [konstitusiyasının] müxtəlif ölkələrə daha artıq muxtariyyət veriləməsinə tələb edici bir surətdə dəyişməsi hazırlanır.

- Bolşevizmin Avropada intişarı [yayılması] haqqında varid olan suala cavabən professor demiş ki, bir məmləkət bolşevik qəzasının intişarından məhfuз qalmamışdır. Fəqət, Rusiya Şuralar Hökumətinin cahana vermiş olduğu ibarət dərsi sair millətləri bolşevik yolu ilə getməkdən daşındır.

- Ümid var ki, gürcü-erməni itxiləyi sülh ilə yətrilsin. Almanıya bu itxiləfə qarşınaməyə çalsır. Əhdnamənin Gürcüstan sərhədinin mühafizəsi haqqında maddəsinə əməl etmək məsələsinə gəlinca, Almanıya buna o vaxt əməl edər ki, gürcü hökuməti Almanıya heyət-i müərraxəsinə [nümayəndə heyətinə] bu xüsusda mürciətdə bulunsun. Hələ böylə mürciət vəqə olmamışdır.

**BAKİ XƏBƏRLƏRİ**

Azərbaycan Hökuməti mühəndis [M. N.] Vinqoqradova tapşırımsdır ki, irəlicə Əncüməni-dəniz [Elmlər Akademiyası] və sair fənni [elmi] müəssisələrin təhti-İdarəsində [İdarəsi altında] olub da, bütün Azərbaycanca bulunan ümum fənni müəssisə və idarələri nizama salın və onların hali və atıd [gələcəkdə] davamı xüsusunda bir məruzə təqdim etsin.

**Sənəət [sənaye] məktəbi**

Mühəndis Vinqoqradovun Tiflisdə bulunan edadi sənəət məktəbinin Bakıya köçürülməsi xüsusunda Ziraət [Kənd Təsərrüfatı] naziri həzrətləri məzkur [adıcılıqlan] mühəndislə bir müqavilə bağlamışdır. Müqavilənamə mövcubinə [müqaviləyə uyğun olaraq], şü məktəb, Ziraət Nəzarətinin təhti-İdarəsində [İdarəsi altında] olacaqdır. Nəzarət məktəb üçün ev və sairə üzrə və sairə üçün yer verməyi iltizam edir [öhdəsina götürür]. Ev və əf yüz bin rublə pul buraxılığında bir ay sonra, məktəbi açmağı mühəndis öhdəsinə alır. Bu məktəbin açılmasından murad xald arasında ziraət və fəllahət [kənd təsərrüfatı] və əkinçilik işlərinə aid elm və məlumat intişar verməkdir [ yayılmasını təmin etməkdir]. Məktəbi iki şöbədən ibarət olur:

1) Ziraət [kənd təsərrüfatı]; 2) sənəət [texniki-incəsənət] şöbələri. Bunların da hərəsi iki şöbə olub, əkinçilik, su işləri, əkinçiyə lazım məkinalar inşası və sairə kimi fənlər tədris ediləcəklərdir. Bu il, iki ehtiyat [hazırlıq] və iki böyük sinif açıla biləcəkdir. Sifində ehtiyat sinifdən başqa, tədris 4 il olacaqdır. Birinci ehtiyat sinfinə daxil olmaq üçün, iki sinifli məktəb qurtarmaq lazımdır. Birinci sinfə girmək üçün, 1872 sanəsi qanunu ilə açılmış məktəbləri bitirməsi, yaxud o qədər oxumuş olmalıdır. Rusiya ali məktəblərini fəna bir halda olmalarından dolayı, bir çox professorlar işsiz qaldıqlarından, bu məktəbə lazım olan qədar yaxşı professorlar davət etmək olacaqdır.

**Mavaciblər**

Hökumət dəmiryolları, jəndarmaları, Bakı Polis Müfəttişi-ümumisi və qulluqçularına veriləcək mavacibdən ötrü, Daxiliyyə Nəzarətinə 140.000 rublə təxsis etliləcək [ayrılmışdır].

- Azərbaycan Hökuməti-cümhuriyyəsi qətnaməsi mövcubinə [qətnaməsinə uyğun olaraq], Bakı Müfəttişlik Palatası müdiri Aleksey Petrovici Delitsin Azərbaycan Dövlət Nəzarəti müdirliyinə təyin edilmişdir.

**Yəhudilər miyanında [arasında]**

Yəhudi Milli Komitəsi, Bakı qubernatoru cənabları indində [nəzində] Quba yəhudii qaçaqlarını yerlərinə aparmaqdan ötrü, puluz vəqon verilərkə barəsində təşəbbüsətdə bulunmuşdur. Qubernator cənabları, işbu istidani [xahiş] qəbul edərək, Xaçmaz mövqifində [stansiyasında] 27 vəqon veriləməsi xüsusunda binağətirləq etmişlərdir [sərəncam vermişlərdir]. Bu vaxtdək 1100 nəfər qaçqın göndərilmişdir.

**Gömrülxəna**

Gömrülxənanın ən ümdə vəzifəsi İran ilə sabıqı [əvvəlki] müamiləni [əməliyyatları] təcdid [bərpa] etməkdir. Gömrülxəna fəaliyyətə başlamışdır. Fəqət, müvəqqət olaraq İran ilə müamilə olmadıqından [əməliyyat aparılmadıqından], fəqət sərənsinlər əşyası və anbardakı mallar təhqiğ etməyə kifitə [kifayət] edir. Gürcüstan hüdudu və Zaqatal nəhiyəsinə bəzi gömrülxəna şöbələri açılmışdır. Balakan gömrülxənası ikinci sinif, Mağlı başçılığında [birinci sinif] 5 çəğir məsafədə Marınçay körpüsündə də bir gömrülxəna təsis edilmişdir. Gürcüstan sərhədini möhkəmləşdirmək qəsdilə Qazax qəzasında iki şöbə açılmışdır. Salahlı və Sıxli köylərində gömrülxəna mal buraxmaq ixtiyarından mərhum olmaqca barəbar, sərənsin və onlara lazım olacaq əşyanı buraxırlar. Mallar isə yaxında Poylu, Balakan, Maqalinskə göndərilir.

**Fəhla klubları**

Kəsbkarlar Şurası ən yaxın zamanda şəhər və dairələrində [rayonlarında] fəhla klubları açmaq fikrindədir. Şura dəvətindən ötrü izin hasil etmək qəsdilə, Azərbaycan Hökuməti indində [nəzində] istidada [xahişdə] bulunur. İşbu məsələlər müzakirə ediləcəklərdir:

1) İttifaqların hali barəsində məruzələrlər;

2) İttifaqın gələcək həyatı və fəaliyyəti;

3) Maliyyət [maliyyə məsələləri];

4) Təşkilat və iclasda arız olu [meydana çıxan] biləcərk başqa məsələlər.

**Şəhərin təmizliyi**

Osmanlı kəməndanlığı şəhərin küçələrinin nəhayət dərəcə zibilli olduğunu nəzərə alaraq, təmizlik məsələsində Baladiyyə İdarəsinə yardım etməyə qərar vermişdir. Bu məqsədlə, Mürsəl paşa həzrətləri

Bələdiyyə rəisi müəvini Mehdiyevi hüzuruna dəvətə bəyan etmişlər ki, müvəqqət olaraq Bələdiyyə İdarəsi binagüzərliyinə [sərəncamına] 40 at veriləməsi barəsində binagüzərlik edilmişdir. Bu günlərdə 100-110 at daha veriləcəkdir. İlk dəfə şəhəri təmizləmək üçün 5-6 dənə də böyük avtomobil buraxılacağı mümkündür. Şəhər atları üçün, Ərzaq və mühimmiət-əsgəriyyə idarəsindən ələfiyyət [ot-ələf, heyvan yemi] buraxmağı da Mürsəl paşa həzrətləri ayrıca vəd etmişlər.

İdarədən: Şəhərin təmizlik cəhətindən bunca fəna halda bulunmuşdu zaman, bu müavinət Bələdiyyə İdarəsi üçün böyük əhəmiyyəti haiz olduğundan, Bələdiyyə İdarəsi və şəhər əhalisi boynuna böyük minnətdir.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

Köməy göndərilmiş erməni qoşunları gəri qayıtmağa məcbur olmuşdur.

T. B.

**LƏNKƏRANDA**

(xüsusi müxbirimizdən)

Payız mövsümünün hülulu [gəlməsi] ilə güclü yağışlar yağmağa başlamışdır. Bundan dolayı, səhərlə kəndlərin əlaqəsi kəsildiyindən, ərzaq bahalanır. Məkulatın [ərzağın] bahalanmasının ümdə səbəbi, Ərzad İdarəsinin bahalıqla mübarizədən aciz olduğu halda, azada satışa mənə olmasındır.

Erməni qoşunları məsəlmanlar arasında axtarış və həbslər apardığı əsnada, məşhur qaçaq Yunis öz dəstəsi ilə şimali rus kəndləri üzərinə düşüb, çalıb-çəpmişdir.

&lt;





## AZAL aviasirkəti Səmərqənd şəhərinə reyslər açır, Daşkənd şəhərinə uçuşların tezliyini artırır

"Azərbaycan Hava Yolları" QSC-nin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Azərbaycan və Özbəkistan arasında strateji tərəfdaşlığın yeni səviyyəsi və Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərinin inkişafı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Səmərqənddə keçirilən ŞƏT sammitində iştirakı çərçivəsində yenidən nümayiş etdirilmişdir.



Hazırda iki paytaxt arasında müntəzəm reyslər bazar ertəsi, çərşənbə və şənbə günləri yerinə yetirilir, bu reyslər tezliklə cümlə axşamı və bazar günləri də həyata keçiriləcəkdir.

Yaxın zamanlarda aviasirkətin [www.azal.az](http://www.azal.az) rəsmi saytında aviabiletlərin satışının açılması gözlənilir. AZAL-ın bu və digər reyslərinə aviabiletləri aviaşağıyıcının akkreditə olunmuş agentliklərindən əldə etmək mümkündür.

Qeyd olunan daşınma şərtlərinə uyğun gələn və qüvvədə olan epidemioloji məhdudiyətlər şəraitində uçuşlarına icazə verilən sərnişinlər bu reyslərdə daşınmaya qəbul ediləcəklər.

Azərbaycana və Özbəkistana giriş qaydaları haqqında ətraflı məlumatı aviaşağıyıcının qeyd olunan saytının "Giriş qaydaları" bölməsindən əldə etmək olar.

Azərbaycan-Özbəkistan siyasi və iqtisadi əlaqələrinin fəallaşması fonunda iki ölkə arasında uçuşların coğrafiyasının genişləndirilməsi istiqamətində fəal işlərin görülməsi davam etdirilir. Belə ki, oktyabr ayının əvvəlindən Azərbaycanın milli aviaşağıyıcısı AZAL Özbəkistana daha bir şəhərinə - Səmərqəndə reyslərin yerinə yetirilməsini planlaşdırır. Dünyanın ən qədim şəhərlərindən biri olan Səmərqəndə uçuşlar həftədə iki dəfə - çərşənbə axşamı və cümlə günləri həyata keçiriləcək.

Həmçinin "Azərbaycan Hava Yolları" aviasirkəti Bakı-Daşkənd-Bakı marşrutu üzrə yerinə yetirilən reyslərin tezliyini həftədə 5 dəfəyədək artıracaq.

### Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi müvafiq qanunvericiliyə əsasən imtiyazlı kateqoriyadan olan şəxslərə sanatoriya-kurort putyovkalarının (yollayışların) alınması ilə bağlı müsabiqə elan edir

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi müvafiq qanunvericiliyə əsasən imtiyazlı kateqoriyadan olan şəxslərə sanatoriya-kurort putyovkalarının (yollayışların) alınması ilə bağlı müsabiqə keçirir.

Müsabiqədə qeyri-hökumət təşkilatları, hüquqi və fiziki şəxslər iştirak edə bilərlər. İştirak haqqı yoxdur. Maraqlanan təşkilatlar müsabiqənin əsas şərtlər toplusunu və texniki tapşırığını əldə etmək üçün nazirliyin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinə (Ünvan: Nərimanov rayonu, Ziya Bünyadov prospekti 1965, "Çinar Park" Biznes Mərkəzi, bina 1) yazılı müraciət edə bilərlər.

Müsabiqədə iştirak edən təşkilatların təklifləri 3 oktyabr 2022-ci il saat 17:00-dan gec olmayaraq agentliyə təqdim edilməlidir. Gecikdirilmiş təkliflər qəbul olunmayacaqdır.

Müsabiqə 4 oktyabr 2022-ci il saat 11:00-da agentliyin inzibati binasında keçiriləcəkdir.

Əlaqə telefonu: (012) 525-41-30 (daxili:5038)

Müsabiqə komissiyası

### "Bakı Dəmir-Beton-8" ASC-nin səhmdarlarının nəzərinə!

"Bakı Dəmir Beton-8" ASC-nin növbədənəkar ümumi yığıncağının keçirilməsi zərurəti yaranmışdır. Ümumi yığıncaq 4 noyabr 2022-ci il saat 11:00-da Bakı şəhəri, Dərnəgül qəs., Ə.Rəcəbli küç., 11/33 ünvanında keçiriləcəkdir.

#### Gündəlikdə olan məsələlər:

- "Bakı Dəmir-Beton-8" ASC-nin ləğv edilməsinin baş tutmaması elan edilməsi və cəmiyyətin ləğvi ilə bağlı yaradılmış ləğvətmə komissiyasının ləğv edilməsi.
- Cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının formalaşdırılması (Müşahidə Şurasının yenidən seçilməsi və qanuni təmsilçilik funksiyasını icra edən yeni direktorunun təyini edilməsi).
- Cəmiyyətin dövlət qeydiyyatı məlumatlarında baş vermiş dəyişikliklərin dövlət qeydiyyatına alınması üçün Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Hüquqi Şəxslərin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsinə oraz ilə müraciət edilməsi.
- Cəmiyyətin əmlakının üçüncü şəxslərə özgənkiləşdirilməsi (satılması).

"Bakı Dəmir Beton-8" ASC-nin Ləğvətmə komissiyası

## Kraliça II Elizabet dəfn olundu

Dünya səhər saatlarından Böyük Britaniya Kraliçası II Elizabetin dəfn mərasimində iştirak etməyə gələn milyonlarla insanın dünyanı müxtəlif ölkələrindən dövlət və hökumət başçıları, digər tanınmış şəxslər Vestminster sarayına gəldilər. Monarxın cənabəsi olan tabut Britaniya Parlamentinin yerləşdiyi saraydan yola çıxaraq bir neçə kilometr sonra 2 minlərdən çox qonağın toplaşdığı Vestminster kilsəsinə aparıldı.

Mərasimə ilk gələnlər arasında Fransa prezidenti Emmanuel Makron və həyat yoldaşı Bricit olub. Sonra ABŞ Prezidenti Co Bayden və birinci xanım Cill Bayden, Britaniyanın yeni hökumətinin üzvləri Nadim Zahavi və Çeykob Ris-Moqq, müxalifətdəki Leyboristlər Partiyasının lideri ser Kir Starmer, dini liderlər - Duvr yepiskopu Rouz Hadson-Uilkin və Vatikandan bir neçə kardinal Vestminster kilsəsinə gəldilər.

Böyük əksəriyyəti II Elizabetin qan qohumları olan Avropa kral ailələrinin

üzvləri kraliça ilə vidalaşmağa toplaşmışdılar. Belçika Kralı Filipp və Kraliça Matilda, həmçinin Hollandiya Kralı Villem-Aleksander, həyat yoldaşı Kraliça Maksima və anası, keçmiş Kraliça Beatriks ilə birlikdə Londona dəvət almışdılar. İspaniya kralı Filipp və xanımı Letisiya, Norveç, Danimarka, İsveç və Monakonun kral ailələrinin nümayəndələri də mərasimə iştirak etdilər.

Əhaliyə gəldikdə isə, Krissi Hiri 10 kilometrədən çox uzanan növbəyə Vestminster sarayında kraliça ilə vidalaşmağı bacaran ölkənin sonuncu adı sakini olmuşdur. Monarxın cənabəsi olan tabutu görmək və II Elizabetə son ehtiramını bildirmək üçün beşlərlə 10 saatdan çox növbəyə durmuşdular.

Londonda tıxacların qarşısını almaq üçün xarici ölkələrin liderlərinin əksəriyyətdən kommuniya reysləri ilə gəlmələri istənilib və onlar mərkəzləşdirilmiş qaydada avtobuslarla daşınıblar.

Kenterberi arxiyepiskopu xütbə oxu-

duqdan sonra Böyük Britaniyada ikidəqiqətlik sükut olub. II Elizabetin yaşadığı ömrə müvafiq olaraq Biq Ben saat qülləsi 96 dəfə zəng vurub. Sonra dövlət himni səsləndirilib və 142 dəqiqə tabutu xüsusi lafəto yerləşdirərək kilsədən son mənzilə aparıb.

Mərasimə 3000-dən çox hərbi iştirak edib və bunu yalnız Kraliça II Elizabetin atası VI Corcun 1952-ci ildə keçirilmiş dəfn mərasimi ilə müqayisə etmək olar.

Mərasim iştirakçıları Bukingem Sarayının, kral parklarının, kraliçanın valideynlərinin - VI Corc və Elizabetin abidəsinin yanından keçiblər. Nəhayət, Haydparndan kortej Vindzor qəsirəsinə yollanıb və mərasimin son mərhələsi orada başa çatıb.

BBC Agentliyinin xəbərinə görə, dəfn mərasimində Rusiya, Belarus, Suriya, Venesuela, Əfqanıstan və Myanmadan nümayəndə olmayıb.

Rizvan CƏFƏROV,  
"Azərbaycan"

## Baş Prokurorluq: "Şəhid Səbuhi Əhmədovun qardaşının videomüraciətləri ilə əlaqədar araşdırma davam etdirilir"

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı törədilən erməni təxribatlarının qarşısını qətiyyətlə almışdır. Həssas bir dövrdə müxtəlif sosial şəbəkələrdə Azərbaycan Ordusu və hərbiçilərinin nüfuzdan salınması istiqamətində təxribat xarakterli müxtəlif məlumatların paylaşılməsi müşahidə edilməkdədir.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu qəbildən olan informasiyaların təhlili zamanı Xəsməmmədov Tələh Vidadi oğlunun feysbuk sosial şəbəkəsindəki şəxsi hesabında sentyabrın 16-da paylaşdığı Ermənistanla

sərhəddə baş vermiş silahlı təxribatın qarşısını alması zamanı sentyabrın 13-də şəhid olmuş, əslən İmişli rayonundan olan müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularından birinin atasının oğlunun xidmətə qəbul edilməsi üçün 3000 manat pul verməsi barədə paylaşımı müəyyən edilib. Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu tərəfindən aparılmış araşdırma zamanı Tələh Xəsməmmədov qeyd edilən məlumatı sosial şəbəkədə oxuyaraq öz hesabında paylaşdığını, həqiqətdə isə belə adam tanımadığını, əlavə məlumatın olmadığını bildirib. Eyni zamanda 2022-ci ilin sentyabr ayında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sırala-

rından şəhid olmuş hərbi qulluqçuların İmişli rayonunda yaşayan və ya qeydiyyatda olan hərbi qulluqçunun olmadığı müəyyən edilib.

Tələh Xəsməmmədovun Azərbaycan Ordusu ilə bağlı dəqiqləşdirilməmiş informasiyaları yaymasının qanunsuz xarakterli diqqətinə çatdırılaraq, ona qanun pozuntusuna yol verməkdən çəkindirmək haqqında xəbərdarlıq elan edilib. Həmçinin Hərbi Prokurorluqda şəhid Səbuhi Əhmədovun qardaşı Əhmədov Sənan Fuad oğlunun sosial şəbəkələrdə yayılmış sentyabrın 14-15 tarixli videomüraciətləri ilə əlaqədar araşdırma davam etdirilir, bu barədə ictimaiyyətə əlavə məlumat verilməkdir.



### Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatəşəbli Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi respublika üzrə bir sıra təhsil müəssisələrinin cari təmiri işlərinin satın alınması ilə bağlı açıq tender elan edir

Respublika üzrə bir sıra təhsil müəssisələrinin cari təmiri işlərinin satın alınması. Açıq tender iştirakçılarına təklif edilir ki, öz təkliflərini imzalamış, möhürlənmiş, iqtisad bələdə, yazılı surətdə təqdim etsinlər. Təkliflərin qiymətləndirilməsində aşağıdakı meyarlara üstünlük verilməkdir: iddiaçıların ixtisas göstəricilərinin uyğunluğu, aşağı qiymət, ödəniş şərtləri, müqavilənin vaxtında yerinə yetirilməsi, təminat verilən istisna müddəti. Açıq tender proseduru ilə əlaqədar məlumat almaq üçün əlaqələndirici şəxsə müraciət etmək olar: Əlaqələndirici şəxs - Z.Quliyev. Ünvan: Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Y.Bakuvu, 18. Tel: (+99412) 465 73 48. Maraqlananlar açıq tender prosedurunun əsas şərtlər toplusunu 1500,00 (bir min beş yüz) manat məbləğində iştirak haqqını aşağıda qeyd olunan hesaba köçürdükdən sonra yuxarıdakı ünvanadan ala bilərlər.

**Bankın adı: "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin Sənaye filialı**  
**Kod: 805603**  
**VÖEN: 9900001881**  
**M/h: AZ03NABZ011350100000000002944**  
**S.W.I.F.T. İBAZAZ 2X**  
**H/h: AZ88IBAZ38030019441856517211**  
**VÖEN: 1500016711**

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. İddiaçıların tenderə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər: - vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərinin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergüdəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi hallarının mövcud olub-olmadığı (Üçütdə olduğu vergi orqanından alınmalıdır. Əgər sənəd elektron formada alınmışsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir. 01.09.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayış qəbul ediləcəkdir); - iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti; - iddiaçının mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinə aid olması ilə bağlı məlumat (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin arayışı. Əgər sənəd elektron formada alınmışsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir); - iddiaçının son bir ildəki (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərsə, bütün fəaliyyəti dövrü) maliyyə vəziyyəti barədə bank tərəfindən verilməsi arayışı (01.09.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayış təqdim edilməlidir); - iddiaçının ilkin qeydiyyat sənədlərinin müvafiq qaydada təsdiq edilməsi surətləri (iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsinin qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və əsas fəaliyyət yeri göstərməklə), ümumən bank rekvizitləri; - iddiaçının tikinti işlərinin həyata keçirilməsi üçün müvafiq lisenziyaya və ya icazəyə malik olması;

- tender təklifi və satınalma müqaviləsinin icmalamaq səlahiyyətinə malik olan şəxsin səlahiyyətini təsdiq edən sənəd (vəzifəyə təyin edilməsi barədə əmrin təsdiq olunmuş surəti və ya müvafiq səlahiyyətin verilməsi barədə etibarname); - iddiaçının müflis elan olunmaması, əmlak üzərinə həbs qoyulmaması, ödəniş yönəlmis girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılmış şəxs olmaması barədə məlumat (vergi orqanı, icra probasiya şöbəsi və ya müvafiq kommersiya məhkəməsi tərəfindən təqdim olunmuş arayış); - kanar audit tərəfindən tərtib olunmuş son bir ildəki audit hesabatları (əgər varsa); - iddiaçının satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərini, habelə işlərini idarə edənlərini, qulluqçularının peşkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərinin yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qəydasında qadağan edilməməsinə təsdiq edən sənədlər (Daxili İşlər Nazirliyindən və ya "ASAN xidmət" mərkəzlərindən 01.09.2022-ci il tarixindən sonra alınmış arayış qəbul ediləcəkdir); - tenderin əsas şərtlər toplusunda göstərilən bütün digər sənədlər, tenderdə xarici şirkətlər iştirak etdikdə onların Azərbaycan nümayəndəliyinin olmasını təsdiq edən sənədlər; - iddiaçının müvafiq sahədə peşəkərligi, təcrübəsi, maliyyə imkanları, işçi qüvvəsi, idarəetmə sərəfəsi barədə təsdiq edici sənədlər (QŞT-nin ƏLAVƏ 1-nə uyğun); - iddiaçının baş podratçı kimi analoji işlər üzrə bağlanmış müqavilələrin təsdiq olunmuş surətini təqdim etməlidir (oxşar işlərə dair son 3 ildə bağlanmış müqavilələrin surətləri (QŞT-nin ƏLAVƏ 1-nə uyğun); - oxşar işlər üzrə iş təcrübəsinə təsdiq etmək üçün belə işlərin həyata keçirildiyi müəssisə və təşkilatdan tövsiyə məktubları; - iddiaçının maddi-texniki bazası (sərəfəsinə yerinə yetirilməsi imkan) haqqında məlumat (QŞT-nin ƏLAVƏ 1-nə uyğun); - AZS ISO 9001:2020; AZS ISO 14001:2020; AZS ISO 45001:2020 sertifikatları; - iddiaçının tender təklifi (tender təklifinin qüvvədə olma müddəti zərflərin açıldığı gündən sonra azı 60 (alınmış) bank günü qüvvədə olmalıdır); - tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır); Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dilə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçıların tenderə iştirak etmək üçün yuxarıda qeyd olunan sənədləri 11 oktyabr 2022-ci il saat 11:00-dək, tender təklifi və tender təklifinin bank təminatı 19 oktyabr 2022-ci il saat 17:00-dək yuxarıda göstərilən ünvan təqdim etməlidir. İddiaçıların təklifləri 20 oktyabr 2022-ci il saat 15:00-da Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatəşəbli Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinin iclas zalında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri tenderə iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

## ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) Səbina Əliyeva və Aparatın kollektivi iş yoldaşları Günel Muğanlinskayaaya anası

#### DİLARƏ XANIMIN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Aqrakredit" Qapalı Şəhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatının İdarə Həyati və kollektivi "Aqrakredit" QSC-nin İnformasiya texnologiyaları şöbəsinin müdiri

#### ŞAHYƏDDİN ŞAHMƏDDİN OĞLU ABDULLAYEVİN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Gənç Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı və kollektivi uzun illər dövlət qulluğunda yüksək vəzifələrdə çalışmış Rafiq Şəfiyevə həyat yoldaşı

#### GÜLXƏNDƏ DƏRYA HULU QIZI ŞƏFİYEVANIN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin kollektivi agentliyin Hüquq şöbəsinin əməkdaşı İlahə Məmmədovaya atası

#### AYDIN ÖZİMOVUN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

#### BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV



Ünvan  
AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə  
e-mail:  
secretary@azerbaijan-news.az  
az.reklam@mail.ru  
azerbaijan-news@mail.ru  
www.azerbaijan-news.az

#### Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,  
Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, 434-63-30,  
539-72-39,  
Məsuliyyət katibi - 539-43-23,  
Məsuliyyət katibi müavinləri - 539-44-41, 539-21-00,  
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68  
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60  
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,  
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,  
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,  
Mühasibatlıq - 539-59-33

#### Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməsi, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sənədlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əyləmələrə cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

#### Gündəlik qəzet

Tiraj 6568  
Sifariş 2653  
Qiyməti 40 qəpik